

Jak (ne)napsat román

(*příručka tvůrčího psaní*)

Pavel Šimík
(*Šíma*)

Jak (ne)napsat román

(příručka tvůrčího psaní)

Pavel Šimík (šíma)

copyright © 2012 Pavel Šimík

ukázky textů © 2012 Pavel Šimík

ostatní citované texty © dle vlastníka textu

korektura textu a zpracování: Pavel Šimík

(případné překlepy a nedoklepy vyhrazeny)

Tato kniha je v elektronické podobě. Může být šířena zdarma, avšak autor zakazuje jakékoliv zasahování do textu, včetně formátování, nebo vyjímání částí textu, pokud nejde o doslovnou citaci.

Věnováno nejen autorům a čtenářům literárního serveru *SASPI* (www.saspi.cz). Ale také všem ostatním, kteří se pokouší psát. Nesmím zapomínat také na tiskařské šotky, kteří nás po čas našeho snažení věrně provázejí.

Poznámka

Dovolím si ještě malou poznámku k některým „piktogramům“, které vás budou provázet po čas čtení (ne že by to bylo důležité), toto není návod, jak bezpečně pracovat u řízení jaderné elektrárny.

Zde jsou:

 - text týkající se připravované práce (jde o informace užité v dané kapitole o tvůrčím psaní, které jsou důležité pro pozdější účely této publikace - vzhledem k praktické části této příručky),

 - na co byste neměli zapomenout (může to být důležité, ale také nemusí, záleží na tom, jak se k tomu postavíte),

 - nápady a postřehy (aneb co autora právě napadlo při psaní této příručky, trochu ironie a sarkasmu nezaškodí),

 - odkaz na informace „zvenčí“ (ani autor této publikace nemusí vědět všechno, viz citace „cizích textů“).

Část první: „Trocha teorie...“

„Nikdo se nerodí jako spisovatel, ale kdokoliv se jím může stát...“

autor

Úvodem

O tvůrčím psaní toho už bylo napsáno mnoho. Na internetu jsou zdarma i za úplatu umístěny odkazy na různé práce zaobírající se tvůrčím psaní (a každá z nich „vykřikuje“, že je tou pravou a že jen ona vás naučí psát). Chyba. Nenaučí vás to ani tato (rádoby) příručka, protože toto záleží jen na vás a vaší píli.

Psaní je řehole. Jde o dřinu, dřinu a zase dřinu. S talentem jde psaní mnohem snáze. Kdo jej nemá, bude to mít o něco těžší, ovšem i tvorbě prozaických textů se dá naučit. Stačí mít jen pevnou víru a odhodlání a nelekat se množstvím písmen a slov, která na každého autora čekají.

Co můžete od této publikace očekávat? Pokusí se vám pomoci při tvorbě vlastního textu, ať už jde o delší povídku, novelu, nebo rovnou román. Tak jako bez práce nejsou koláče, není bez psaní radosti z dokončeného díla. Nesmím zapomenout na jedno: stejně jako píle je velmi důležitá i sečtělost, čím více toho známe – co se slovní zásoby týče – tím originálnější a barvitější naše příběhy mohou být.

Ano, je to tak. Jen snaha něco napsat nestačí. Důležité je vědět jak na to a jak pracovat s textem. Co by měl takový příběh obsahovat a co ne. Co mu prospěje a co naopak uškodí. Nikdo učený z nebe nespádl (stejně tak ani autor této příručky). A pokud vás napadá otázka, jak s touto publikací pracovat, napíšu jen: čtěte. Nebude-li se vám tento text líbit, vždy jej můžete smazat (hodit do koše) a zapomenout, že někdy vůbec existoval...

Autoři se dělí do několika skupin:

- vědí jak na to (*a píše podle toho*),
- nevědí, ale tuší (*píše většinou podle schématu: pokus a omyl*),
- nevědí a netuší, ale o to více by rádi patřili mezi úspěšné autory (*pozor však na falešné sliby a pozlátka, za autory nikdo nikdy nic nenapíše a pokud se sami nepřičiní svou vlastní pílí, nepomůže jim ani ta sebelepší příručka*).

Když se nad tím zamyslíme, co je vůbec taková kniha? Několik desítek (či stovek) stránek textu v měkké nebo tvrdé vazbě. Třeba i s barevným potiskem na obalu. Můžeme ji jen tak držet v ruce, provětrat její jednotlivé stránky, nebo v ní začít listovat. Může mít i kniha duši? Kus něčeho blíže nedefinovatelného, co do ní přenesl sám autor při její tvorbě? Nemám na mysli proces tisku a lepení, ale proces tvorby. Stejně tak jako jsou autor od autora různými osobnostmi, tak mohou být i knihy „povahově“ rozdílné. Že jsem se zbláznil? Řekněte to příběhům, ke kterým se rádi a s oblibou vracíte...

Autor se ptá sám sebe, zdali se budou čtenáři této příručky k tomuto textu rádi vracet. Nejspíš půjde jen o zbožné přání, ale kdo ví?

Než se dáme do psaní

Na naše smysly neustále útočí různé příběhy, ať už ve psané podobě, nebo prostřednictvím mluveného slova či rovnou obrazu se zvukem. Na začátku všeho je vždy **myšlenka**, která je převedena do **srozumitelné podoby** (do slov) a pak dále rozvedena. Ano, už ve knize knih se píše: „**Na počátku bylo slovo...**“ Nemyslete si, slovo má obrovskou moc a ne nadarmo se říká, že pero je po meči tou nejsilnější zbraní. Ale obraťme list. Proč jsem napsal onu poznámku o zbrani? Vše se dá zneužít, i produkt lidského myšlení. *Naše podoba slova však nebude sloužit k rozpoutání nové revoluce, postačí nám, když bude náš text čtivý a pro čtenáře zajímavý.*

Vraťme se však k psanému textu, se kterým se můžeme potkat na každém kroku (kouká na nás prostřednictvím periodik, časopisů a knih). **Proč byly tyto texty napsány?** Chtěli snad jejich autoři prostřednictvím jich samotných něco svým čtenářům říci? Zcela určitě. Říká se tomu **autorský záměr** a je jedno, zda chtěl ten či onen autor jen své čtenáře **pobavit, přimět je k zamyšlení, nebo rovnou vyděsit**. Vždy zde existuje důvod, proč dotyčné texty spatřily světlo světa. Stejně tak i důvod, proč jsme napsal tuto publikaci. *Žádný text nevznikne jen tak sám od sebe* (z plezíru). Někdo jej musí **napsat** z určité potřeby, ať už si za slůvkem „*potřeba*“ představíme jen **radost ze psaní, vypsání se ve smyslu katarze, nebo snahu vydělat nějaké peníze**.

Chceme-li prostřednictvím svého textu něco svým čtenářům sdělit, musíme mít co říci. Napsat několik slov za sebou už umí i žáček první třídy základní školy. *Napsat čtivý text, od kterého čtenář neodtrhne zrak, to už vyžaduje patřičnou dávku sebezapření a píle* (jen psaní pro radost nestačí, protože zde jsou dvě strany jedné mince: **psaní textu versus dopilování a opravy textu**). Jen málo autorů se naučí psát takovým způsobem, že píšou **bez chyb**. *Vždy je potřeba se k textům vracet, přemýšlet nad ním* (Nedalo by se to či ono napsat lépe a přiléhavěji?) *a pokusit se mu vychytat všechny nedostatky* (ať už po gramatické či typografické stránce věci). Jen co nejdokonalejší texty jsou v kurzu a čtou se nejlépe. **Odbyté práce přílišný úspěch nemívají.**

Takže co potřebujeme, než se do toho pustíme? Zkusme si jednotlivé *ingredience* vypsat v bodech:

a) **námět** (prý leží na každém kroku) - jde o prvotní myšlenku, která bude později rozšířena do podoby příběhu (něco, co autora velmi oslovilo a má chuť s tím něco udělat),

b) **rozsah** (půjde o delší povídku, novelu, nebo román?) - do cca 60 stran textu jde o **povídku**, do cca 200 stran o **novelu**, rozsáhlejší práce se již počítají jako **romány** (i romány mohou na sebe navazovat a předkládat tak příběh v mnohem širším měřítku, stačí si vzpomenout na Tolkiena a jeho „*Pána prstenů*“ - viz trilogie - román o třech částech),

c) **žánr** (svůj text můžeme napsat jako *sci-fi příběh, horor, krimi* a podobně, můžeme i jednotlivé žánry **kombinovat**, záleží jen na nás - fantazii se meze nekladou) - každý žánr má své *určitá specifika* (povíme si o nich později),

d) **postavy a jejich svět** (toto je úzce spjato s *použitým žánrem*, příběh se může odehrávat *v daleké budoucnosti, nebo v minulosti, či ve fiktivní realitě*, ať už bude postav jakýkoliv počet, **budou žít a konat právě v tom světě, jaký pro ně vytvoříme**) - i tomuto bodu můžeme pro jeho důležitost vyhradit celou kapitolu,

e) **zápletka a její rozuzlení** (*je důležité, abychom věděli nejen o čem píšeme, ale jak to podáme čtenářům*, zápletka sice může evokovat slovní spojení: „*zapléstat se*“, ale jde jen o to, jaké nesnáze a problémy před naše postavy postavíme a co budou muset v našem příběhu řešit, **kdyby se v příběhovém světě nic nedělo, byla by tam nuda a nudné příběhy netáhnou, odkládají se**) - není nad to čtenářům řádně zamotat hlavu (čím je náš příběh promyšlenější, tím lépe - na druhé straně: *o to více práce je pak nutno na samotném textu vynaložit*) - měli bychom také vědět (v rámci **rozuzlení**), jak náš příběh zhruba dopadne: *zda postavy dosáhnou svého, kdo zemře, kdo přežije, či se narodí, jaké důsledky budou mít jejich činy pro ně samotné* (včetně světa ve kterém žili), **u povídek** je velmi důležitá **pointa**, u delších textů bývá zakončení mnohem složitější a propracovanější, přestože i delší příběhy mohou mít svou pointu,

f) **znalost gramatiky a základů práce s texty** (viz typografie) - tento bod je důležitý, přestože se jedná spíše o technickou problematiku při psaní textů (*text s pravopisnými chybami, a úpravou ve které se bude čtenář ztrácet, nebude příliš kladně hodnocen*) je důležité mít svou práci - **pokud možno** - bez chyb (*každý nedostatek snižuje hodnotu díla*),

g) **stylistika** (umění práce s textem) - jedná se o styl, ve kterém je příběh napsán (*každý autor má svůj **vlastní styl - jazyk**, kterým promlouvá ke svým čtenářům, nedá se naučit, musí se nalézt a časem si jej najde každý autor*).

Pokud jsem na něco zapomněl, zcela jistě na to přijdeme cestou. *Čeká nás řůra práce, protože jsme ještě ani nezačali.* **Nečekejte však zázraky.** Vodu ve víno proměnit nedokážu, snad se mi však povede vám více přiblížit *problematiku tvůrčího psaní* (se vším všudy). Takže hurá do toho a půl je hotovo. Cítíte to? Copak? To napětí... Je to jako klid před bouří. Přejde? Nepřejde? Pokud ano, jak moc bude silná?

Napínám vás schválně, protože napětí (a napínání čtenářů) ve smyslu **udržení pozornosti** je jedním z mnoha faktorů čtivosti textu. Pamatujte si, *čtenář nesmí váš text odložit*, dokud jej nepřečte do posledního řádku, pokud váš text odloží, prohráli jste! Otázkou je, zdali je i autor této rádoby příručky dostatečně šílený, aby udržel pozornost svých čtenářů... Uvidíme!

⚠ Měli bychom mít na paměti, že ne vždy to, co se líbí nám, se bude zákonitě líbit i našim čtenářům. Čtenáři nám autorům do hlavy nevidí. Je tedy důležité, jakým způsobem své dílo čtenářům podáme a bude-li náš text řádně pochopen. Občas ono psaní pro radost nestačí a obsah by neměl zvítězit nad formou. Bude-li si čtenář říkat: „Co tím chtěl autor říci?“, pak bude nejspíš něco špatně a naše snaha se minula účinkem...

Námět

Toto slůvko často slýcháváme u filmů v úvodních titulcích, kdy se čtenářům představí nejen název filmu, ale i produkce, režisér a další nejdůležitější lidé, bez kterých by film nevznikl (a také nemohl vzniknout). **Námět je důležitý.** Je to jako zrození. *Bez patřičné nosné myšlenky nemůže žádný příběh existovat* (musí zde být již zmiňovaný důvod jeho vzniku). *Nic se neděje jen tak a za vším je nutno hledat určitý záměr.*

Nosnou kostrou každého filmu je scénář (i ten musel někdo napsat). Píše se v něm, kdo co kde řekne a udělá (včetně toho, jak co kde vypadalo, čili kde se děj odehrává). Scénář může být napsán jak na motivy již existujícího díla (*povídky, novely, nebo románu*), tak může být napsán *nezávisle na již existující práci*, čili „na zelené louce“ (dá-li se to tak říci). Proč zde píšete o filmu a scénáři, když se snažíte napsat delší prozaické dílo? **Měli bychom mít v hlavě** (či na papíru prostřednictvím svých poznámek) **načrtnuto, oč v příběhu vlastně půjde a jaké postavy v něm budou „hrát“.**

K vytvoření „*vlastního scénáře*“ potřebujeme také **námět** (nápad, který dá za vznik tomu či onomu příběhu). Někomu stačí pohlédnout z okna, či se rozhlédnout kolem sebe, jiného nabudí hudební skladba, nebo zajímavý film s dobře rozvinutou myšlenkou. Na námět není copyright, leží všude kolem, stačí jej jen zvednout a začít s ním pracovat. **Popřemýšlet, co tu ještě nebylo, nebo co tu už bylo, ale mohlo by být zpracováno lépe.** Ne, nemluvím (či nepíšu) z cesty.

Vše co zažijeme a jakýmkoliv způsobem se nás to dotýká, se může stát budoucím zárodkem pro vyjádření našich pocitů a názorů prostřednictvím psaného textu, obrazu či hudební skladby. Traduje se kupříkladu, že důvodem k napsání „*Frankensteina*“ Mary Schelleyové bylo chladné a deštivé léto spolu s vypravováním hororových historek. K. Čapek napsal na motivy výbuchu Krakatoy svou práci s názvem „*Krakatit*“.

Samotná „dobrá“ myšlenka ještě nemusí být zárukou dobrého textu. Jde zde spíše o **prvotní počín** (jako když se narodí dítě a

zdravotník jej poplácá po zadečku, aby se nadechlo a začalo křičet). Čím větší a trvanlivější náboj má onen námět, tím větší šance na úspěch může příběh mít. Nápad (i samotná myšlenka) se může ztratit v toku času za bránou zapomnění. Má-li dostatečnou sílu, může roztočit onen pomyslný stroj „chtění“ udělat z nápadu něco většího, rozvinout jej do plné krásy, která by oslnila ostatní čtenáře a autory.

Čím originálnější námět je, tím zajímavější může být výsledné zpracování, pokud vybereme **správný žánr a zápletku** (spolu s postavami a neutřelým prostředím). Skutečnost, zdali již „máme“ vypsany styl a umíme pracovat s textem, zatím ponecháme stranou. Na druhé straně je stále obtížnější přijít s něčím novým, protože autorů je na světě nepočítaně a každý z nich chce přispět se svou troškou do mlýna.

Zkusme spolu (pro potřebu této příručky a hlavně přiléhavého příkladu) najít nějaký neutřelý námět pro náš budoucí text. Takže? Hledejme... Hm... Nemusíme najít znovu Ameriku, to už udělali za nás jiní! Hm... Ani onu Nobelovu cenu za literaturu také zatím nepotřebujeme... Ano... Je to těžší, než jsme mysleli? Že bychom se trochu přepočítali? Zkusme se hluboce zamyslet... Zatím nás (zdá se) nic nenapadlo! No, pokud se tak nestane, bude tato příručka zbytečnou ztrátou času...

❖ Tak, náležitě jsme se vybavili (viz helma, světlo, správné oblečení a výbava) a můžeme jít do hledání námětu, který se těžko hledá (byť se opak může zdát pravdou). Sláva! Co takhle: *ospalé městečko kdesi v předhůří, opuštěné doly a nenadálé ztrácení se jeho obyvatel? Řadí v něm tajemné síly, nebo je v tom něco jiného?* Bude to stačit? Uvidíme, vypadá to na **horor**, líznutý **krimi** žánrem s prvky **sci-fi**. Pěkný mix! O žánrech si povíme později...

 Jestli z toho něco uděláme, můžeme to rovnou vydat knižně!

Rozsah

Ano, není to putna, bude-li mít naše dílko stránek padesát, sto padesát nebo rovnou pet set? *Osobně doufám, že se zastavíme na úrovni dlouhé povídky (čili na hranici povídky a novely). Ovšem žádný autor nemůže s určitostí říci, jak jeho příběh dopadne a kolik že vůbec bude mít stran (protože mají nejen románové postavy tendenci si dělat v příběhu co chtějí), občas se v průběhu psaní dostává děj do různých „úrovní“ a o zápletky zde není nouze. Stává se, že se i samotný autor ve svém příběhu zaplete tak, že neví, kde mu hlava stojí (i dobrému autorovi může jeho příběh přerůst přes hlavu).*

Pak se popsané stránky hromadí nebyvalým způsobem a autor se děsí toho, že bude muset svůj text **provětrat a vystříhnout vše nepodstatné**, co by příliš **zpomalilo samotný děj**. Jak to vše souvisí s *rozsahem díla*? Čím se liší **povídka** od **románu**? Povídka mívá většinou *jednodušší děj*, nemá *tolik postav* a *neodehrává se v širší časové ose*. Také je *hudší na zápletky a jejich rozřešení (rozuzlení)*. Její děj se odehrává *povětšinou v jedné dějové lince (rovině)*, u *rozsáhlejších textů není výjimkou více dějových linek*.

Román pojímá celý příběh více doširoka, může v něm „žít“ více postav se spleťtými a plnějšími osudy. Také svět postav může být **více vykreslen a vybarven** (může se zdát hutnější, sytější a působivější). V románech bývá děj méně kompaktní a může přesahovat i jednu, či dvě knihy (určitě jste se již setkali s příběhem rozepsaným do tří i více knih). U povídek (s menším rozsahem) je nutné šetřit na čem se dá, aniž by tím samotný příběh příliš utrpěl. Snad vás nevyděsí představa práce na příběhu trvajícím i půl roku (či více). Ano, i to patří ke psaní. **Čas je jednou z věcí, které musíte obětovat...**

Co je tedy těžší? Napsat povídku nebo román? Někteří autoři začínají svou uměleckou dráhu na psaní povídek, jiní se vrhají rovnou na romány. **Záleží na tom, kolik talentu daný autor má, jak moc je sečtený a jak moc se cítí do psaní textu** (dle rozsahu). Jak kratší, tak i delší texty mají svá vlastní specifika. Jedno však je u obou druhů textu totožné, *pracují s postavami*,

*prostředím a samotným dějem. Psaní povídek jsem věnoval své první práci: „**Jak se (ne)stát spisovatelem**“. Ano, jde o nehoráznou formu reklamy, ale i v této publikaci se můžete dočíst, jak pracovat s textem a čeho se vyvarovat. Kdo z nás je bez viny, ať první hodí knihou!*

 *Abychom to neměli jednoduché, budeme se tedy pohybovat v rozmezí 50 - 100 normostran (1 normostrana je text o délce 1800 znaků - včetně mezer - což je cca 30 řádků o 60 znacích). *Snad se nám v tomto rozsahu podaří vytvořit zajímavý a hlavně napínavý (a čtivý) text. Nyní už víme, že se „zastavíme“ na hranici novely, ale jeden nikdy neví, jak se příběh vyvrbí.**

 Co je „nejhorší“ pro autora? Napsat dílo „na objednávku“ (podle daných kritérií a požadavků). Budeme tedy „dělat“, že píšeme svůj text do soutěže, která má pevně stanovené zadání (a to jsme teprve na samotném začátku)...

Žánr

Co si máme pod tímto pojmem představit? Dovolte, abych použil citaci z jistého webového zdroje, kterým je OpenSource internetová encyklopedie: **Wikipedie.org**. (zde je link na hlavní stranu: http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavní_strana).

 Cituji: „Literární žánr (z **fr.** *genre* – rod) je označení skupin **literárních děl**, jež mají společné znaky definované různými **kritérii**. Tato kritéria mohou být tzv. povrchní – např. **kompozice, téma a motivy**, jazykové prostředky, ale také typ čtenáře (literatura pro děti a mládež) atd., nebo hlubinná, kde se za podstatu žánru označuje **archetyp** (u **Northropa Frye**) nebo antropologické založení (tzv. **jednoduché formy** A. Jollese atd.) **José Ortega y Gasset** chápe žánr jako „jediný možný způsob, jak [téma] vyslovit plně ... navzájem neredukovatelné, nutné a zásadní estetické téma ... široké úhly pohledu na klíčové aspekty lidského života“, „jednotlivé umělecké formy vznikají z odlišných interpretací člověka člověkem“. (Meditace o Quijotovi, s. 65 a 90).

Od žánrů v jiných **uměleckých druzích** se žánr literární liší jednak tím, že literatura je dějové a zobrazovací **umění** a jako taková nabízí větší škálu relevantních prostředků vyjádření, jednak propracovanou strukturou (od antiky: mezi nejstaršími díly žánry se zabývajícími je **Aristotelova Poetika**). Důsledkem je fakt, že literární žánr je důležitý jak pro genezi (vznik) díla, tak pro jeho vnímání (recepci): čtenáři podle určitých znaků **poetiky** daného **díla** rozpoznají, o který žánr se jedná, a tomu uzpůsobí vnímání díla. Např. **Škvoreckého** *Legenda Emöke*, jakkoli de facto není **legenda**, bude svého čtenáře k tomuto žánru při vnímání orientovat, a to na základě názvu (název díla je jedním ze žánrových znaků). Podobně fungují např. **postmoderní** texty, které začínají např. typickou pohádkovou frází "Bylo nebylo" atd., ačkoli jako **pohádka** nepokračují; čtenářovo vnímání už je nicméně žánrem pohádky ovlivněno.

V rámci literární vědy se žánry zabývá **genologie**. V současné době se v **literární vědě** etabloval tzv. trojrovninný model, který rozlišuje **literární druhy** (**lyrika, epika a drama**), žánry (jakožto nižší jednotku) a žánrové varianty (jako jednotku nejnižší). Např.: v rámci epiky (druh) je román (žánr) a v jeho rámci pak román budovatelský (varianta).

V dějinách literatury byl koncept žánru jak odmítán (**romantismus, postmoderna**), tak přijímán a chápán jako neměnný a závazný (**klasicismus**). Zatímco epochy, které pojem žánru přijímaly, budovaly složitý a závazný systém žánrů, epochy, které jej odmítají, stírají hranice mezi jednotlivými žánry, libují si v překračování žánrových hranic (ale i např. ve stírání hranice mezi realitou a **fikcí**).“ Konec citace.

Že vám to nic neříká? Dobře, pokusme se to vysvětlit v rámci **našeho pokusu o tvůrčí psaní**. Mezi **literární žánry** (co se prozaických textů týče) patří:

- **detektivní romány** – tento žánr můžeme označit i slůvkem: „krimi“, jedná se o literaturu zaměřenou na detektivní případy, čili příběhy vypravující o práci jak detektivů, tak i zlodějů, vrahů a podvodníků, cílem tohoto žánru je procvičit šedou kůru mozkovou čtenářů a pohrát si s jejich představivostí (mohou naznačovat, kdo je oním „záporákem“, zatím co ten pravý záporný hrdina může jejich oku stále unikat, o to více pak může být pointa šokující, mezi autory tohoto žánru můžeme najít: *Agathu Christie, J. C. Doyle, E. McBaina a další*),

- **dobrodružná literatura** – kdo by neměl rád vůni dálek a dobrodružství, ať už se jedná o daleké výpravy do tajemných krajů, nebo o touhu po zbohatnutí ze zdrojů v těchto krajích ukrytých, jedná se o příběhy na hranici fikce a reality, které se mohou odehrávat ve skutečném – existujícím – prostředí (objevování nových světů a boj o holý život či souboj s bezprávím páchaným na nevinných bude nejspíše dostatečným přiblížením tohoto žánru, mezi jeho autory kupříkladu patří: *J. Werne, H. G. Wells, A. Dumas, S. King, J. London a další*),

- **fantasy** – žánr zabývající se příběhy ve zcela fiktivních světech, které se vyskytují zcela mimo naši běžnou realitu (více se podobají pohádkám smísenými s dobrodružnou literaturou), jejich hrdinové mohou být ušlechtilými elfy, rytíři, nebo hobity a mohou bojovat proti drakům, skřetům či jiným zlovolným tvorům, ovšem nenechte se mýlit, pod tímto pojmem si nemusíte představovat jen příběhy z *Narnie* či *Středozeemě* (viz „*Letopisy Narnie*“ *C. S. Lewise* či „*Společenství prstenu*“ *J. R. R. Tolkiena*), tento žánr je blízký také mnoha jiným autorům,

- **historické romány** – tento žánr si zakládá na historických reáliích, ať už se jedná o skutečně žijící postavy, nebo skutečně existující místa a události, psaní tohoto žánru si vyžaduje podrobnější znalosti daného tématu, který je námětem pro ten či onen text, historické události zde mohou být příkrášleny, či naopak předvedeny ve skutečném – či ještě temnějším – světle, i tyto prozaické texty mohou obsahovat větší, nebo menší, podíl fikce (autoři preferující tento žánr: *W. Scott, A. Jirásek, A. Dumas starší a další*),

- **horory** – účel tohoto žánru je nejen vyděsit (čili vytvořit hutnou atmosféru strachu a obav), ale pohlédnout si i s představivostí čtenáře (budto přímo hrůzostrašně popsaným dějem, nebo podáváním oněch zážitek v náznacích o nebezpečí, které číhá kdesi za rohem, autor o něm ví, stejně tak čtenář, jen postavy jej odmítají brát na zřetel, horory často obsahují okatě působící nelogičnosti – na efekt – pokud je záměrem opravdu jen ono vyděšení, než nastolení hlubší tísnivé atmosféry bez toho, aby se čtenář ihned dopátral, která bije, autoři holdující tomuto žánru: *S. King, M. Shelleyová a další, s hororovou atmosférou laškoval i autor „Kytice“ K. J. Erben*),

- **legendy** – jedná se o příběhy, které se opírají o lidovou slovesnost v podobě „legend a pověstí“, operují s dějem i postavami takovým způsobem, jaký se zdá pro danou legendu nejpravděpodobnější (drží se popisovaných událostí, jako by šlo o historickou prózu, ovšem o dané skutečnosti se nejde „opřít“), jde tedy o fiktivní příběhy, které mohou splývat i s jinými žánry (mohou čerpat informace i ze skutečných událostí, třebaže nejsou dostatečně podložené, viz *legendy o králi Artušovi a Krysaři*, či text týkající se *Filadelfského experimentu*, autoři nejsou povětšinou známí, spíš se jedná o literáty, kteří tyto legendy sepsali do sbírek a podobně),

- **povídky** – jedná se o klasickou povídkovou tvorbu, tedy literární díla kratšího rozsahu, které mohou obsahovat i jiné žánry a styly, autorů těchto povídek je mnoho, napadá mě kupříkladu *O. Batlička* se svými krátkými, ale zato velmi čtivými povídkami, které sepsal do několika povídkových knih, mezi dalšími autory jsou kupříkladu: *R. Bradbury, S. King, J. Werne* a další),

- **science fiction** – žánr sci-fi si zakládá na užití známých vědeckých teorií a popisů výdobytků lidské civilizace na poli průmyslových technologií (vynálezy a využití prostředků, o kterých se dnešním lidem jen může zdát, je nasnadě, to co je dnes jen na výkresech konstruktérů, či v zápisnicích vědců v tomto žánru funguje a pomáhá hrdinům nejen k objevování dalekých světů, mezi nejznámější autory patří: *S. Lem, R. Bradbury, A. C. Clarke, bratři Strugačtí*, a další),

- **válečné romány** – texty zabývající se válečnou problematikou, přibližující útrapy nejen vojáků, ale i civilistů, tento žánr není omezen dobou (událostmi) ani prostředím (ve kterých se popisované konflikty odehrávaly), kupříkladu jde o texty popisující války od dob Troje až po válku v Koreji či Vietnamu, poukazují na válku bez příkras a zbytečného patosu, nebo jí mohou naopak parodovat, čím vytvoří větší kontrast mezi mírem a válečným stavem (mezi nejznámější autory patří: *E. Hemingway*, *E. M. Remarque*, *J. Clavell* a další),

- **westerny** – tento žánr se zabývá příběhy z „divokého západu“, čili z prostředí objevování a zabírání nového území na úkor indiánů po čas kolonizace Severní Ameriky, ať už jde o klasické souboje pistolníků, hledání zlodějů krav, nebo boj indiánů s vojskem bělochů, byť mnohdy vítězstvím dobra nad zlem se tyto texty mohou podobat pohádkám – čímž může ona historická realita trochu utrpět (nejznámějším autorem je *K. May*).

◆ Náš příběh se tedy bude odehrávat (v rámci samotného zadání) *na zcela fiktivním místě*, budou v něm žít *fiktivní postavy*, samotný děj bude mít prvky **krimi příběhu**, do kterého bude díky určité tajemné atmosféry zasahovat nejen **hororový žánr**, ale i **sci-fi** (pokud se vše podaří podle našich představ), ať už půjde o zásah mimozemšťanů, nebo použití technologie, která nemusí být současným lidem zcela známá...

⚠ ***Je důležité vědět, že ne vždy se nám naše texty podaří dát do takové podoby, o jaké jsme původně zamýšleli. Protože je psaní na dlouhé lokty, může se stát, že se nám náš záměr nevydaří a příběh přejde do docela jiné roviny, nebo se jako autoři zasekneme (vyschne nám inspirace) a budeme muset počkat „až se nám múzy znovu navrátí“. Psaní je tvůrčí práce jako každá jiná (viz hudební skladby, filmové scénáře, či divadelní hry) a jejich realizace s sebou vždy nese riziko potencionálního nezdaru...***

Postavy a jejich svět

Vždy, když chceme svým čtenářům cokoliv prostřednictvím svých příběhů sdělit, oživujeme svůj vlastní svět prostřednictvím svých vlastních postav. **Příběh bez postav by byl jen neživou kulisou.** Krajinkou – ve smyslu malby, která vystihuje nějakou tu náladu, kompozicí, na kterou se člověk rád podívá, ale to je asi tak všechno. *To co příběh oživuje a činí jej zajímavým jsou skutečné či zcela fiktivní osoby* (pokud jde o fantasy, nebo pohádky či bajky, může jít i o nadpřirozené bytosti) *jež dají našemu příběhu docela jiný rozměr.*

*Příběh bez svých aktérů je jako divadlo bez herců, kde publikum marně čeká na nějakou tu akci (čili divadelní kus). Opona zůstává zavřená, byť je interiér divadla sebekrásnější a hudba vysílaná před představení sebelahodnější. Nezvedne-li se, mohou diváci začít „brblat“ a hlasitě pískat. Ti méně otrlí i odejít domů. **Byla by škoda, kdyby díky nevýrazným a plochým postavám naši čtenáři odešli pryč od našeho dílka.** Sebedokonalejší prostředí nezachrání jeho kouzlo a taje, dokud nepřijdou na scénu ti praví aktéři, kteří rozpohybují onu prapodivnou hru osudu a svých vlastních rolí v něm* (čili v běhu času, tak jako jsme i my herci ve svých vlastních životech).

Jak vykreslit čtenářům naše hrdiny? Strídmě a zároveň v co nejlepším světle. *Přílišná ukecanost nemusí být nejlepším řešením.* Můžeme některé informace podávat jen po kapkách (jako by šlo o lék). Vždyť povídkové a románové postavy jsou také bytosti „z masa a kostí“, přestože své životy prožívají ve zcela fiktivním světě našeho příběhu. Nejsou statickými prvky, jakým může být *nábytek, domy nebo příroda okolo. Žijí, dýchají, myslí, cítí a komunikují nejen sami se sebou (v sobě), ale i bezi sebou.* *Příběh bude tak uvěřitelný, jak moc budou uvěřitelné jeho postavy.*

Proč jsem se tak obšírně vyjadřoval k **literárnímu žánru?** Jinak budou vypadat, myslet a konat postavy *historického příběhu*, který je zasazen do skutečných *historických událostí*, jinak osoby zasazené do *sci-fi příběhu z daleké budoucnosti* a jinak postavy ze *současnosti*, které prožívají své radosti i strasti kdesi na okraji

běžného sídliště kdesi na naší rodné hroudě.

*Kdykoliv se začtete do nějaké práce svých oblíbených autorů, všimnete si, že má každý příběh jiné hrdiny, stejně jako jsme my lidé jedineční (každý z nás je originálem), tak jsou i literární postavy vždy jedinečnými. Ať už jde o policistu, úplatného soudce, vyčuraného zloděje, šíleného vraha, nebo prostou matku bez prostředků, je každá postava vždy **nezaměnitelnou bytostí** toho či onoho **příběhu** (bez ohledu na to, zda v něm má „hlavní roli“, nebo jen nic neříkající „štěk“ - vynoří se z hlubin času a prostoru, aby se po své replice zase vrátila kamsi do neznáma).*

I v našem připravovaném textu budou jednotliví **aktéři** mít své **charaktery, svou podobu a způsob myšlení**. Nemůžeme je vytvořit jako „přes kopírák“, celé povídání by pak bylo nudné a o ničem, protože bychom brzy věděli, co se stane a co dotyčný udělá. Fakt, že jsou *literární postavy* nevyzpytatelnou součástí příběhu, nejen díky vlastní **psychologii**, ale i určitou nestálostí (myšleno technicky, jako autoři máme nad svými hrdiny naprostou moc a jsme vázání jen několika faktory: **uvěřitelností, použitým žánrem a logikou věci**). Musíme myslet na to, že se zase tak nebudou jejich osudy lišit od našich (přestože nikdo z nás není agentem 007, pilotem vesmírné lodi, nebo indiánem, který se řítí na svém koni dalekou prérií).

Stejně jako **hrdinové**, tak i **prostředí** ve kterém budou vystupovat musí být **autentické – hodné dané doby a věku**. Nemůžeme do antického světa vložit vychytávky dnešní moderní doby, stejně tak nebude to pravé ořechové, budou-li naše postavy používat technologii dávnověku v našem přetechnizovaném světě (pokud nepůjde o děj odehrávající se kdesi v prostředí vykopávek, či muzea). **Jsme limitováni prostředím, ve kterém chceme své příběhy oživit. Svět plný vesmírných lodí a nevídaných vědeckých a technologických vychytávek bude zcela jiný, než například svět viktoriánské Anglie, ve které neměli lidé o mezihvězdných cestách ani potuchy.**

S uvěřitelností jde ruku v ruce i **detailnost popisů**. Nejenže musí nějak vypadat naše postavy, musí nějak vypadat i prostředí, ve kterém budeme děj rozvíjet. Vše musí spolu **ladit** (mít hlavu a patu,

pokud nepůjde o parodii, či recesi) a tvořit jeden harmonický celek. **Záleží nejen na autorském záměru, ale i na zdravém rozumu a chuti čtenářů, do které se chceme strefit.** Ruku na srdce, šílené příběhy nejsou pro každého. Když jsme u popisů, neměly by být rozvinuty na několik stránek, přestože jsou nejen z naší historie známí autoři, kteří si v tomto vyloženě vyžívali a *vlastní děj brzdili hromadou detailů*, které třeba i až tak moc **důležité pro vlastní příběh nebyly**. Je dobré najít onu **rovnováhu mezi popisy a vlastním dějem**, *aby jeho dynamika neutrpěla přílišným důrazem na vykreslení prostředí, ve kterém se naše postavy pohybují* (pak bychom je spíše v něm uvěznili a čtenář by mohl mít tendenci přeskakovat nejen odstavce, ale i celé stránky, což by nebylo pro naši práci tou pravou reklamou). **Chceme být čtení a ne odkládání...**

Abychom to nezamluvili, jak by mělo vypadat „pódium“ pro naši hru, kterou se chystáme rozehrát? Jaké kulisy by mělo obsahovat? Co naši herci? Musíme mít představu nejen o tom, kolik postav budeme zhruba v příběhu mít, ale také kam je umístíme (kupříkladu hasiče do požární zbrojnice, šerifa do jeho úřadu, učitele do školy a rodiny s dětmi do jejich domovů). Než zazní onen startovní výstřel, musí mít každá postava své místo, ať už v něm pobude jakoukoliv dobu (i v běžném životě se neustále někam přemísťujeme a nesetrváváme jen na jedné pozici – ať už jde o zaměstnání či sladký domov).

Takže? Dovolil jsem si vybrat několik postav:

- **šerif** (*hlavní postava*) – vysoký modrooký muž s černými vlasy a vytrénovanou postavou se smyslem pro povinnost a rodinu,
- **jeho žena** (*hlavní postava*) – prostá žena z lidu, mírně při těle, hnědé oči, špinavý blond, pečující matka, která již zažila své,
- **dítě** (*hlavní postava*) – jedno z dětí vyskytujících se v příběhu, patří do šerifovy rodiny, řekněme modrooký chlapec s kučeravými vlasy, aby to nebylo jednoduché, bude nemocný, což takhle autismus?
- **velitel hasičů** (*hlavní postava*) – řekněme že jde o „hlavu“ zdejších hasičů, bezdětný, svobodný, vypracovaná postava, hnědé vlasy, černé oči, smysl pro humor (?), až přílišný pedant,

- **lekář** (*vedlejší nebo hlavní postava*) - co by to byl za příběh bez doktora, plešatý muž v nejlepších letech, kdyby byl bývalým specialistou kdesi ve velkoměstě, šlo by nejspíš o klišátko jako hrom, muž čekající na penzi unavený životem,
- **učitel** (*vedlejší postava*) - jeden z mnoha učitelů na zdejší škole, černé vlasy, hnědé oči, vždy upravený, oběť svého povolání, aby to nebylo jednoduché, dejme mu slabost pro mladé děti (pedofilie neprokázána),
- **učitelka** (*vedlejší postava*) - žena v nejlepších letech, blondýna, modré oči, poněkud plnějšího vzepření, rozvedená s jedním dítětem, může mít slabost pro našeho učitele uvedeného výše (neopětovaná láska?),
- **další dítě** (*vedlejší nebo hlavní postava*) - rozmazlený spratek při těle, černé vlasy a černé oči, mohl by se kamarádit s šerifovým klukem (pro nedostatek přátel - šikana?),
- **zástupce šerifa** (*vedlejší postava*) - černé vlasy, černé oči, mírně při těle, flákač a pojídač koblih, do všeho jej je třeba nutit (děvkař?), hledí si více svých zájmů, než povinností,
- **bývalý horník** (*vedlejší postava*) - ve městě byl kdysi otevřen důl na stříbro, muž středního vzrůstu, mírně při těle, důchodce, bezdětný, i na něm by se jeho povolání mohlo nějakým způsobem odrazit,
- **starosta** (*vedlejší postava*) - neměl by chybět v žádném příběhu z města či vesnice - úřední osoba, slabost pro svou sekretářku, mírná nadváha, černé oči a hnědé vlasy, minulost pevně uzamčená v trezoru by mu nemusela být tou pravou reklamou (uplácení, politické harašení),
- **sekretářka starosty** (*vedlejší postava*) - vysoká blondýna se sexy tělem, nic v hlavě, o to více na těle (krev a mlíko), nejlepší a nejrychlejší kariéra bývá přes postel svého šéfa,
- **reverend** (*vedlejší nebo hlavní postava*) - muž sloužící bohu a svým ovečkám, černé vlasy, černé oči, nic neříkající postava v kutně, ještě černější minulost by byla nejspíš příliš pikantní, ani v realitě není vše černé, nebo bílé,
- **prodavač či prodavačka** (*vedlejší postavy*) - co by to bylo za město bez obchodů, vzhled není zas tak důležitý, prostě jde o „komparz“ zaplňující hluché místo,
- **další postavy, které přijdou cestou** - občas si naše příběhy mohou jít v rámci zadání „po svých vlastních kolejkách“, některé postavy se mohou „vynořit“ a pak zase „zmizet“.

Ať je to jak chce, máme zde pěknou řádku **literárních postav** (jak v hlavní, tak vedlejší roli). Bude těžké se držet zadaných vlastností a vzhledu (kdo nemá v hlavě zápisník, pomohou mu **poznámky**). Některé vlastnosti, či popis vzhledu stačí udát jen jednou, nebo se k němu tu a tam vracet, aby byl čtenář v obraze. *Některé vlastnosti mohou být s příběhem rozvíjeny, například povaha, způsob myšlení, či reakce na danou situaci (byť je to k nevíře, lidé se občas mění)*. Jedeme dál.

 Popisy prostředí (i naše literární postavy musí někde žít):

- řekněme, že půjde o **maloměsto posazené do předhůří blíže neurčených hor**, takové to ospalé městečko žijící si svým vlastním životem (a tempem), kdy každý zná každého a jeden druhému si vidí do talíře,
- ve městě bude jak **starosta, tak šerif, doktor, hasiči, škola, kostel, obchody** (prostě vše, co by mělo v takovém městečku být), také zavřené doly (pěkné místo, kde by se dalo rozehrát trochu hororové atmosféry),
- **okolní příroda** (?) - lesy, hory, jezero, průsmyky a strže, vše co patří do lokality předhůří (nízké kopce s výhledem na skalnaté velikány),
- suma sumárum půjde o zcela **fiktivní sídlo**, které ještě nemá své jméno, *fiktivní svět se zcela fiktivními obyvateli* (celek není důležitý, důležité bude, jak prostředí s postavami zapůsobí na naše čtenáře).

Snad to bude pro začátek stačit. Máme své příběhové hrdiny (ať už půjde o herce v hlavní roli, nebo bezejmenný komparz), máme své divadlo s jevištěm (napadlo mne, kam bychom jej mohli umístit - co takhle Spojené státy?). Zbývá nám ještě rozehrát samotný děj a vymyslet **zápletku** příběhu, ale to už patří do další kapitoly. Tak tedy do toho!

 Počet postav mne malinko děsí, snad se nám podaří rozehrát dobrý „divadelní kus“! Přeci jen píšeme delší text a můžeme si dovolit mít v příběhu větší počet hrdinů s jejich minulostí, osudy a také radostmi i strastmi. Pokud se boucháte do čela, musím s vámi souhlasit. Nebude to lehké...

Zápletka a její rozuzlení

Příběh nedělají jen námět, postavy a prostředí... Na čem stojí a padá každé vyprávění je (barvitý) **děj**. Děj by se dal nazvat *sledem událostí*, které se prolnou našim vyprávěním od bodu „**A**“ do bodu „**B**“ (kde bod „A“ je začátek a bod „B“ koncem příběhu). Vše, co se odehraje mezi těmito pomyslnými body (bez ohledu na počet dějových linek) **je plně v našich rukou**. Ač je to k nevíře, pro naše postavy jsme svým způsobem „bohy“, protože jsme je nejen stvořili, ale také oživili (třeba i k obrazu svému). Nepíšu to proto, abych se rouhal, ale proto, abyste pochopili, jakou roli při psaní svého příběhu hraje právě vy!

Stejně jako v běžném životě, tak i fiktivní život našich postav se neustále mění. Pořád se něco děje. *I hrdinové mají své slabé a silné chvíle, musí řešit své osobní a pracovní problémy a čelit výzvám, které před ně postavíme*. Kdyby se nic nedělo a jejich život se podobal (více méně) našemu životnímu stereotypu, nejspíš by byl celý příběh nudným (pokud nejde o „**psychologický román**“, ve kterém má pohled na každodenní život prostřednictvím pocitů, myšlení a konání románových postav svůj důvod – ve smyslu psychologie postav). Kdo si chce zahrát na psychiatra a psychologa a postavit své hrdiny před různá *životní dilemata*, která je nutná řešit nejen hlavou, ale i srdcem, může se pustit i na tento poměrně tenký led. Osobně tomuto žánru (viz psychologický román) příliš nefandím a nejsem jeho zastáncem...

Abyste byli v obraze a necítili se oklamáni (či podvedení), musím zmínit i fakt, že životní osudy našich postav se mohou odvíjet i nezávisle na naší časové lince, například prostřednictvím vzpomínek na již prožité chvíle, které nejsou (více méně) součástí příběhu, ale mohou ukázat jednotlivé hrdiny v jiném (jasnějším) světle. Děje se to prostřednictvím „*flashbacků*“, což znamená něco jako „pohled zpět“ (i v běžném životě se ubíráme ve svých vzpomínkách a myslíme na to, co je jinak, nebo co bylo jinak, ať už jde o špatné nebo dobré zážitky). Posun do budoucna můžeme vyznačit vyjádřením snů (prostřednictvím představ) jednotlivých postav (co by chtěly zažít, udělat, a podobně). Život (byť i fiktivní) se vždy nesoustřeďuje jen na „**tady a teď**“ (ať už v realitě, nebo v

naší „profesní fantazii“).

Co si pod pojmem „zápletka“ představit v běžném povídkovém či románovém textu? *Jde o nenadálou situaci, která postaví naše hrdiny před na první pohled neřešitelné nebo těžko řešitelné problémy* (doslova obrátí jejich život naruby). Tedy... Mohou, ale i nemusí, záležet na tom, o jak „velkou“ výzvu se jedná. Někomu může umřít jeho blízký. Hrdina může dostat v práci výpověď. Může onemocnět. Abych nebyl jen „sůvou“, můžeme se zaměřit i na pozitivnější aspekty naší postav, kupříkladu může jít o výhru v lotu, nové zaměstnání, zamilování se, či změna života přestěhováním se do nového bydliště. I náš život nám předkládá jak pozitiva tak negativa. Nevybereme si. **A co je nejhorší, my jsme těmi, kdo svým hrdinům pěkně zamíchá život.** Neděsí vás to?

Jak už bylo řečeno, zápletka může být jednoduchá, nebo složitá. Může jít o návaznost několika událostí, které spolu mohou a nemusí souviset (v rámci příběhu). Záležet také na tom, v jakém žánru píšeme (krimi, sci-fi, a podobně). Na tom, co chceme se svými postavami udělat a jak silně chceme pocuchat nejen jejich nervovou soustavu, ale také zvědavost našich čtenářů. **I jednotlivé dějové zvraty musí být napsány v rámci uvěřitelnosti a logiky** (nelogické věci jen zbytečně odvádějí čtenářovu pozornost jiným – nežádoucím – směrem, než jsem původně zamýšleli).

Co nám může pomoci, máme-li hlavu dřevitou jako cedník, či je informací tolik, že je všechny najednou nepobereme? Pomůže jak časová osa, tak poznámky napsané k jednotlivým „událostem“. Měli bychom vědět, kam bude děj (či více dějových linek) směřovat. Co se stane a co ne. I děj našeho příběhu nás může občas překvapit, a to když se vydá docela jiným směrem, než jsme původně zamýšleli (podotýkám, že čistě bez našeho přičinění). Stává se to. Pak je nutno se pozastavit a případně smazat nějakou tu pasáž, nebo změnit dějovou linku tak, aby vyhovovala našim plánům. Podotýkám, že toto není sci-fi, románové postavy (byť jsou čistě fiktivní) mohou mít „svou hlavu“! Jednou to zažije každý autor...

Nesmíme zapomínat i na **rozuzlení zápletky** (viz „gordický uzel“, který jistý bojovník rozsekl mečem, než aby se dlouho páral se samotným uzlem a ztrácel tak svůj drahocenný čas). My tuto až

příliš jednoduchou techniku nepoužijeme. Čtenáři by se mohli začít nudit. Všechny problémy (a výzvy) jsou zde proto, abychom je spolu s našimi postavami **vyřešili** (pokud možno) k jejich spokojenosti (oprava: **ke spokojenosti čtenářů**, o ty zde přeci jde především). *Vyřešení jednoho problému může vést k problémům dalším a ani ukončení celého příběhu nemusí znamenat, že ono „rozhřešení“ bylo uděleno všem postavám i událostem – kterými naši hrdinové prošli (ne všechny otázky musí být zodpovězeny).*

Samotný děj příběhu nemusí jít jen jedním směrem. Může se různě **rozvětlovat**, zatáčet (a jít „nazpátek“, aby se pak vrátil k původní hlavní dějové lince, apod.), či se naopak **spojoval**, nebo lze některé linky **ukončit** (i náhlou) smrtí hrdiny. Také je možné, že se v našem příběhu někdo narodí a nám nezbude nic jiného, než nové postavě přiřadit její (nové) životní osudy. Ve velmi dlouhých a košatých příbězích, které můžeme nazvat **„rodinné ságy“** může jít o mnoho postav, které se budou proplétat celým příběhem (třeba i po své vlastní smrti díky svému nehynoucímu odkazu). Občas je románový svět velmi zapletený a zapeklitý (i samotný autor má co dělat, aby vše ukočíroval). **Nikdo přeci nikdy neřekl, že psaní je snadné.**

Abychom nebyli zahlceni informacemi (a nezapomínali na náš budoucí příběh), vráťme se k našemu zadání. *Máme již **námět, žánr, postavy i prostředí**, zbývá popřemýšlet nad samotnou zápletkou (či zápletkami), aby byl děj příběhu **zajímavý a čtenáře nenudil** „banalitami“ běžných dní.* Napadá mne otázka, proč vlastně autoři píšou své příběhy a čtenáři je pak (dle svého vkusu) čtou? Nejde o únik z běžné reality do zcela jiného světa, ve kterém jde (v rámci žánru) možné cokoliv?

Stavíme příběhovou linku:

- máme tu **ospalé městečko** a jeho obyvatele, kteří se na první pohled v ničem neliší od jiných „běžných obyvatel“ v kterémkoliv městě, budeme s tím muset něco udělat, využijeme tedy nejen postav, ale i jejich charakterů, smýšlení a životních postojů (každý o něčem sní, touží naplnit své potřeby a splnit si svá očekávání),

- **co by se tak asi** (v rámci užitých žánrů: krimi, horor a sci-fi)

mohlo stát? Násilný čin je nasnadě, ať už jde o vraždu, krádež či znásilnění. To je nejspíš první, co nás napadne. Od čeho je tu šerif, že? Netvrdím, že jsou tyto možnosti již „otřelé“ a „provařené“ (lidé se vraždí každý den, stejně tak kradou a berou si i čest druhých).

- představte si to: **maloměsto**, kde každý vidí každému do talíře, *když tu najednou se začnou dít zcela podivné věci...* Klidně může jít o nalezení mrtvých bezdomovců či tuláků. Jde o práci divoké zvěře, nebo v kraji řádí nějaký ten maniak? Co tak únosy děti bez požadování výkupného? Jaký asi měli únoscí motiv? Jak do toho zakomponovat prvky hororu a vědecké fantastiky? Každý příběh by měl mít i „**hlavu a patu**“ a jeho děj by neměl „**uletět**“ nežádoucím směrem (pořád musíme hrát v rámci **uvěřitelnosti**),

- máme zde přeci **opuštěný stříbrný důl**. Byl opravdu vytěžen? Nestal se domovem pro nekalé živly? Co když se v okolí našlo i něco jiného, co by mohlo poukazovat na řádění zlých sil? *Lidská mysl je nepředstavitelný prostor a emoce s námi mnohdy dělají divy.* Nebo někdo chce, aby to vypadalo tak či onak? Terorizovat obyvatele městečka můžeme i jinak, než jen jejich zabíjením (říká se tomu „psychický teror“). Otázkou je, zda se nám to, jako autorům, bude líbit. *Jsmo na to dost zvrácení?*

- zkusme využít **profese**, které se nám naskýtají: *šerif, hasič, doktor, lékař, učitel, horník, prodavač...* Výběr je bohatý, otázkou je: **Co s tím?** Zapomněli jsme na *starostu*. Napadá vás to také? Mám na mysli slůvka: *korupce, úplatkářství, podvody*. Co když městečko pomalu „umírá“ a starosta se jej snaží za každou cenu zachránit, zavřené doly mohou lecos napovědět...

- **šerif** by také mohl na něco přijít (není hloupý) a ne nadarmo zastává svůj úřad, co když na něco opravdu kápl? Nežádoucí svědek a ještě k tomu zastánce zákona? Nepříjemná kombinace. I **doktor** (s tajemnou minulostí), pamatujete na mou poznámku s klišátky? Také jeho profesní čest nemusí být čistá a bílá jako andělské roucho.

- tak dobře, abychom přípravami nestrávili zbytečně moc času, zkusme toto: **starosta** je zapletený do nekalého obchodu (špinavé peníze jsou také peníze), **šerif** mu na něco přijde, podivná úmrtí v okolí města by měla odvrátit nejen jeho pozornost (**doktor** ví své a

také nemá čistý štít), opuštěný důl a jezero by mohlo být „svědkem“ nekalých praktik (někdo se snaží zastrašit obyvatele), ale proč asi? Co když budou mít všechny události opačný účinek a z města začnou odjíždět jeho obyvatelé? Jak je udržíme v jejich domovech? Vesmír je přeci veliký a tajemný (na jeho konec nedohlédneme). Stačí, když se ztratí několik dětí, jakým silám to přičteme? Zmrzačený dobytek, podivné kruhy v polích. Bude to stačit? Ono se to časem stejně všechno vyvrbí...

Při psaní můžeme některé skutečnosti i dodatečně změnit, nikde není řečeno, že již zadané informace (vzhledem k celkovému vyznění příběhu) nemůžeme malinko **upravit**. I autor je jen člověk, tak proč si nepomoci? *Máme první indície, nápady, jak postavit příběh.* Osobně si poznámky nedělám a pracuji s tím, co mám v hlavě, snad nebude děravá a vše mi z ní nevypadne. Ještěže zde máme poznámky v podobě teoretické části naší „příručky o tvůrčím psaní“. Co přijde teď? Co myslíte?

Hrubá časová osa:

- seznámení s postavami a prostředím (třeba i zhruba, detaily mohou přijít později – stejně tak ostatní vedlejší postavy, není kam spěchat),
- šerif přijde na to, že je město v úpadku, starosta by o tom měl něco vědět,
- starosta zapírá, prý je vše v naprostém pořádku, proslýchá se, že důl není vytěžen a mělo by v něm ještě něco být,
- šerif se nenechává odbýt, zdá se, že starostova rodina vlastní podezřelé podíly nejen v městských službách, že by rodinný klan?
- v okolí města je nalezeno několik mrtvol (jedná se o tuláky a bezdomovce), nic pěkného pro případný turistický ruch, ohledání ani případná pitva nic neprokáže (ať už o motivu či pachateli), doktor se šerifovi také nezdá...
- z ničeho nic zmizí šerifovo dítě (indicie poukazují na někoho s narušenou osobností, kdo si libuje v pedofilii, může jít o klam, nebo

také fakt, na koho asi padne prvotní podezření?),

- šerif je odveden na falešnou stopu, v dolu zatím dojde k závalu, nikdo není zraněn, jsou však zametyeny některé důkazy, zával je velký a silný, není možné se do postižených štol dostat, copak asi skrývá dno jezera?

- ztrácejí se další děti (i učitelů), situace je vážná, po pachateli ani stopy, lidé se začínají ptát, co s tím udělá prodloužená ruka zákona, vedou se řeči i o státní policii či FBI, starosta všechny uklidňuje a mne si ruce, na čas je z obliga,

- u jezera je v lese nalezeno mrtvé dítě (patří místní učitelce), někde se stala strašná chyba, kola spravedlnosti se roztáčejí, hledají se viníci, starosta si není jistý v kramflecích, šerif povolává posily v podobě mužů z města, je prohledán důl i břehy jezera,

- ve městě shoří kostel a na poli v okolí jsou nalezeny podivné kruhy, kdosi v okolních farmách zohaví několik krav, řeč padne na UFO (čili mimozemšťany), mohou ony temné síly i za zmizení dětí z městečka?

- ani zdejší obchodníci nejsou tak čistí, jak by se mohlo zdát, šerif nalézá nezdaněné příjmy pocházející z nekalých obchodů (viz špinavé peníze), že by měla mafie i v tomto zapomenutém městě svá chapadla?

- starostova sekretářka (pro kterou měl starosta slabost) je nalezena mrtvá v jedné zaplavené šachtě zdejšího dolu, příliš mnoho úmrtí na tak malé město, starosta odmítá povolat federály a vyhrožuje šerifovi vyhazovem, kdosi vypálil restauraci nedaleko jezera,

- důl se zaplní metanem, hrozí výbuch, zdá se, že se někdo snaží setřást své pronásledovatele, kdo ví, co skrývají jeho dlouhé a úzké chodby a temná zákoutí, šerif dostává anonym s udáním místa, kde by mohlo jeho dítě být,

- vydává se do dolu, stane se i on obětí zločinu? Pak zmizí doktor a den nato jej vydá hladina jezera. Obyvatelé jsou vystrašeni, starosta musí jednat, jinak se mu situace zcela vymkne z rukou,

šerif najde svého syna, je živý, ale mnoho nechybělo, oba spolu se zástupcem unikají jistě smrti, důl je nadobro zavalen, všem začíná být jasné, že se ve městě děje něco velmi nekalého (příliš náhod najednou),

- přijíždí FBI, vyšetřování se nerozjede, starosta je nalezen mrtev ve své kanceláři, v trezoru jsou nalezeny důkazy o jeho nekalé činnosti, město se bude vzpamatovávat velmi dlouho, možná se stane dalším městem duchů,

- čas vše zahojí, šerif se svou rodinou se přestěhuje na okraj městečka, nový starosta dělá co může, pomůže i okres a stát, část nalezených peněz je použit k rozkvětu města, důl je zapečetěn, tedy to, co z něj zbylo, jen po čase se najde ještě na břehu jezera další mrtvola dítěte,

- zdá se, že i přes pomyslný „happy-end“ je v okolí městečka ještě nějaká „škodná“, šerif jde do akce, takřka je zabit, pachatel uniká, ovšem „boží“ spravedlnost si jej najde, konec?

Zdali se nám podaří vše vměstnat do příběhu, to tušit nemůžeme. Ale nic nám nebrání, abychom vše „narvali“ do cca šedesáti stran textu. Nakonec, kdyby z naší práce byl román na pět stovek stran, kdo by jej četl? **Dělám si legraci!** Ruku na srdce, museli bychom být opravdu „dobří“, aby se nám to na první pokus povedlo!

⚠ Pamatujte si, že my autoři (na rozdíl od čtenářů) víme co se stane a co ne. Naše mysl není ve stavu blažené nevědomosti. Čtenář je jen divákem, autor je naopak tím, kdo řídí celý příběh a pohrává si nejen s čtenářovou fantazií, aby docílil svého (čímž je nejen čtivost jeho textu, kdo by nechtěl, aby se k jeho práci každý čtenář rád vracel?).

Gramatika a základy práce s textem

Náš text by měl být **prostý gramatických chyb** (neměl by obsahovat žádné překlepy ani nedoklepy). *Není nic horšího, než zabalit jinak dobrý a čtivý příběh do onoho pomyslného „špinavého kabátku“ v podobě různých nedostatků, které zákonitě srážejí kvalitu příběhu neúprosně dolů.* Dokud se autor nepoučí a nezačne na sobě pracovat, není co řešit. Usnutí na vavřínech je sice lehké, avšak o to zákeřnější (každý autor se má vždy ještě co učit)...

Každý autor by měl také znát alespoň **základy gramatiky** (učíme se jí už na ZŠ a někdy ještě i na škole střední). *Dobré zvládnutí rodného jazyka je jedním z mnoha „základních kamenů“ pro náš úspěch na poli tvůrčího psaní.* Nestačí jen něco napsat, příběh by měl mít nějakou podobu a formu. *Zkuste si představit, že své příběhy píšete pro nakladatele, který má zájem je vydat.* Časem se možná i nějaký **„skutečný nakladatel“** i najde a vaše práce ponese své ovoce. Bude-li však váš text vypadat jako po výbuchu dělostřeleckého granátu, na nějakou publikaci rychle zapomeňte!

O stylu zde psát nebudu, protože má každý autor svůj vlastní styl. Někteří jej mohou ještě hledat, ale čím více budou **sečtělí a vypsání**, tím rychleji se najdou (myšleno tak, že ačkoliv se snažíme všichni hovořit stejným jazykem, každý má svůj „přízvuk“ či drobnosti v jeho užití, které činí díky rozdílnému zpracování u rozdílných autorů jejich texty jedinečnými). Je to jako s různými odstíny šedi (nic není černé ani bílé) vždy je tu něco mezi. Každý umí lepit jednotlivá slůvko do vět jiným způsobem (více, či méně čtivým). Práním (povětšinou) všech autorů je, aby byly jejich texty co **nejčtivější**.

Vraťme se však k nedostatkům, **gramatice se dá naučit** (viz *užití jazykových prostředků bez hrubek a chyb napsaných z neznalosti rodného jazyka*). Stejně se dá naučit psát texty takovým způsobem, že je již na první pohled **přehledný** a čtenář se v něm **neztrácí**. Ať už jde o užití **odstavců** v běžném popisném textu, tak **odsazení přímé řeči** vždy na nový řádek, *pokud tato přímá řeč nenavazuje na popisný text.* Text má být čten, neslouží jako past pro čtenáře (alespoň co se jeho zpracování týče).

Při své cestě máme přeci k dispozici různé pomocníky, ať už jde o „**automatickou kontrolu pravopisu**“ v tom či onom editoru (pozor, nespolehejte jen na ni), či **pomoc kamaráda** (další oči víc vidí a není nad rady někoho, komu věříte a vážíte si jeho názoru – dotyčný by vám však neměl jen mazat med kolem úst, ale měl by mít i odvahu vám říci, že vaše práce nestoji za nic, popřípadě kde byste se měli zlepšit). *Poplácávání po zádech je sice pěkné, avšak v ničem nepomůže a také nic neřeší!*

Stačí, když nahlédneme do jakékoliv běžné povídkové knihy, nebo románu, abychom zjistili, jak pracují s textem jiní autoři a na co kladou důraz oni. Můžeme se i něčemu přiučit (vzít si to, co se nám zdá jako podstatné). Ono i taková **bohatší slovní zásoba** není na škodu (autor pak umí barvitěji a přiléhavěji popsat cokoli ve svém příběhu – prostě se práce s jazykem a vyjádření toho co máme před očima zdá být jednodušší, než když stále hledáme ona vhodná slova a neustále tápeme, jak to či ono popsat). **I psaní může být jak utrpením, tak přínosem.**

Nejspíš nemá cenu se touto problematikou dále zaobírat. Kdo chce jako autor stále „**růst**“, ten na sobě **zpracuje** a ze vší kritiky která je na jeho „účet“ přikládána, si najde nějaké to poučení. Ti, kterým je to jedno, ti zůstanou i nadále na své „umělecké úrovni“ a nebudou-li chtít, nehne s nimi ani párek volů. Pak bude veškerá snaha o jejich nápravu podobná házení hrachu na zeď. Bez valného výsledku.

Pokud na mne máváte a křičíte, že jsem přeci jen na něco zapomněl, musím podotknout, že se tím budeme zabývat v další kapitole. O čem to bude? O použitém stylu v tvůrčím psaní...

⚠ Pamatujte, že za vás také nikdo vaše texty opravovat nebude (pokud tak nebude činit z lásky, nebo pro peníze). Čím více toho budete znát a čím lépe zvládnete nejen techniku psaní, ale i gramatickou stránku věci, tím méně pak budete mít práce během dokončovací fáze, kdy jsou autorské texty opravovány a dopilovány (víceméně až k jejich dokonalosti, pokud je to možné).

Stylistika

Proč o tomto píši až na závěr? Co si vůbec máme pod tímto pojmem představit? Jak už bylo řečeno (alespoň se mi to mlhavě vybavuje), **píše každý autor jiným stylem**. Tento styl může být **vypsaný a čtivý**, nebo také nemusí. *Jen zvládnutí rodného jazyka a bezchybnost textu po obsahové stránce* (viz vytvoření dějové linky a oživení postav spolu s užitím zajímavé zápletky) *ještě nezaručuje pravý úspěch*. Pokud si klepete znovu na čelo a říkáte něco o překladech cizích textů do našeho rodného jazyka, ano, překladatel by se měl snažit, aby tímto překladem neutrpěl autorův styl, jehož prostřednictvím svůj příběh potencionálním čtenářům přednáší.

Pomyslete na tu či onu **literární soutěž**. Každý soutěžící musí **podle určitého zadání**, které je pro všechny totožné, napsat **svou verzi příběhu** (čím je zadání podrobnější a věcnější), tím je to těžší, *ovšem každý příběh bude jinak podaný a jinak zpracovaný, přestože se bude držet daných pokynů*. **Stejně tak by každý z vás napsal jinak náš příběh** (podle zadání, které jsem si vytkl v této příručce, abych vám ukázal – pokud se mi to povede – jak napsat příběh, aby byl čtivý a pro čtenáře zajímavý).

Autor od autora bude mít jiné zkušenost se psaním. Tvůrčím psaním. Ať už píšeme „pro radost“, nebo se snažíme prorazit na onom „spisovatelském poli“. Také bude autor od autora více **sečtělý a bude mít bohatší jazyk**. Zkusme si to více přiblížit na příkladu níže. Jak popsat barvitě a co nejpřiléhavěji, že je venku u vody krásně?

- Venku je krásně.
- Venku je hezky, svítí slunce a je teplo.
- Venku za okny vládne překrásné letní počasí.
- Venku je přímo božské počasí, stvořené ke koupání a opalování.
- Počasí venku nemá chybu. Jeden by nedělal nic jiného, než ležet v písku na pláži a užíval si léta.

(Snad to jako příklad bude stačit...)

Vidíte sami, že i tu nejbanálnější větu lze rozvést mnoha způsoby, cožpak texty, které budou o něčem pojednávat a svým čtenářům něco sdělovat (třeba i podle určitého zadání). Ať už píšeme do soutěže, nebo podle přání nakladatele, či jen tak pro radost, nebo potřebu vyjádření vlastních pocitů a myšlenek, vždy je to o tom, kolik máme se psaní zkušeností. **Jak moc jsme vypsaní.** A s tím také souvisí již zmiňovaná **sečtělost**.

Psaní je jako práce kuchaře. Jsou kuchaři, kteří umí sotva uvařit vejce. A jsou i kuchaři, pro které je vaření potěšením a za jejich výtvoř se jen zapráší. Cítíte ten rozdíl? Stejně tak, jak se dá naučit vaření, dá se naučit i psaní. Chce to hodně číst a také stále pokoušet své „múzy“ a psát (neházet pero do žita). Utéci od psaní můžeme vždy, pokud máme určité předpoklady k tomu, že by z nás mohlo i něco být, není to škoda? Nikdo z nás přeci nežije ve světě, kde padají pečení holubi rovnou do... huby (tedy do úst)!

Jen učení dělá z žáka mistra...

⚠ Ptáte se, proč by se měl autor umět o čemkoliv správně vyjádřit? Pro nastolení správné atmosféry v příběhu! Přiblížení postav a prostředí čtenářům, vhodně popsané detaily jej navnadí a přimějí k dalšímu čtení. Dobře zpracovaný děj jej nepustí od příběhu, stejně tak zajímavě podané osudy jednotlivých postav, do kterých se pak může lépe vcítit (položít). Prostřednictvím našeho textu může kterýkoliv čtenář prožít náš příběh tak, jako by byl jeho součástí. Může postavám fandit, nebo se jich naopak i štítit. Odměnou za dobrý příběh je nikdy neutuchající čtenářova náklonnost k naším pracem (rád se bude k textům zas a zas vracet).

Několik postřehů na závěr

Je mi jasné, že zde toho bylo hodně řečeno a ještě více být mohlo. **Tvůrčí psaní je zajímavý proces, prostřednictvím kterého se vnímavý autor může naučit lépe psát. Co je důležité? Aby neusnul na vavřínech?** Měl by mít snahu se zlepšovat. Měl by své práce zveřejnit buďto na literárních serverech (na internetu) – povětšinou je toto k dispozici zcela zdarma (za užití serverů se zatím platit nemusí), autor má k dispozici i jistou zpětnou vazbu, která mu napoví (může, ale i nemusí) jak na tom je, co by měl zlepšit a co mu naopak jde.

Dobrym stimulem může být i účast na různých **literárních soutěžích**. I možnost výhry může být pěknou motivací, ať už autor vyhraje, nebo ne. Případné umístění na bedně vítězů (nebo v první desítce) může povzbudit do dalšího psaní. Záleží jen na tom, kolik má dotyčný autor odvahy, aby se podobné soutěže zúčastnil. Když jsme u soutěží, také na některých literárních serverech se konají lokální soutěže v tvůrčím psaní, jejichž výsledkem může být kladné hodnocení v profilu autora. Stačí si jen vybrat, třeba i s vědomím, že výhra může být zatím nedosažitelná...

Ze široké možnosti realizace vlastní tvorby mne v neposlední řadě napadají různé **časopisy**, ve kterých jsou publikovány různé články napsané podle daného tématu. Nějaký skromný honorář, pokud to vyjde, také není k zahození. Tou nejlepší třešničkou na onom pomyslném dortu nejspíše bude **vydání vlastní knihy u skutečného nakladatele** (třeba i s účastí nás samotných na nákladech s tímto spojených). Existují již i nakladatelé, kteří jsou schopni vydat naše dílka i v malém nákladu (počtu výtisků) a nestojí to všechny peníze.

Proč tedy psát? Proč ano a proč ne? *Záleží je na nás – autorech – jak moc to myslíme se psáním vážně.* **Proč píšeme?** Jde o koníček? Zábavu? Odreagování se? Nebo je za tím mnohem víc a snažíme se vyhovět svému egu? Toužíme být někým víc, třeba i úspěšným spisovatelem... Ať je to jak chce, čeká nás všechny ještě dlouhá cesta. Ať se daří...

Část druhá: *„Teorie v praxi...“*

„Mnoho je povolanych, málo vyvolených, proč nebýt mezi nimi?“

autor

Předmluva k praktickému textu

Cílem této publikace není naučit autory přímo psát, jako jim spíše ukázat v širším měřítku onu **problematiku tvůrčího psaní**, přestože je napsaná poněkud kompaktnější formou, ovšem pro svou obhajobu musím také říci, že „dlouhé texty nejsou v kurzu“.

Tato práce je jednou z mnoha příruček „**tvůrčího psaní**“. Autor by měl hledat také další zdroje pro svůj „**profesní růst**“.

Nyní mi nezbývá nic jiného, než se pokusit napsat náš příběh podle zadaných dispozic. Doufám, že se mi podaří zadání splnit do puntíku a že se vám bude tato práce líbit. *Nakonec, důvodem pro existenci každého literárního díla je jeho úspěch u čtenářů, nač bychom pak jako autoři své práce sepisovali?*

Poznámka

Jak se zdá, zapomněli jsem na jedno a tím je název díla. Dovolil jsem si pro svůj text vymyslet tento název: „**Pokoj v duši**“. Ať už jde o *pokoj jako místnost*, tak *pokoj ve smyslu klidu a míru* (a pohody). *Dvojsmyslnost* onoho slovního spojení se mi líbí a snad bude pro samotný příběh i nějakým přínosem...

Pokoj v duši

(*ukázkový text*)

Pavel Šimík
(*Šíma*)

Osoby i místa děje jsou v tomto příběhu naprosto smyšlené a jakákoliv podobnost se skutečnými osobami nebo reáliemi je náhodná! Příběh i jeho děj je naprosto fiktivní a nezakládá si na pravdě...

Jedna

To léto, kdy vše začalo, se zdálo být jako každé jiné. Jezero nedaleko městečka bylo plné vody z ještě jarního tání. Pršelo jen občas, i přesto byl okolní kraj plný darů přírody. Lesy i louky ponechané ladem se jen hemžily roztočným životem. Jeden by zde mohl najít nejen zajíce, ale i lišky či vysokou, tu a tam byl k mání i nějaký ten medvěd, kterého k okraji města zapadlého v malé kotlině na úbočí hor přilákala vůně pohozených odpadků. Lokální skládky byly jako pěst na oko, lidé se stále chovají ke své matce přírodě macešsky a zasypávají ji kdejakým svinstvem, aby jí tak dali znát, kam patří, přestože i oni vzešli z jejího lůna. Mohli si za to lidé sami? Kdo ví...

Bob Johnson, zdejší strážce pořádku, stál na břehu jezera a díval se na jeho mírně zčeřenou hladinu. Slunce vyšlo teprve před chvílí. Vody jezera se zdály být nepřivětivé, jakoby s kovovým nádechem, každopádně nezvaly případné návštěvníky ke koupeli. Mírně se otrásl chladem. V rukou žmoulal svůj klobouk, jakoby jej něco trápilo a on se nemohl rozhodnout. Kolem nohou mu poskakoval velký huňatý pes blíže neurčité rasy. Pouliční směs by byla tím pravým označením. Hlasitě ňafal a štěkal na neviditelné hrozby.

Miloval nejen tohle místo, vlastně rád pobýval v tomto kraji. Nikdy nelitoval, že se usadil v takovém zapadákově. Lidé žijící v městečku sice byli daleko od civilizace, ale za to o hodně blíže k přírodě. Vítr tiše ševelil v korunách stromů a ohýbal vzrostlou trávu. Nedaleko cosi hlasitě žbluňklo do vody. Nejspíš to byla žába, nebo ještěrka. Umí ještěrky plavat? Šerif se zahleděl na horizont až k zasněženým velikánům, které byly od městečka pěkně daleko. Mezi nimi a jezerem bylo nevysoké úbočí zelených kopců, které se pozvolna zvedaly, nakupené na sebe jako bábovky na pískovišti, aby v dálce splynuly s kamennými štíty hor. Něco mu říkalo, že se na jejich milované městečko něco žene, ale nemohl tuto hrozbu identifikovat.

„Jerry, jdeme!“ houkl na psa a naposledy se ohlédl za jezerem. „Slyšíš mě, psisko? Do auta!“

„Haf,“ ozval se pes a vběhl na místo spolujezdce. Nerad seděl vzadu, kde šerif a jeho pomocníci vozili zadržené. Necítil se tam příliš dobře, jakoby sám tušil, že ani jeho psí duše a svědomí nejsou bez poskvrnky.

„Základna volá šerifa, přepínám!“ ozvala se vysílačka.

„Šerif na příjmu, co se děje?“ ozval se, když se usadil v autě a zabouchl za sebou oboje dveře. Ve voze byla zima. Léto ještě ani pořádně nezačalo. Tady v horách byly vlastně jen dvě roční období, zima a léto s nejistými náznaky jara a podzimu.

„Máme nahlášenou rvačku v baru u výpadovky!“ zachrčela vysílačka. Nemohl identifikovat, kdo u ní sedí, zda Garry, nebo Harry. Byli jednovaječnými dvojčaty a děsně jej štvalo, že si je neustále pletl. Pletl si je vlastně každý v městečku a oba toho řádně využívali, zejména co se děvčat týče. Vůbec jim nevadilo, že se tak navzájem podvádějí.

„Ze včerejška?“ zamračil se.

„Ne, z rána,“ zachrčelo v přístroji. „Nějací přivandrovalci se poprali s místními... Staří známí...“

„Jde o známé firmy?“ zeptal se a zapálil si cigaretu. Chtěl přestat s kouřením, ale stále se mu nedařilo zaplašit onu neutuchající chuť na cigaretu. Bylo to silnější, než on sám. Jako když jste pořádným obšoustem a potkáte sotva oblečenou a nadrženou holku. Co uděláte? Uděláte ji to, jinak to nejde.

„Jo, Frederick a Thomas, zdejší povaleči. Bůh ví z čeho žijí, ale peněz mají pořád dost...“ ozvalo se z vysílačky.

„Co když na něco přišli? Myslím v dole, je sice zavřený, ale jsou tam polovinu svého času. Třeba takovými povaleči zase nebudou...“ odfrkl si šerif a nastartoval motor.

„To jako že našli novou stříbrnou žílu? Důl je přeci zavřený a firma, která jej provozovala, jej přeci zapečetila...“ hlas v přístroji znejistěl. „Jde tam přeci o život, ne?“

„Jo, třeba na něco kápli...“ pokrčil šerif rameny. „Už mě nebaví to z nich páčit. Jsou tam na vlastní nebezpečí... Tak já jedu! A Garry?“

„Jsem Harry, šéfe!“ zasmál se hlas v přístroji.

„Jestli si ještě jednou strhnete nášivky se jmény, nechám vás na dva týdny v chládku!“ zavrčel šerif. „Serete mě!“

„Jasně šéfe,“ ozvalo se. „Základna končí!“

„Zůstanu na příjmu!“

Vůz se šerifem označený jménem městečka se opatrně rozjel po polní cestě k výpadovce, kterou i přes onen honosný název byla vlastně jen dvoupruhová asfaltová silnice. Bar byl nedalo, vlastně šlo o takovou skoro restauraci s posezením jak venku tak vevnitř. Na druhé straně zde zase tak zle nevařili. Zdejší holky, které nešly studovat na lepší školy, a nechtěly jít na vysokou, si tak mohly přivydělat na studium. Bylo to k nevíře, ale zdejší osaplé město

mělo nejen základní, ale i střední školu. Střední lesnickou. Lesů tu bylo dostatek. V okolí nebyl žádný národní park a tak je obhospodařovalo několik firem, které profitovaly nejen z těžby dřeva, ale i sázení nového porostu. Vždyť už i písmo svaté píše, že lidé dostali tento svět, aby jej obhospodařovali a neničili a neplundrovali. Kdo je bez viny, ať první hodí kamenem.

Jezero osamělo. Zvedl se silnější vítr. Bylo polojasno. Zvedly se i vlnky, které začaly nejen více čeřit jeho hladinu, ale i dorážet na jeho písčité břehy. Slunce se pomalu zvedalo nad horizont a jeho paprsky začaly nesměle prohledávat hladinu. V mozaice světla a stínů bylo možné spatřit i něco temného, co zde nepatřilo. Možná šlo o napůl potopený člun, možná o starou slunce spálenou záchrannou vestu, možná i o něco jiného. Stín se pomalu sunul až k místu, kde před chvílí stál šerifův vůz. Nabýval zřetelnějších obrysů. Z nic neříkající šmouhy se po několika minutách stalo bezvládné lidské tělo, pohupující se ve vlnách jako opilý tuleň. Nebyl tu však nikdo, kdo by si jej všiml. Jedno bylo jasné, dotyčný již nebyl mezi živými. Tvář měl napuchlou a bílou. Oči vyklované. V otevřených ústech si hověla vodní havěť. Netečně a bez citu. Němý svědek žalující světu, že zde nejspíš nedobrovolně vyhasl lidský život. Šlo o vraždu, nebo nešťastnou náhodu? Silnější poryv větru tělo potopil díky nenechavým vlnám až ke dnu, kde se zachytilo v rákosí nedaleko břehu. Ještě ne, ještě nenastal ten správný čas...

Dvě

„Jak ses měl?“ zeptala se šerifa jeho žena, když dorazil domů. Služební vůz nechal zaparkovaný na příjezdové cestě u garáže. Pohlédl svýma modrýma očima do jejích hnědých studánek a usmál se. Jeho žena sice byla trochu při těle, ale nevyměnil by ji za nic na světě. Měl rád ženy krev a mlíko. Kdyby žil s nějakou vychrtlinou, nejspíše by se mu po nějaké době brzy znechutila. Sex se svou ženou si vždy užíval, připadal si, jako by to dělal s tuleněm, ovšem vždy to stálo za to. Ani ona si nikdy nestěžovala. Jejich rodina byla opakem rozháraného typu manželství, zde nebylo sobců, oba žili jeden pro druhého a také pro jejich syna Adama, který trpěl autismem. Nemocí, jež se těžko léčí a postihuje svou oběť na celý život.

„Adame, táta přijel...“ zavolala na syna, ten však nereagoval. Věděla to, že nikdy nepřijde jen tak, smířila se i s faktem, že je

jejich dítě jiné a o to jej měli více rádi. Mohli by se boha ptát, co že udělali tak špatného, že je potrestal nemocným dítětem, ale jejich víra a smýšlení jim to nedovolovalo.

Pověsil si služební bundu na věšák, klobouk hodil na ni. Boty nechal u botníku, měl ještě dnes v úmyslu zajet do práce, proto je nedal kam patří. Nazul si pantofle a vydal se za svým synem, který si hrál v dětském pokoji.

„Ahoj, Adame,“ usmál se na něj. „Jak se vede?“

Adam jakoby ani nezaregistroval jeho přítomnost. Vozil vláčky po kolejích a přitom porážel různé překážky, které před tím na koleje postavil. Miloval železnice a vše co s tím souvisí, bohužel nikdy nebude mašinfírou, nebo jen přednostou stanice.

„Adame, slyšíš mě?“ pohládl jej po hlavě a jemně jej chytil za bradu, aby jej přiměl pohlédnout mu do očí. Adam nevyhledával oční kontakty, stejně tak nereagoval na zavolání. Patřilo to k projevům nemoci. Žil ve svém vlastním světě, kam pustil jen málokoho.

„Adame!“ usmál se šerif. „Přivezl jsem ti další vagón, chceš?“

„Va-gon?!“ zarazil se. „Kou-pil?“

„Ano, koupil jsem ti nový vagón pro tvé vláčky...“

„Ukaž!“

„Usměj se, Adame, máme tě rádi,“ řekl a podal mu nákladní vagonek s plošinou. Krytých vozů měl již dost, dokonce i některé cisternové. I osobních vagónů měl dost. Také dvě elektrické a jednu parní mašinku. Nespočet kolejí a výhybek. Přejezdů i nějaké to nádražíčko.

„Va-gon,“ usmál se Adam.

„Hrej si,“ pohládl jej šerif po kučeravých vlasech. Věděl, že i když se svému synovi dívá do jeho modrých očí, takřka jej nevnímá. Měl je po otci a on zase po svém otci. Nebeská modř si v ničem nezadala se skutečným nebem, které ozařovalo letní slunce, když bylo krásné počasí.

„Dí-ky,“ řekl Adam. Trvalo dlouho, než jej naučili poděkovat. Ne však proto, aby se cítil být vděčný, ale proto, aby věděli, že alespoň trochu reaguje na jejich přítomnost.

Šerif se vydal do kuchyně. Cestou prošel obývacím pokojem. Na konferenčním stolku u dálkového ovládače televizoru spatřil poštovní vůz a na zemi pohozenou výhybku. Už chtěl na Adama zavolat, ať si to uklidí, ale namísto toho vzal obě hračky a zanesl je svému synovi. Chvilí se na něj díval, jak si prohlíží nový přírůstek, aby se takřka se slzami v očích vrátil do kuchyně.

„Napadlo tě, že vlastně nikdy nebude chodit do školy?“ zeptal se své ženy. Pohládl ji po vlasech. Byla přirozenou blondýnou, avšak malinko líznutá do rezava. Špinavý blond byl ten správný výraz.

„Napadlo,“ souhlasila, když se k němu otočila, aby jí mohl dát pusku na tvář. „A taky se nejspíš nikdy neožení a do smrti zůstane dítětem...“

„O co přijde a čeho bude ušetřen?“ opáčil.

„Často si říkám, proč právě my?“ zamračila se. „Ale, nikdy to nevyslovím nahlas.“

„Právě jsi to udělala,“ usmál se smutně. „Máme svého vytouženého syna a láska není hříchem!“

„Já vím...“ řekla a dala mu hlavu na rameno.

„Kdyby bůh nechtěl, aby se lidé neměli rádi a nemilovali se, zakázal by lásku a sex!“ pousmál se.

„Řekni to reverendovi...“ popotáhla nosem.

„Náš kazatel nejspíš také má na svém bělostném štítu nějaký ten kaz či vroubek, proč jinak by sloužil na tak zapomenutém místě?“ řekl jí.

„A co má společného s naším synem?“ zamračila se.

„Miluj bližného svého jako sám sebe...“ citoval text z písma.

„Víš, že nejsem nic extra věřící. Jsem takový, jaký jsem...“

„Jo,“ souhlasila. „Za to tě mám ráda... Že jsi takový, jaký jsi!“

„Va-gon,“ vyrušil je Adam, když přišel pomalu do kuchyně.

„Copak?“ zeptal se jej otec a vzal si podávanou hračku. Adam neměl daleko k výbuchu vzteku. Zdálo se, že jeho novému přírustku upadla jedna z náprav. „To hned spravíme, řekl mu, aby jej uklidnil.

„Va-gon!“ zamračil se Adam.

„Tak a je to...“ podal mu zpět hračku. „Netlač na něj, nebo ti to zase upadne!“

„Kou-píš no-vý?“

„Uvidíme,“ usmál se na něj šerif. Občas měl chvílky, kdy by svému synovi přinesl i modré z nebe. Adam pomalu odešel do svého pokoje za neustálého opakování slůvka: vagon.

„A co ten Adamův kamarád? Chodí sem? Jak jen se jmenuje?“

„Patrik?“ zamyslela se. „Nejspíš nemá žádné pořádné kamarády. Každý se mu prý posmívá pro jeho tloušťku. Vypadá jako špunt do vlašky, to je pravda, ale nemůže za to... Občas sem zajde, ale víš, jak je těžké s Adamem vyjít!“

„Nepatří jednomu z učitelů na základní škole?“

„Jo, je z Adamovic familie...“ zamyslela se. „Vždy mi paní

Adamsová říkala, jak je škoda, že můj syn nechodí do školy!“

„Falešná solidarita...“ pokrčil šerif rameny.

„Ale zabolí to i tak,“ přikývla hlavou jeho žena.

„Co bude k obědu?“ zeptal se šerif náhle. „To víš, láska prochází žaludkem!“

„Kam bys chodil, kdybych ti nevařila?“ zamračila se a na oko si dala ruce v bok.

„Nejspíš bych zemřel hlady,“ zazubil se šerif. „Kde bych našel tak chápající a starostlivou ženu, ženo?“

„Víš co mě napadlo?“ zeptala se jej, když chystala talíře na kuchyňský stůl. Vždy jedli v kuchyni a ne při televizi v obývacím pokoji. „Co by bylo s Adamem, kdyby se nám něco stalo...“

„Na to ani nepomysli!“ usmál se a pomohl jí s polévkou.

Tři

Starosta městečka seděl ve své kanceláři na radnici a dloubal se páratkem v zubech. Byl sice trochu při těle, to však nebylo důvodem, aby zanedbával svůj zevnějšek. Vždy byl oblečen do slušivého obleku. Nechyběly ani zlaté knoflíky u saka. Rád se draze oblékal a o to více měl raději peníze na svém účtu. Naneštěstí vedl neustálý boj se svým druhým já, proto na svou práci a městečko příliš nezanevřel a snažil se, pokud to v rámci jeho charakteru bylo možné, aby jejich Zapadlá díra víceméně vzkvétala.

Sám se často pozastavoval nad tím, jak bylo možné, že toto město, kde dávaly lišky dobrou noc, dostalo tak ošklivé jméno. Sice byli daleko od civilizace, ale ani zde jim nechybělo kino, bazén, dvě školy, pila, obchody, restaurace a v neposlední řadě i stříbrný důl, který byl sice zavřený, jenže nikdo nemohl s určitostí říci, proč byla těžba ukončena. Zda z důvodu bezpečnosti, nebo nedostatku drahého kovu.

„Margaret?“ zavolal na svou sekretářku.

„Ano, šéfe?“ vykukla v mezeře otevřených dveří pohledná tvář jeho milenky. Jak se nejsnadněji dostat k dobře placenému místu, když je jeden pěkný a k tomu ženská? Přes postel. Všichni věděli, že si to starosta se svou sekretářkou pravidelně rozdávají. No a? Byl přeci vdovcem a pokud je příležitost a stojí to za to? Starosta nebyl nikdy puritánem. Měl rád ženy a o to raději ty, které před ním neutíkaly.

„Už se ozvaly zdejší firmy? Odpověděly na můj poslední

oběžník co se daní týče? Nějak se mi zdá, že majitelé zdejších podniků více hledí na vlastní kapsu nežli městskou kasu!“

„Co přišlo, dala jsem vám na stůl, šéfe...“ zamyslela se dobře rostlá blondýnka. Zavrtěla boky, pokrčila rameny a sladce se na svého nadřízeného usmála. „Ještě něco, šéfíku?“

„Abych vás neohnul přes koleno...“ zamračil se starosta na oko. „Mluvila jste s Abrahamem o zakazu vstupu do dolu?“

„Se šéfem zdejších záchranářů?“ olízla si zamyšleně rty. „Ano, jeho zprávu máte taky na stole... Pošta je vlevo, jiná korespondence vpravo!“

„Pořád si říkám, že jste příliš chytrá na to, abys pracovala v tomhle zapadákově,“ řekl si starosta.

„Já mám tohle místo ráda...“ pokrčila žena rameny.

„Mě taky,“ pokusil se o žert.

„Nejvíc, když vás nevidím,“ zasmála se. „Pardon, šéfe!“

Oba se na okamžik setkali pohledem. Ihned jim padla na mysl jejich poslední společná noc plná vášně. Starosta se zamyslel, zda nečeká za tu vší přízeň i něco víc. Má dobrou práci, co by ještě mohla chtít. Na rozdíl od výrostků on dobře věděl, co mají ženy rády a neváhal toho využít.

„Co dneska večer, budete mít čas?“ vykali si, připadalo jim to více exotické, jako by se nic nedělo, neznali se a neustále se museli navzájem svádět.

„Bůh všechno vidí...“ ukázala prstem.

„Co je špatného na lásce?“ pokrčil rameny pro změnu starosta. „Když ne dnes, tak zítra?“

„Dnes večer,“ olízla si znovu rty. „U mně!“

Zavřela dveře a starosta osaměl. Trochu se zavrtěl v koženém křesle a pohlédl na dvě hromádky. Větší s dnešní poštou a tu menší s interními zprávami. Povzdech si a začal je pomalu pročítat. V hlavě mu neustále cvakala ona pomyslná kalkulačka. Má dáti - dal. Jak dlouho bude trvat, než se něco provalí? Zamyslel se. Peníze přeci nesmrdí, nebo snad ano?

Čtyři

„A udělejte to pořádně!“ cepoval místní šéf hasičů své podřízené. Už pěkně dlouho nikde nehořelo. I povodní či sesuvy půdy byli ušetřeni. Ani jiná živelná pohroma, pokud se nepočítají tuhé zimy, je už pěknou řádku měsíců nenavštívila. Zdálo se, že

život v městečku ustrnul v určité poloze, jakoby se zastavil i samotný čas.

„Volal ti šerif!“ houkla na něj žena v dispečinku. Byla vlastně i jeho ženou. Bývalkou. Oba přišli na to, že spolu vydrží lépe jako přátelé, nežli jako muž a žena. Ve zdejším městečku nebylo profese, která by nebyla svým způsobem i rodinným podnikem. Ať už šlo o hasiče, školu, nebo zdejšího strážce pořádku. Nejenže všichni všem viděli takřka až do talíře, mnohdy i do postele, jakoby si i dovedli číst myšlenky. Maloměsto nemá daleko od venkova, kde jsou si lidé navzájem přečtení a každá odlišnost dostává podobu skandálu.

„A co mi chtěl?“ zeptal se jí.

„Prý, co je s tím dolem... Že prý tam mají přístup děti a další podvratné živly...“

„Děti a další podvratné živly? Co je potom on?“ zachmuřil se.

„Přesné znění si už nepamatuju,“ zakabonila se a pohlédla na svého muže. „Půjdeš to tam omrknout? Prý tam lidé chodí jako do kina. Ještě aby na někoho něco spadlo...“

„A neměl bych to nechat tak?“ zeptal se jí. „Nepřipadá ti, že je tu poslední dobou nějak nuda?“

„Kecale,“ zazubila se. „Pořád se něco děje a buď rád, že nejde o život!“

„Jo,“ souhlasil. „Jsme rád... I starosta se na ten zatracený důl ptal. Od té doby, co je zavřený, jde to s naším městem od deseti k pěti!“

„To je pravda,“ pokrčila rameny.

„Kdyby něco, jsem u dolu,“ zamračil se.

„Spolehni se,“ řekla mu. Zнала jej moc dobře. A vlastně byla ráda, že se rozvedli. Nebyl k vydržení. A to ne občas, ale takřka stále. Jeho podřízení by mohli vyprávět.

Vydal se skrze celé město k odbočce vedoucí k dolu. Stará už takřka nepoužívaná cesta byla popukaná. Asfalt se zde ztrácel pod nánosem šterku a trávy. Větve stromů vytvářely na některých místech hotovou gotickou klenbu. Pryč jsou ty časy, kdy důl opouštěly nákladní vozy naložené drahým kovem. Buď žíla zmizela, nebo se stalo něco jiného, o čem zdejší anály mlčí. Co všechno s sebou vzal čas?

Zastavil před bránou z ocelových profilů a pletiva. Budovy okolo chátraly pod nenechavým zubem času. Samotný plot byl na mnoha místech zbořený. Okna budov držela pohromadě jen silou vůle a málokteré z nich mělo ještě skleněnou výplň. Vandalismus! Co není naše a k užitku, to zničíme! Povzdechl si, aby se protáhl

nejbližší dírou v plotu.

Přivítaly jej zrezlé kolejnice, převrácené těžební vozíky. Nakladače bez kol byly jen němým výkřikem poukazujícím na lepší časy. V dálce patřil převrácený nákladák. Míjel haldy z hlušinou a rozpadající se dopravníky, které kdysi přepravovaly cenný náklad. Různé ocelové konstrukce byly sežrány rží a stály snad jen silou vůle. Měl pocit, že by stačilo jen kýchnutí a vše by se zřítilo k zemi. Prázdné haly, administrativní budovy, skladiště, technické zázemí. Kolik let stačí, aby se vzkvétající podnik proměnil v rozpadající se ruinu?

Došel ke vstupu do dolu. Byl překryt bránou z vlnitého plechu. I ten byl na mnoha místech prožraný. Nýty a šrouby již přestaly plnit svou funkci a tak plech víceméně plandal na tom, co ještě neupadlo. Rozsvítil silnou svítidlu a prošel mezerou v bráně vstříc šeru, které se měnilo v černou temnotu. Chřtán dávno mrtvé příšery. Uvítalo jej vlhko, zvuk kapající vody, průvan a poměrně zatuchlý vzduch, který vycházel z nižších podlaží. Takřka uklouzl na rezavé kolejnici. Nechybělo mnoho a válel by se na zemi jako pytel brambor.

Upravil si přilbu na hlavě a pevně sevřel svítidlu v ruce. Volnou rukou se přidržoval stěny tunelu, aby se pomalým krokem vydal vstříc neznámu. Světla v šachtě už dávno nefungovala, stejně tak klimatizace. Elektřina ani vzduch už neproudily do nižších pater dolů. Dráty byly dávno mrtvé, stejně tak potrubí vedoucí vzduch do dolu. I mnohé podpěry se pomalu rozpadaly. Nebýt toho, že byl kopec, ve kterém byl důl vykopán, z poměrně pevného materiálu, již dávno se zavalil masou hornin, které tlačily na poškozené bednění jednotlivých chodeb.

Došel k nejbližší křižovatce. Otočil se k východu. Ihned si vzpomněl na ono rčení o temném tunelu a světle na jeho konci. Vše bylo tak přízračné a děsivé. Před nosem měl krátkou chodbu k hlavní kolmé šachtě s výtahem a po stranách delší chodby, které se stáčely buh ví kam. Z plánu věděl, že ačkoliv nebyl důl největším, měl složitý systém chodeb a svislých šachet, které sloužily nejen pro přepravu vytěžené rudy a hlušiny, ale také jako klimatizační systém. Dovnitř se vháněl čistý vzduch zvenčí a šachtami pak unikal ven ten vydýchaný a zatuchlý vzduch z jednotlivých pater.

Nebylo zde takové ticho, jak předpokládal. Slyšel různé zvuky, ať již kapání vody, která prosakovala skrze stěny tunelů, tak cinkání řetězů o kovové součásti zařízení dolu, tak praskot horniny kolem. Země neustále pracovala a hledala sebemenší skulinu, slabší bod,

kudy by se prodrala do té či oné části dolu, aby jej zasypala. Příroda si vždy bere to, co jí patří a bylo jí ukradeno.

Když tu uslyšel jiné, rušivé zvuky, které do všeobecného koloritu dolů nepatřily. Na okamžik měl pocit, že zde znovu začali pracovat lidé. Ne, nebyl to zvuk motorů výtahu, či vozíku tlačného po kolejích. Šlo o něco jiného, jakoby někdo chodil po nižších patrech dolu, bez ohledu na hrozící všudypřítomné nebezpečí.

„Je tu někdo?“ zavolal do šachty. „Slyšíte? Je tu někdo?“

Hluk na okamžik ustal. Snad dotyčný poslouchal a přemýšlel, zda je přistižen při činu. Byly všechny žíly skutečně vytěženy, nebo se někdo obohacuje na úkor všech? O zpracování syrové stříbrné rudy nic nevěděl, možná někdo přišel na způsob, jak oddělit stříbro od hlušiny, aby dosáhl co nejrizější slitiny bez průmyslového zpracování. Jak to dělali lidé v historii? Co když má důl také další vstupy?

„Je tu někdo? Důl je zavřený!“ zavolal naposledy.

Žádný další podezřelý zvuk se však již neozval. Zůstalo jen všudypřítomné vzdychání a kňourání. Otřásl se chladem. Byla tu zima. Nemělo by být pod zemí tepleji? Možná s větší hloubkou, řekl si. Nebyl geologem. O pochodech v zemské kůře toho také mnoho nevěděl. Jen to, co se mu jako záchranáři hodilo do krámu, ať už šlo o sesuvy půdy, povodně, nebo požáry. Problematiku důlní těžby rád přenechával skutečným odborníkům.

Vrátil se ke vstupu, aby prošel zničeným areálem až k plotu. Důl byl hluboko v kopci, který se vypínal nad celým oploceným pozemkem. Ačkoliv bylo překrásné počasí, svítilo slunce a na nebi nebyl ani mráček, bez pořádného vybavení se mu ploty na obou stranách ztrácely v dálce. Kde začínal a kde končil pozemek dolu? Co když firma šetřila na čem se jen dalo a na bezpečnost toliko nehleděla?

„Jak to vypadá, šéfe?“ ozval se mu hlas jeho bývalky.

„Byl jsem v dole, zdálo se mi, že tam někdo je...“

„Ale důl je přeci už pěkně dlouho zavřený!“ opáčil hlas v přístroji. „Jak to vypadá se zabezpečením?“

„Nejlepší by bylo celý vstup zazdít, nebo zalít betonem.

Všechny ploty a brány jsou jen pro kočku, proleze jimi i malé dítě!“

„Takže se šerifovi muži nemýlili? V dole někdo je?“

„Nejspíš si někdo plní vlastní kapsy,“ řekl po chvíli. „Jedu za starostou. „Musí se s tím něco udělat...“

„Co myslíš, že tam někdo dělá?“

„Tisíc věcí, od nezákonné těžby, přes přechovávání různého

materiálu až po ukrývání se... Šerif by nám nejspíš řekl své!
Končím a jsem na příjmu!“

„Opatruj se!“ ozvalo se a pak vysílačka utichla.

Kdesi za horizontem zahřmělo. Nebylo parno, proč by pak mělo pršet? Copak se i počasí zbláznilo? Pokud to není bouřka, co asi? Země se na chvíli otřásla. Sotva postřehnutelné vibrace přestaly stejně rychle jak začaly. Ohlédl se k ústí dolu, zda neuvidí charakteristický mrak prachu. Pokud náhodou došlo k závalu, pak se to stalo kdesi u spodních pater dolu. Co když tam někdo zahynul? Co s tím udělá bez pořádného vybavení? Nejspíš nic. Znechuceně si odfrkl a vydal se za starostou.

Nasedl do vozu a zabouchl dveře. Chvíli čekal, zda se onen zvuk ještě nevrátí, ale nic se nestalo. Nastartoval a vydal se po cestě k městečku. Důl zůstal stále tajemný jako dříve. Nic se nevyřešilo. Problémy zůstaly, kde vzít peníze na jeho asanaci, nebo zapečetění? Takto je hrozbou nejen pro obyvatele městečka. Co by se stalo, kdyby tam zabloudilo nějaké dítě a zřítilo se do šachty? Nejspíš jsou děti v dole jako doma. Otřásl se. Zakázané ovoce chutná nejlépe. To se musí nejdřív něco stát, aby se to pak řešilo? Co předcházení problémům? Řešení bylo v nedohlednu. Stal se tento důl pro městečko prokletím? Vyschl jako pramen životodárné vody a kdo ví, zdali některé z chodeb nevedou i pod městem, aniž by to bylo zaneseno do plánů. Mohlo by se stát tisíce věcí, kdo však hází kostkou osudu?

Pět

Den na to zavolal šerifovi jeden z jeho zástupců. Chvíli spolu diskutovali, aby se šerif po ukončení hovoru vydal do svého úřadu. Důvodem nebylo nic jiného, než nález podivné kartonové krabice s dokumenty, které zaváněly podvody a korupcí. Buď si z nich někdo vystřelil, nebo kápli na něco velkého, co mohlo otřást posty nejen radních, ale i starosty městečka. Šerif se dušoval, že pokud jde o vtip, bude dotyčný viník, pokud jej naleznou, sedět v base až zčerná.

„Co jste to našli?“ zeptal se obou bratrů, kteří se na něj culili jako dvě prvníčky. „Pro Krista, nejdu vás sbalit, pánové!“

„Promiňte, šéfe!“ řekli oba svorně a ukázali na promočenou krabici položenou na stole. „Nebojte, dali jsme pod to igelit...“

„Papíry?“ zamyslel se šerif. „Co v tom je a kde to leželo?“

„Na veřejné skládce kus od města směrem k výpadovce na hlavní silnici. Tu co vede k horám...“ řekl jeden ze zástupců. Šerif se na oba zamračil.

„Co je na nich tak divného? Někdo prostě dělal inventuru v lejtrech a staré doklady vyhodil, no a?“

„Jde o objednávky pro město, jsou tam razítka radnice, šéfe,“ dostalo se mu odpovědi. „Jsou tam podpisy starosty a radních...“

„Na co narážíte?“ zarazil se šerif.

„Takhle mi řádná skartace nepřipadá... Jde o důležité dokumenty, měly projít skartovačkou na úhledné pásky podle dané bezpečnostní normy. Budťo nejde o nic vážného, nebo to někdo chce na radnici hodit...“

„Co chce kdo hodit na radnici?“ nechápal je šerif a poškrábal se na hlavě.

„Nejsme účetní, natož ekonomové, šéfe,“ pokrčili oba rameny.

„A jaká je pointa?“ pohlédl šerif nejdříve na oba podřízené a pak na krabici s papíry. Mnoho z nich bylo promočených a písmo na nich se pomalu rozpíjelo. „Jsou takřka nečitelné...“

„Ne všechny!“ dostalo se mu odpovědi.

„A to mám všechny projít? Myslíte, že nemám nic na práci?“ zamyslel se šerif. „To je práce pro finanční úřad, ne pro mne!“

„Já si myslím,“ řekl mu jeden z podřízených, „že s ta krabice dostala na skládku nedopatřením. Měla být zničena, spálena, nebo tak nějak. Prostě to dotyčný zvorál a doufal, že udělá počasí své...“

„To jsou všechno jen domněnky, vážení!“ zavrtěl šerif hlavou a dal se do listování v dokumentech.

„Kdyžtak vám to, šéfe, projdem a ty promočené zahodíme, necháme jen suché exempláře, i tak jich zůstane dost. Zdá se, že je tam účtů za posledních pět let!“

„Ale taková dokumentace se přeci započítává do účetnictví, nebo snad ne?“ zapochyboval šerif.

„Ledaže by nebyla příliš košér...“ pokrčili oba rameny.

„Vy jste mi povedená dvojka. Jednou mě z vás střelí, jak dlouho to nacvičujete? Myslím to společné divadlo?“ zamračil se šerif a sedl si na okraj stolu.

„Jsme jednovaječní, šéfe, víme co si ten druhý myslí, máme shodné zájmy, charakter a další věci...“ pousmáli se oba zástupci. „Když dovolíte, dáme se do toho!“

„Tak si to seberte a udělejte své, já pojedou namísto vás na občůzku. Jeden by se z toho zbláznil...“ mávl šerif rukou.

Když nastupoval do služebního vozu, stále na tu krabici musel

myslet. Opravdu jde o kanadský žertík, nebo o nedopatření? Pokud měl někdo zájem, aby se něco z nekalých operací na radnici provalilo, proč to provedl tak okatě? Možná právě proto? Ovšem, jaká zde byla možnost, že narazí na onu krabici právě šerifovi lidé? Příliš mnoho náhod! Ledaže by šlo o úmysl.

„Do čeho jsem se to zase namočil?“ zeptal se šerif sám sebe a nastartoval. Zkontroloval stav pohonných hmot, vysílačku a obsah termosky. Káva byla ještě teplá, dokonce našel i několik koblih se vzkazem dobré chuti. Ti dva šašci zřejmě mysleli na všechno. Ano, kde by bez nich byl?

Šest

Šerifův syn si hrál na dvorku před domem. Počasí bylo přívětivé, nikde ani mráček. Jeho matka se tedy nemusela bát, že zmokne či prochladne. Stavěl si na písku bábovičky. Se zaujetím sypal vlhký písek do formiček a ty pak vyklopoval na kus rovného a tvrdého plácku. Připadal si jako pan sochař, který mávnutím kouzelného proutku dává písku podobu zvířat a věcí vyrobených lidskou rukou. Tu se na něj díval králíček, tu slepice, nebo před ním stála lokomotiva či auto z písku.

Adam si nevšiml, že se za plotem oběvila podivná postava v černé bundě s kapucí a nic neříkajících riflových kalhotách. Chvíli si autistického chlapce prohlížela, aby vzápětí zmizela kdesi mezi ploty. Adam nic nepostřehl, neměl to ani v povaze. Nezajímal jej svět okolo. Lidé, věci, či dění kolem něj bylo pro něj něčím zcela cizím, co jeho mozek nedokázal zpracovat. Kdyby se ocitl v docela cizím a neznámém prostředí, bez pomoci by zcela jistě zahynul.

„Adame, kde jsi?“ zavolala na něj jeho matka. Spíše ze svyku, často zapomínala, že jí nikdy na zavolání neodpoví.

„Vlá-ček! Za-jíc!“ řekl namísto odpovědi.

Šerifova žena vykoukla z okna, aby se ujistila, že je její syn stále na tomtéž místě. Technicky nemohl utéci. V plotě nebyla žádná díra a konec konců, Adam neměl také žádné orientační schopnosti. Stěží se vyznal v bytě svých rodičů. Slunce na chvíli zašlo za ošklivý černý mrak. Něco přimělo chlapce aby pohlédl na oblohu a chvíli si mrak prohlížel. Nebylo to pro něj typické. Spíše své okolí dokonale ignoroval.

„Mrá-ček!“ řekl se zaujetím. Pak slunce znovu vyšlo a zasvítilo mu do očí. Adam rozlobeně vzal lopatku a poničil všechny

bábovičky. Nezůstala ani jediná.

„Mráček!“ opakoval.

„Adame, co to děláš?“ ozvala se matka, když vyšla před dům, aby mu donesla pití. „Proč to ničíš? Víš, jakou ti to dalo práci?“

„Mráček!“ řekl nazlobeně. „Ne-sví-tí!“

„Nepůjdeme raději domů?“ zamyslela se žena s lahví v ruce. Adam stále pil z lahve, která byla zakončena dudlíkem. Hrnek na čaj používal málokdy.

„Mráček!“ hodil po matce plastovou lopatkou a nazlobeně vstal z pískoviště.

„Pojď,“ řekla mu matka láskyplně a podala mu láhev. Adam se rozesmál a vzal si podávaný nápoj. „Umyju tě a půjdeš si hrát s vláčky!“

„Va-gón,“ přikývl. „Ma-šin-ka...“

Svět se zcvrknul do myšlení malého autistického chlapce a zdál se byt maličký. Jakékoliv souvislosti zde ztrácely smysl. Byl jen on a nejbližší prostor s naučenými potřebami. Nevědomost bývá sladká a hříchu nečiní. Blaženi ti, kteří jsou chudí duchem, ovšem, co je to za život?

Sedm

„Ten důl by se měl zavřít a pořádně zabezpečit!“ třískl šéf hasičů do starostova stolu. Starosta si zachoval kamennou tvář. Nijak nereagoval na projevy hasičova rozčílení.

„Ale on už je zavřený,“ podotkl a usrkl ze svého oblíbeného hrnku ještě vlažnou kávu. Div mu ji muž na opačné straně stolu nepřevrhl a nerozlil po drahém mahagonovém stolu.

„Jenže je tak šlendriánsky zabezpečený, že tam může vlést i děcko!“ opáčil muž v hasičské kombinéze. Před chvílí přichystal svým podržným takové malé cvičení a ještě se nestačil převléci, když mu zavolal starosta, že na něj má konečně po nějaké době čas.

„A co s tím mám udělat?“ zeptal se jej starosta.

„Postavit nový plot a pořádně zajistit vchod do dolu...“ řekl mu šéf hasičů věcně.

„Ale to bude stát spoustu peněz. Budeme potřebovat stavební povolení a souhlas vlastníka...“ pokrčil starosta rameny.

„Pro Krista, starosto!“ vstal hasič od stolu.

„Já si nic z toho nevymyslel,“ opáčil starosta. „Předpisy a nařízení hovoří jasně! Bez svolení vlastníka nemůžeme nic dělat,

nehledě na to, že všechny černé stavby bez stavebního povolení se musí vždy do daného termínu po jejich nalezení odstranit! Já nedám do nového oplocení majlant, abych jej musel potom zase zbourat! A co šerif?“

„Má přeci na starosti celé městečko! Šerif a jeho dva pomocníci, copak žijeme na divokém západě?“ oddechl si šéf hasičů.

„Skoro i jo,“ souhlasil starosta. „Když mi seženete souhlas od majitele pozemku a dolu, tak se s tím pokusím něco udělat...“

„Ale to by se musel majitel k dolu hlásit!“ dostalo se mu odpovědi. „A pokud je mi známo, už se o pozemek ani stavbu na něm pěkně dlouho nezajímal. Neexistuje na to nějaká promlčecí lhůta?“

„Bohužel, důl s pozemky prodán nebyl,“ pokrčil starosta rameny. „Můžeme jen podniknout kroky k zavedení správného řízení ve věci obecného ohrožení a patřičného nezajištění stavby...“

„Na to vám, starosto, z vysoká... víte co. A nakonec, jestli se něco stane, tak to zase odseru já se svými muži!“ řekl mu velitel hasičů a odešel nasupeně ze starostovy kanceláře.

„Toho tak mít na své straně,“ povzdechl si. Ano, s dolem měl jiné plány. Potřeboval jej v takovém stavu, v jakém byl. Uzavřený a řádně zajištěný prostor by mu byl pro kočku. A pokud se něco stane... Ano, pokud... Pak to nebude jeho vina!

„Zlato?“ zavolal na svou sekretářku přes interkom. „Přinesla bys mi, prosím, ještě jedno silné kafe?“

„Jasně, šéfe!“ ozvalo se. „Vy jste se pohádali, že odešel šéf hasičů tak nasupeně?“

„Pohádali?“ zamyslel se starosta. „Ne, co vás nemá, kotě. Šlo jen o takovou ostřejší výměnu názoru, však on vychladne... To kafe bych prosil!“

Osm

Uběhlo několik dnů, během kterých se nic mimořádného nestalo. Do dolu nikdo nezahučel, po papírech ze skládky se nikdo nesháněl. Vše běželo ve svých starých kolejích. Dokud nezavolala jedna z učitelek, že již několik hodin pohřešuje svého nezletilého syna, kterému nebylo víc jak deset. Měl se vrátit domů večer před osmou, ale nedorazil. Matka obtelefonovala všechny jeho známé a kamarády. Nikdo o něm nic nevěděl i navzdory, že hoch tvrdil své

matce před odchodem, že jde za jedním ze svých kamarádů. V deset večer již byla takřka tma a její syn stále nebyl doma. Zbývalo už jen jediné, zavolat šerifovi, že pohřešuje svého syna.

Do rána prohledával šerif s najatými hlapy město. Prošli všechna místa, kam kluci chodívali. I ta tajná, o kterých se oficiálně nevědělo. Do dolu se však nikomu nechtělo. I šerif měl obavy vstoupit do hlavní štoly vedoucí k vlastní šachtě uvnitř kopce. Spolu se šéfem hasičů prošel jen tuto část. Hora stále pracovala a oni měli obavy, že je zaživa pohřbí. Pokud by existovaly důkazy, že se chlapec ztratil v dole, pak by jim nezbývalo, než projít všechny přístupné chodby a poruby.

Čas běžel a po dítěti nebylo ani stopy. Nikdo netušil, kde by mohl být. Nezbývalo než čekat dalších čtyřiaadvacet hodin, zda se chlapec neobjeví. Už tak začal pátrání příliš brzy a nesečkal zákonem stanovenou dobu. K ránu prošli ještě okolí městečka, ale po chlapci se jakoby slehla zem. Na všech sloupech byla vyvěšena jeho podobenka. Víc se zatím dělat nedalo. Lidé byli unavení a na pročesávání lesů v okolí městečka zatím nebylo ani pomyslení. Ovšem, nejspíš i na to brzy dojde.

Devět

Šerif se zašil ve své kanceláři a dal si několik hodin pauzy. Byl k smrti unavený. I ostatní se rozešli do svých domovů. Nikdo hoča neodepsal. Chyběli však lidé na prohledání hvozdů v okolí. Ti, kteří se odhodlali provést obhlídku města sotva pletli nohama a v tomto stavu by nebyli šerifovi nic platní. Jen co se strážce zákona trochu prospal, houkl na své pomocníky, kteří také dřímali na svých židlích s nohama na stole.

„Vstávat a cvičit!“ probudil své podřízené.

„To už je poledne?“ pokusil se o žert jeden z jeho zástupců.

„Ještě ne,“ řekl mu šerif. „Takže, co navrhuje?“

„Pročesat lesy,“ řekl mu druhý zástupce. „Co jiného?“

„Chtělo by to psy...“ řekl jeden ze šerifových podřízených.

Když se na ně šerif nedíval, sotva poznal, kdo z nich zrovna mluví. I hlasy měly takřka totožné.

„Psy? Dobrý nápad a dál?“ zamračil se.

„Co když jej někdo unesl?“

„Taky jedna z možností,“ popotáhl šerif nosem. „Dáte si kávu, hoši? Horkou a patřičně silnou?“

„Jasan,“ řekli oba a zamnuli si ruce. „Sem s ní šéfe!“

„Tak ji běžte udělat!“ zazubil se šerif. „Kdyby něco, jsem u sebe...“

„Šéfe?“ řekl jeden z bratrů.

„Copak?“ otočil se šerif na místě.

„Jeden z obyvatel městečka má záznam v trestním rejstříku. Tedy... Měl, ale byl vyškrtnut, ovšem zmínka o tom tam zůstala, taková malá poznámečka...“

„A co to bylo?“ zamračil se šerif. „Pokud někomu uděláte výmaz trestního rejstříku, bývá obvykle čistý, nebo ne?“

„Ono to totiž nebylo oficiálně prokázáno, ale vyšetřování bylo vedeno. Bylo zastaveno pro nedostatek důkazů. Soudce to tehdy shodil ze stolu...“

„O co šlo?“ zeptal se šerif věčně.

„O trestný čin zneužívání nezletilých!“

„A kdo má být tím pedofilem?“ svráštil šerif netrpělivě obočí.

„Učitel tělocviku na základní škole...“

„Cože? A on dělá učitele na základce? Učí děti?“

„Pamatujete, šéfe? Každý je brán za nevinného, dokud mu není prokázán opak! Říká se tomu presumce nevinny!“

„A vy si myslíte, že v tom má prsty? Že v tom zase lítá? Není to moc okaté?“ nevěřil jim šerif.

„Nebývá pod svícnem vždy největší tma?“

„Promluvím si s ním co nejdříve...“ přikývl šerif. „A teď mi udělejte to kafe a sobě taky!“

Šerif se zavřel do své kanceláře. Dal si nohy na stůl a zapálil si cigaretu. Kouřil jen občas. Dnes k tomu měl po dlouhé době zase důvod. Případ pro něj začínal být osobní. Také měl dítě. Dokonce ještě zranitelnější, než měli jiní rodiče. Pokud ve městě řádí pedofil, musí jej dostat. Už kvůli svému svědomí... Učitel tělocviku. Odfrkl si. Pak jej napadlo cosi o tom, jak lehké je uklouznout na šikmé ploše a také o přišití cizí viny, která se odpáře jen velmi těžce. Stigma pedofila... Je, či není, vinen?

„Tady je to kafe, šéfe, koblihy nejsou!“ podal mu horký hrnek jeden ze zástupců. „My s bráchou děti nemáme, takže to asi vidíme trochu jinak...“

„Taky se dočkáte,“ zašklebil se šerif. „A běžte si po své práci!“

„Rozkaz, šéfe!“

Co když je to někdo cizí? Co když nikdo není? Co když jen upadli ve vlastní léčku? Nastražili sami na sebe past? Ten spratek se prostě jen zatoulal a nic víc. Uvidí se...

Deset

„Byl tu pán,“ řekl Adam matce.

„Cože? Jaký pán?“ zeptala se jej.

„Byl tu pán,“ trval Adam na svém.

„A přišel ještě? Chodil okolo domu? Po dvorku? Byl na zahradě, Adame?“ zamračila se jeho matka.

„Byl tu...“

„Dobře, řeknu to otci, víme, že nemáš rád cizí lidi!“

povzdechla si. Venku se pomalu smrákalo. Její muž nebyl doma, od toho zmizení učitelčina syna bylo městečko v jednom pozdvižení. Proslýchalo se, že po městě chodí nějaký úchyl a przní malé děti. Kdo ví, co na tom bylo pravdy a co jen báchorky. Ne nadarmo se říká, že má strach velké oči. Na druhé straně, na každém šprochu bývá pravdy trochu.

Venku cosi bouchalo do prkenného plotu. Nejspíš nějaká haluz. Vítr v ten den dost řádil. Nebe bylo plné černých mračen. Ochladilo se. Ty tam byly dny s modrým nebem a hřejivým sluncem. Příchod studené fronty dal pohodě letních dnů přítrž. Nakonec, byli takřka v horách, kde se mění počasí ze dne na den a každý děkoval i za několik dní pěkného počasí.

Ze snění ji probralo třísknutí vstupních dveří.

„Jsem doma!“ ozval se šerifův hlas. „Venku to vypadá na pěknou slotu...“

„Ahoj, jak ses měl?“ zeptala se jej jeho žena. „Našli jste toho kluka?“

„Ještě ne, nenašli jsme žádné stopy, jakoby se do země propadl,“ pokrčil šerif rameny. „Zítřka se pustíme do dalšího pátrání. Co Adam?“

„Někdo obchází náš pozemek a pozoruje našeho syna...“ řekla mu stíněným hlasem.

„Někdo?“

„Víš, že z Adama nic nedostaneme...“ zachmuřila se.

„Nemám ani dost lidí na pátrání, natož aby někdo hlídal náš dům...“ řekl jí a povzdechl si. „Nekoupíme si psa? Pořádného hafana!“

„Co když je to pravda?“

„A co jako?“ pohladil ji po ramenou.

„Že po městě obchází nějaký pedofil...“

„Učitelčin syn mohl zabloudit v lese, mohl zůstat v nějakém domě, ze kterého se obyvatelé odstěhovali... Třeba se bojí jít domů, protože něco provedl, kdo ví?“ zamračil se šerif. Náhle se otrásla zem a oba uslyšeli podivné temné dunění.

„Zemětřesení?“ vyděsila se. „Musíme pro Adama...“

„Ne,“ řekl jí. „Nejsme v Kalifornii. To bude něco jiného!“

„Důl? Prý je pomalu na spadnutí, proč jej nezasípali?“ zeptala se muže. „Nechceš večeři?“

„Něco bych si dal...“ souhlasil šerif a sedl si ke stolu. „Co máme k večeři, ženo?“

„Co dům dal, muži!“ usmála se. Občas spolu hráli takové podivné hry, jakoby se neznali a jeden druhého stále zas a znova sváděli.

„Bum, bum...“ vyrušil je Adam. „Bum, bum...“

„Už to přestalo,“ pohladila jej matka po hlavě. Ucuknul.

„Bum, bum?“ podíval se Adam na otce.

„Možná bouřka!“ pokrčil šerif rameny. „To bude dobrý!“

„Půj-deš hrát?“ zeptal se Adam otce.

„Zítř,“ pousmál se šerif. „Mám ještě práci...“

„Nemáš hlad?“ usmála se na syna. „Máš hlad?“

„Roh-lík a ka-ka-o!“ řekl rázně.

„Dobře, běž se podívat na televizi, poběží v ní pohádky, přinesu ti to do obývacího, ano?“ zeptala se Adama.

„Roh-lík a ka-ka-o...“ řekl Adam znovu a zmizel ve dveřích do chodbičky.

„Co když v dole něco spadlo?“ zeptala se muže.

„Kdyby se něco stalo, zavolal by mi Alex...“ pokrčil rameny. „Nebo starosta.“

„Abrahám... On se rozvedl?“ otočila se od kuchyňské linky.

„Je hrozný pedant, kdo by to s ním vydržel?“ pousmál se šerif. „Ale měl hrozně hezkou ženu...“

„Že to říkáš právě ty?“ zamračila se. „Už se ti nelíbím?“

„Ne,“ řekl jí, aby ji pozlobil. „Jsi stále stejně hezká!“

„Že tě něčím praštím?“ zazubila se.

„Pán tu byl...“ ozval se Adam.

„Kdopak?“ zpozorněl šerif.

„Pán, kou-kal, venku...“

„Podíváme se,“ řekl a vzal si cestou svou zbraň a silnou svítilnu. Kdesi cosi bouchlo. Měl pocit, jakoby někdo zakopl o zařízení zahrady. Na jednom místě byly povolené pláňky. V nenechavém větru klepaly o rám plotu. Pouliční osvětlení sem

dozadu na dvorek nedosáhlo. Panovalo tu šero znásobené zataženou oblohou. Z nebe se spustil drobný déšť. Smáčel šerifovi vlasy a padal mu i za krk. Byl studený. Pak se s ním země ještě jednou zatřásla. Dunění podobné tomu, které slyšel před několika minutami však neslyšel. Já toho starostu zabiju, řekl si v duchu. Důl byl na spadnutí, ostraha žádná, prostě jedno velké fiasko. Nakonec do té bezedné jámy spadne celé město.

„Nikdo tu není!“ zamával svítilnou do okna kuchyně. „Asi se mu něco zdálo!“

Zablesklo se. Pak zahřmělo. Vítr zesílil. Rozpršelo se. Šerif vběhl do domu a zabouchl za sebou zadní dveře. Nevšiml si komíhajícího se keře, který nerozhoupal vítr, ale někdo jiný. Bez otázek však nebylo žádných odpovědí...

Jedenáct

Několik dní dlouhé hledání nepřineslo žádné ovoce. Šerif nabyl dojmu, že se ztracenému chlapci muselo něco stát, protože se po celou dobu neukázal. Co když jej opravdu někdo unesl? Zneužil a zabil? Pomalu také začínal věřit, že se do města dostala škodná. Co s lasičkou v kurníku? Možná jde o vychytralou lišku. Jiné přirovnání než k zvířatům jej nenapadlo. Budťo půjde o někoho velmi inteligentního, nebo o starousedlíka, který tolik chytrý nebude, ale bude vědět, jak to tady chodí. Začínal být pomalu bezradný.

Rozhodl se vyslechnout učitele tělocviku zdejší základní školy. Nějaký škraloup přeci jen měl a staré hříchy se jen těžko odpouštějí, zvláště jde-li o děti. Možná je v tom učitel nevinně, ale musel brát v potaz i tuto možnost. Jako správný vyšetřovatel se nesměl zaměřit jen na jednu věc. Musel myslet ve více rovinách. Poprvé od doby, kdy byl jmenován šerifem, cítil, že na to nestačí. Měl sto chutí zavolat státní policii, pokud se ztratí další dítě a on jej nebude schopen najít, může to znamenat konec jeho kariéry. Co když chce právě toho někdo dosáhnout? Komu asi šlápl na kuří oko?

Nalezené papíry na skládce přinesly také své překvapení. Zdálo se, že starosta ani zastupitelství nemají čisté svědomí. Dávno tušil, že to s podnikáním v městečku nebude jen tak. Vlastně celé město bylo starostovým rodinným podnikem. Od doby, co zavřeli důl a polovina obyvatel odešla za lepší práci, se starosta snažil

všemi způsoby zachránit existenci tohoto místa, aby se z osady na předhůří hor nestalo město duchů. Nic nového. Nebyli by prvním městem, které vyhlásilo bankrot a jeho obyvatelé byli rozprášeni do světa.

Poslední věc, která jej trápila, bylo nalezení dvou těl v lese nedaleko hranic města. Nejspíš šlo o vandráky či bezdomovce, osamělé existence, které se jen tak toulají světem a doufají, že někde tam za horizontem narazí na šťastnou náhodu a jejich život se navždy změní. Nebyli rozsápani dravou zvěří. Sázel spíše na zabítí. Vše nasvědčovalo tomu, že byli zastřeleni. Kdo by však měl zájem na smrti několika docela bezvýznamných lidí? Byl nejvyšší čas zajít za zdejším lékařem, zda již určil přesnou příčinu smrti u obou mužů.

Dvanáct

„Co se tu stalo?“ zeptal se starosta šéfa hasičů. Nedaleko přešlapoval i bývalý zaměstnanec stříbrného dolu. Sice vypadal jako by byl včera na tahu, ale podle řečí, které se o něm vedly byl tento bývalý horník stále opilý. Bůh ví, kde na to bral peníze.

„Někde v dole spadlo několik chodeb,“ řekl záchranář.

„Došlo k závalu, starosto,“ pokrčil horník rameny.

„Ty včerejší otřesy a rachot vycházející ze země...“ zamyslel se starosta. „Myslíte, že se v dole opravdu něco stalo?“

Stále bylo zamračeno. Drobně mrholilo a všichni stáli na dešti u vstupu do dolu. Nikdo z nich neměl dost odvahy, aby se vydal byť jen k hlavní těžební jámě ukryté v kopci. V tomto psím počasí se areál dolu zdál ještě nepřívětivějším, než tomu bylo za slunečních dní.

„Takže, co navrhujete?“ otočil se starosta k oběma mužům. Kus dál u automobilu přešlapoval starostův řidič. Bůh ví proč neseseděl v autě a nepustil si klimatizaci. Snad měl strach, že se i s vozem propadne kamsi do dolů a již nikdy nespátří světlo světa.

„Kontaktoval bych vlastníka dolu a požádal o vyjádření. Ať si důl znovu prohlédnou a podniknou patřičné kroky!“ řekl mu šéf hasičů.

„Ale to všechno stojí peníze,“ rozhodil starosta ruce v omluvném gestu. Kdesi na nejbližší skládce hlušiny došlo k malému sesuvu kamení a hlíny. Všichni se otočili tím směrem, ale mimo menšího mraku prachu nebylo vidět nic zvláštního. Že by se země

stále třásla?

„Je to jejich důl,“ trval hasič na svém. „A jejich peníze. Když z něj měli peníze, tak jim nevadilo se o něj starat. Teď, když jej opustili, najednou o něm nechtějí nic slyšet!“

„Ale takový je svět,“ zamračil se starosta. „Nic s tím nenaděláme. Poslal jsem žádost na vyšší místa, ale nejspíš to jen shodili ze stolu. Nehas, co tě nepálí!“

„Jo, ať nám to tu klidně všechno spadne na hlavu...“ zabručel horník. „Byl jsem tam dole, tak hluboko, jak jsem se jen odvážil. Jsou tam různě silné průsaky vody. Některé chodby jsou zavalené novými závaly. Část dolu je zatopená, když nefungují čerpadla, voda důl pomalu zatopí...“

„Nebude to tak lepší? Nevyrovná se tak tlak vyvíjený na stěny porubů?“ zeptal se jej starosta se snahou vyznít co nejodborněji.

„Nejsem báňský inženýr, ani geolog, starosto,“ pokrčil bývalý horník rameny. „Důl je už víc jak deset let zavřený a pokud jej neudržíte chátřá a to tím víc, čím je ona doba, kdy je nepoužívaný, delší... Je to jako s autem. I zaparkované před domem stárne. Když na něm nejezdíte, tím více trpí kola, motor a další součásti...“

„A jaké je z toho ponaučení?“ zamračil se hasič. „Když na důl kašle jeho majitel, město nemá na nic peníze, požádáme stát, nebo jinou nadřízenou instanci... To chcete vážně čekat, až se stane něco vážného?“

„Mám svázané ruce,“ řekl starosta, ale neřekl, co si o tom myslím. Tento stav věcí mu vyhovoval. On tam dolů nemusel. Ne všechny jeho aktivity byly zachyceny v dokladech. Před nějakým časem narazili dobrodruzi, kteří se vydávali noc co noc do dolu, poměrně malé ložisko nevytěžené rudy. To však stačilo k tomu, aby vypukla malá lokální horečka. Jen málo lidí vědělo, že do dolu existují ještě jiné vstupy než vchodem k hlavní jámě. Co udělají bývalí zaměstnanci, kteří se v dole vyznají, když se jim donese, že byla nalezena nová žíla? Kdo by byl takový blázen, aby šel tam dolů bez patřičného zajištění?

„Celé je to zralé na odpis...“ odfrkl si horník. „Vybavení je takřka zničené. Elektřina funguje jen v hlavních chodbách, vzduchotechnika je vyřazena, pumpy už neběžely léta a už asi nepoběží. Na výdřevě se také podepsal zub času...“

„Zajímalo by mě, odkud berou zdejší povalečí a bývalí zaměstnanci peníze? A jak je možné, že někteří lidé platí ve zdejších nálevnách stříbrnou rudou?“ zamyslel se šéf hasičků.

„Nezdá se vám to podezřelé, starosto?“

„Jak to mám vědět?“ bránil se šéf města. „Copak mám na starosti jen tenhle pozůstatek stříbrné horečky?“

„Tuším, že víte víc, než si chcete přiznat!“ odfrkl si hasič. „Ovšem není to má starost, jestli se něco posere, vy tam nepůjdete!“

„Ještě to by chybělo...“ zamračil se starosta. „Pokusím se s tím něco udělat. Tuhle cestu zavřeme, i kdybychom jí měli zalít betonem...“

„To jsem zvědav, no nic, musím jít!“ řekl muž v hasičské uniformě. „Kdyby něco, víte, kde mě hledat...“

„Opravdu je to tak zlé?“ zeptal se starosta horníka, když šéf hasičů odjel svým vozem na základnu.

„Měli bychom něco udělat s našimi obchody, tam dole to už není bezpečné...“ pokrčil horník rameny. „A starosto, povídá se, že někdo od šerifa našel na skládce nějaké papíry... Prý měly být spáleny, nebo skartovány... Který vůl je jen tak vyhodil do smetí?“

„To ještě nevím...“ zamračil se starosta. „Ale přijdu na to! A pokud jej najdu, skončí na dně tohodle zavšiveného dolu!“

„To je pravda, je dost hluboký na to, aby zakryl existenci každé nežádoucí osoby...“ souhlasil bývalý horník. Promnul si červený nos a zamyslel se. „Starosto, nebyla bě nějaká pětka na chlast, nebo na pivo?“

Třináct

„Zdar, doktore!“ houkl šerif na místního lékaře. Měl ve městě zařízenou ordinaci. Prý byl dobrým doktorem, jen nesměl čuchnout ke flašce. Povídalo se, že byl specialistou a také operoval, ale zdali byl dobrý na srdce, nebo na klouby, to se nevědělo. I klepy mají svůj dosah a nejsou vždy plné podrobností.

„Zdravím, šerife,“ zamračil se doktor. „Co mi nesete, snad ne další bezdomovce?“

„Byl jste v márnici? Na co jste přišel?“

„Proč si město neplatí patologa?“ odpověděl mu doktor otázkou. Ordinance byla prázdná, stejně tak čekárna. Dnes měl volno. Byla polovina týdne. Ordinoval jen v pondělí, úterý a pak ve čtvrtek a pátek. Vlastně to ani nebylo důležité. Opravdu se snažil lidem pomoci a pokud měl čas, dělal u šerifa soudního lékaře. Atestaci si udělal ještě dřív, než přišel do zdejšího zapadákov. Prý

také dělal hlavního patologa na jednom okrsku ve velkém městě na východním pobřeží. To po té aféře, kdy mu umřel pacient jen proto, že operoval pod vlivem alkoholu. Kdo je bez viny, ať první hodí kamenem. Lidé jsou přeci jen tvorové nedokonalí...

„Dobře víte, doktore, že na to nemá radnice prostředky a tolik mordů jsme za tu dobu, co tu jste, zase neměli...“ pokrčil šerif rameny. „Takže?“

„Ten hezcí a mladší zemřel v důsledku střelného poranění. Projektil zasáhl jak srdce, tak plíce. Ten druhý se utopil někde v řece, nebo jezeře, našel jsem v jeho plicích vodu - přírodní - bez chlóru!“

„Tady se přeci voda neupravuje, nebo snad ano?“ zamyslel se šerif. „Mám na mysli vodu pitnou...“

„Vím já? Nemám na starosti zdejší vodovod, každopádně, oba u sebe neměli žádné papíry, prostě nic, co by pomohlo zjistit jejich totožnost. Pomohly by třeba zubní karty, ale bůh ví, zdali měli vůbec svého zubaře a pokud myslíte na testy DNA, musíte do města, mám na mysli velké město... Tedy, pokud máte dostatek peněz, tyhle testy jsou poměrně drahé a...“

„Já vím, já vím,“ přerušil jej šerif. „Takže jsme byli tam, kde jsme byli. „Alespoň u jednoho nelze vyloučit násilnou smrt?“

„Řekl bych, že i tomu utopenému někdo pomohl, na krku, hlavě a na ramenou jsem našel stopy po násilném držení... A co se týče zbraně u toho střelného poranění... Šlo nejspíš o loveckou zbraň, někde mám kulku, kam jsem ji jen dal...“

„Vás je pro nás škoda,“ zazubil se šerif.

„Ne, udělal jsem v životě několik chyb, tak za ně teď pykám a nakonec, tady se mi docela líbí!“ pousmál se doktor a vložil pomoci pinzety do malého silonového sáčku poničenou kulku. Cestou v těle oběti totiž alespoň jednou narazila na kost a ztratila tak na své síle i rychlosti. „Je trochu deformovaná, ale co... Dotyčný nejspíš příliš netrpěl díky silnému šoku a velké ztrátě krve. Ten druhý... Musel mít ošklivou smrt.“

„Šlo by zjistit, o jakou vodu se jednalo?“

„Bez pořádné analýzy ne,“ zavrtěl lékař hlavou.

„Takže tu máme škodnou...“ řekl si šerif. „Díky doktore. A co se týče úplné zprávy...“

„Já vím, pošlu vám ji do kanceláře, obě dvě,“ mávl doktor rukou. Rozešli se. Jen co šerif odešel, šel si lékař kamsi zavolat. Podle počtu navolených čísel šlo o místní hovor...

Čtrnáct

Za další dva dny z čista jasna shořela do základu místní restaurace, která se nacházela kus od jezera a její majitel bohatl zejména na turistickém ruchu. V létě se sem chodili lidé koupat a v zimě bruslit. Během jedné bezměsíčné noci se proměnila v hromádku popele a ohořelých trámů. Šlo o dobovou stavbu, na které si její majitel velmi zakládal. Přivolaní hasiči už neměli co hasit. Naneštěstí nedošlo k žádným zraněním či obětem na životech.

„Úmysl, nebo nešťastná náhoda?“ zeptal se šerif velitele hasičů. Oba se dívali na organizovaný zmatek tvořený nejen pobíhajícími hasiči, ale i lidmi, kteří jim přispěchali na pomoc. Zdejší jednotka hasičů byla spíše dobrovolná, ale to nic neměnilo na faktu, že by byla jejich činnost jakkoliv neprofesionální.

„Vypadá to, že někdo ten požár založil...“

„Takže žhářství?“ zamračil se šerif. „Kdy to asi tak začlo?“

„Ty chceš taky všechno vědět...“ řekl mu hasič. „První hlášení jsme dostali o půlnoci, takže to mohlo chytnout a doutnat třeba i hodinu, nebo dvě. Podle mne, ten kdo to udělal, o ohni něco věděl a také nechtěl, aby díky ohni někdo přišel o život...“

„Požár na objednávku? Jako výstraha? Majitel nezaplatil výpalné?“ zděsil se šerif. „To už i tady?“

„Vítej v našem světě!“ pokrčil rameny hasič. Nikdo si jich nevšímal. Stáli trochu bokem, aby nikomu nepřekáželi. Zdálo se, že jejich pomoc nikdo nepotřebuje a každý ví, co má dělat. Dokonalý hollywoodský fiml, jen kdyby to nebylo naživo.

„Asi jsem vážně snílek a fantasta, když jsem věřil na lidské dobro...“ zakřenil se šerif. „Co bude dál?“

„Co by?“ pokrčil rameny hasič. „Dohasíme požár, necháme tu hlídku a budeme si hledět své vlastní práce. Pokud chceš, provedu prvotní ohledání místa požáru a určím místo jeho vzniku. A také se pokusím najít jeho příčinu, ale jak jsem řekl, sázím na to, že požár nevznikl náhodou, tedy dílem vyšší moci...“

„Začínám litovat, že jsem nezůstal v civilizaci...“ řekl mu šerif. „Tak jo, pošli mi pak svou zprávu. A díky!“

„Rádo se stalo a jaké to je?“

„Co jako?“ nechápal jej šerif.

„Přijít o iluze?“

„Není to poprvé...“ zamračil se strážce pořádku. „Ale pomalu

si začínám zvykat.“

„A už jste našli toho pedofila?“

„Ještě ne... Spíš mě zajímá, kdo...“

„O těch dvou lidech vím, našli je moji podřízení!“ řekl mu šéf hasičů. „A nakonec, v tomhle zapadákově se nic neutají a každá nová zpráva se brzy rozšíří jako by šlo o nějaký bestseller!“

„Taky jsem si všiml, ještě aby mi ty klepy napověděly, kdo je vrahem...“ řekl mu šerif a zamával mu na rozloučenou. Cestou k vozu překročil několi hadic. Požárníci použili vodu z jezera, kde jí měli dostatek. Šerif myslel na to, zda voda v plicích jednoho z mrtvých mužů také nepocházela ze stejného zdroje.

„Šerife, jste tam?“ ozvalo se ve vysílačce, když nasedl do vozu a chystal se vyjet do města. „Šerife...“

„Ano, právě jsem vlezl do své rozhrkané káry, co se děje?“

„Máme tu toho učitele, chcete ještě s ním mluvit?“

„Jo,“ souhlasil. „Udělejte mu kávu, dejte pár koblih, do půl hodiny jsem tam.“

„Je dost nervózní, ptal se, jestli jsem proti němu vznesli nějaké obvinění...“

„To s sebou má i právníka?“ zarazil se šerif.

„Ne, ale vypadá to, že s nimi už měl něco do činění!“

zachrastila vysílačka a pak bylo ticho. Šerif nelenil a rozjel se do své kanceláře, čekala jej práce.

Patnáct

„Zlato?“ zavolal starosta na svou sekretářku.

„Ano šéfe?“ usmála se, jen co vstoupila do jeho kanceláře.

„Nevíte náhodou, co se stalo s tím stohem papírů v kartonové krabici, které byly na odpis? Šlo o duplikáty jistých dokumentů...“

„Nechtěl jste je skartovat?“ zamyslela se a podívala se na svého nadřízeného. Něco jí říkalo, že tady končí legrace. Cosi viselo ve vzduchu. „Provedla jsem snad něco?“

„To já nevím,“ řekl starosta a zazubil se. „Proto se vás ptám!“

„Předala jsem tu krabici dál s poznámkou, že má být její obsah znehodnocen...“ řekla starostovi.

„A komu?“

„Proč si mám myslet, že na těch papírech něco bylo a že padly do nepovolaných rukou? Zběžně jsem je prolistovala a vše se zdálo být v pořádku, šéfe!“

„Taky že ano...“ promnul si čelo. „Jenže tu krabici našli šerivofi lidé a nařkli mne, že zaobcházím poněkud nedbale s úředními spisy, které měli být řádně... Jak to říci... Měli projít skartovačkou a mít podobu úhledných pásků, kterými se může vystlat každá přepravní bedna s jen trochu choulostivým obsahem!“

„Ono to... Ty papíry nebyly...?“ znejistěla.

„Ne, našli se v krabici na skládce, sice byla polovina z nich nečitelná, ale i tak...“ přimhouřil starosta oči.

„Hm, nevím, co říci... Stačí: promiňte, šéfe, už se to nestane, příště na to dám pozor? A neuniklo něco tajného, nebo tak?“

„Je něco tajné na účetnictví radnice a města?“

„Ehm, nevím, nejsem účetní... Nejspíš ne,“ pokrčila rameny. „Já se vážně polepším, šéfe!“

„To rád věřím a teď padejte, nebo vám rozsekám ten váš sexy zadek!“ zazubil se.

Bylo by jí škoda, řekl si v duchu. Třeba měla opravdu nějaký zkrat v myšlení. Čím ty ženské myslí? Uchechtl se. Kde by si našel tak hezkou a povolnou pracovní sílu? Ona mu dělala občas potěšení a on usypal ze svého měšce nějaký ten zlaták. Že si na ní občas vytřepal pytel, na tom přeci nebylo nic špatného. Jen ten červ pochybnosti v něm zůstal... A hlodal, a hlodal...

Šestnáct

Čas běžel svým monotonním tempem. Hledaný chlapec byl prohlášen za nezvěstného a jeho případ odložen. Starosta dodržel své slovo a důl byl lépe zabezpečen. Na případného návštěvníka zíral nejen opravený plot, ale také nově překrytá brána do dolu. Těžké kusy narezlého plechu překryly spolu s betonovými panely jediný všem známý vstup do šachty. Co šerif ani šéf hasičů zatím nevěděli, byl fakt, že byl zdejší kopec jako ementál.

Požár restaurace byl také odložen k ledu. Sice se prokázalo, že byl založen úmyslně a na místě byly nalezeny dva kanistry na benzín a jakési staré hadry, ale chyběly další důkazy a hlavně motiv. Že by šlo o vyřizování účtu se neprokázalo. Majitel si sbalil kufry a odešel o dům dál. Lépe řečeno, opustil městečko a už se nikdy do něj nevrátil. Nakonec, ještě tu zbylo dost putyk pro krky toužící po alkoholu. Čím to je, že hospody přežijí vše? Snad i onen pomyslný konec světa? Vše by se uklidnilo kdyby... Kdyby nebylo nalezeno mrtvé dítě na břehu jezera. Sice neptatřilo žádné rodině z

městečka, ale i tak jeho nález vzbudil pořádný rozruch. Starosta svolal městskou radu a učinil prohlášení. Vše padlo na šerifovu hlavu, ten se však bránil tím, že nemá dostatek lidí.

Rodiče odmítli posílat děti do školy, dokud nebude vše vysvětleno. Uběhlo několik dní. Za tu dobu se nic vážného nestalo. Dítě identifikované nebylo, jeho tělo bylo k nepoznání. Voda a slunce se o to dokonale postaraly. Léto bylo v plném proudu, ovšem nikomu se nechtělo si jej jen tak bezstarostně užívat. Šerif začínal mít pocit, že je celá atmosféra vyvolána uměle, aby zakryla skutečný důvod. Jeho pomocníci prošli všechna čitelná lejstra a požádali radnici o propůjčení záznamů o účetnictví města za posledních pět let.

Do kostela však nikdo chodit nepřestal. Lidé mají pořád co k napravování a boží milosrdenství je prý nekonečné. Do kostela s hříchy a z něj s čistým štítem. Ne všechna provinění však bývají odpuštěna. Starosta do kostela nechodil, vyhýbal se mu jako čert kříži. Jen on a samotný bůh věděli, jaké černoty jej tíží. Ke konci prázdnin dostala starostova sekretářka padáka. S pláčem odešla z radnice. Proslýchalo se, že starostu i řádně profackovala. To že s ním obča sdílela lože, bylo veřejným tajemstvím. Zdejší tamtamy šuškalý něco o tom, že by mohla být se starostou těhotná.

Nová pracovní síla na radnici nebyla mladá ani pohledná. Že by starosta sáhl vedle, nebo to mělo nějaký důvod? Na pokání se určitě nedal. Všechny jeho známé aktivity byly podrobeny šetření a ne marně se říká, že kdo píchá do hovna, ten se od něj také umaže. I šerif je jen starostou jmenovaným orgánem, který ve městě zastával spravedlnost. Mohl být odvolán. Zatím však ještě nebyl důvod. Vypadalo to, že má starosta ve městě i přes svůj vliv více nepřátel než přátel. Čas však vše ukáže a ještě nebyly vyloženy všechny karty na stůl...

Sedmnáct

Šerif se motal v kruhu. Měl tu jedno mrtvé a jedno nezvěstné dítě a dva mrtvé tuláky. Koho by napadlo, že se na něj v polovině týdne na začátku nového školního roku usměje štěstí? Na dveře do jeho kanceláře zaklepal místní doktor. Nesměle vstoupil do šerifovy kanceláře a zavřel za sebou.

„Zdravím, doktore, co se děje?“ zarazil se šerif. „Nečekal, že by mu místní felčar přinesl něco nového.“

„Musím s vámi mluvit, šerife!“

„Teď hned?“ zamračil se šerif. „Chystal jsem se na obchůzku, tedy na objížďku města, ale co, nic se nestane, když se opozdím. Co máte na srdci, doktore?“

„Pořád mi to leží v hlavě,“ řekl mu doktor, když vzal nabídnuté místo u šerifova stolu a nechal si nalít silnou černou kávu.

„Copak vás tíží?“ zamrkal šerif. „Sladíte?“

„Ne, díky...“ usmál se doktor. „Nesladím... Já... Ty děti a ti dva mrtví muži, nejde o náhodu!“

„Cože?“ zakuckal se šerif, div si nepolil lejstra na stole.

„Ti dva dělali v dole, jeden z nich se utopil ve štole, když ji náhle zaplavila voda a ten druhý byl zastřelen na útěku...“

„Ale...“ zarazil jej šerif. „Důl je přeci zavřený, ne?“

„Je i není...“ pokrčil lékař rameny.

„A ty děti?“

„Chlapec, který byl nalezen u jezera se také utopil v šachtě, když spadl až na dno hlavní jámy, která je také do třetiny zaplněná spodní vodou...“

„A to mi říkáte jen tak?“ nechápal jej šerif.

„A jak bych vám to měl říkat?“

„Jak dlouho to víte?“

„Od samého začátku, ono co se těch mrtvých týče, nejde o osamocené případ...“

Doktor usrkl horké kávy a na chvíli se odmlčel. Šerif si musel tyto informace srovnat v hlavě. Ano, logicky to k sobě pasovalo. Důl namusel být zcela vytěžený a starosta možná objevil způsob, jak si vydělat nějaké ty peníze bokem. Nezákonná těžba.

„Jak moc jste v tom namočený?“ zeptal se doktora.

„Jak myslíte? Dělán jen svou práci...“

„Máte přeci povinnost hlásit všechny odezřelé...“

„Šerife, já se tu nepřiznávám z nekalé činnosti, ani nečiním prohlášení... Jen jsem vám přišel říci, jak se věci mají!“ opáčil doktor. „Do protokolu vám nic neřeknu! Je to jen mezi námi...“

„Takže tohle městečko vlastně žije z dozvuku těžby stříbrné rudy? A majitel o ničem neví?“

„Proč by měl?“ zarazil se doktor. „Nakonec je ve starostově zájmu, aby se o ničem nedozvěděl...“

„A vaše úloha v tomto případě je jaká? Tedy mimo vaši práci, myslím oficiálně...“

„Ošetřil jsem nějaké to zranění, to víte, v dole, kde nic nefunguje a hrozí zřícení jsou nehody každodenním chlebem.“

„Vypadá to, že s tím i souhlasíte, doktore!“

„A vy si myslíte, že práce místního doktora je zlatý důl?“ zamračil se lékař. „Taky musím z něčeho žít!“

„Měl bych vás zavřít, ale neudělám to. Jako svědek byste se mi hodil, ale napadá mě, že v tom budete až po uši i proto, že jste s tím přišel za mnou... Co když vás někdo sledoval a jste ohrožen na životě?“

„Neříkal jsem, že bych svědčil proti starostovi a jeho lidem... Nakonec je starosta jen malou rybou,“ řekl doktor smutně. „Co myslíte, jak jinak by se mu podařilo výš vše ututlat?“

„Takže s tím nic nenadělám? I jako šerif jsem jen malá ryba?“

„Přesně tak, šerife, také s tím nic nenaděláte, proto jsem se odhodlal za vámi zajít...“ souhlasil doktor.

„Proč jste mi to všechno vůbec říkal?“

„Možná proto, abych ulevil svému svědomí... Možná to nebyl zas tak dobrý nápad! Dík za kafe, šerife!“

„Co když jste jen nastrčená figurka, doktore? Návnada, na kterou se mám chytit jako ryba na háček? Bylo by to nějak moc jednoduché...“ zamračil se šerif.

„To už nechám na vás...“ pokrčil lékař rameny. „Jdu, pacienti mě čekají, mám odpoledne práci!“

„Jaký je pravý důvod vaší návštěvy?“ zeptal se šerif.

„Dejte od toho ruce pryč,“ řekl mu doktor chladně. „Je to ve vašem zájmu!“

„Přišel jste mě vydírat?“

„Ne, varovat.“

„Před starostou?“

„Ne, před těm nahoře, o jejich existenci mám jen tušení...“

„Proč si myslím, že víte víc, než jste řekl? Poslal vás starosta?“

„Napište do své práce, že do dolu zabloudila parta dětí a několik tuláků a že tam prostě spadli, protože firma, která důl vlastní kašle na všechna pravidla a bezpečnostní nařízení. Dostanou tak maximálně pokutu. Velká firma se z toho vylíže. Možná padnou nějaké hlavy, odnesou to jen malé ryby...“

„Jste skutečně doktor, nebo i něco víc? Co když patříte k nim? K těm nahoře? Prostě jen monitorujete situaci?“ zeptal se jej šerif.

„Myslete, šerife!“ pousmál se lékař. „A hezký den přeji...“

„Jo, pěkný den i vám...“ kývl mu šerif na rozloučenou a nalil si další hrnek hustého černého kafe.

Šerif se cítil tak trochu jako malý harant, který je nachytán na hrušce, jak krade ovoce jeho majiteli. Co bude dál? Odvolají ho, nebo jinak ochočí, aby držel hubu a krok? Měl sto chutí se vším

praštit a odejít. Ale, co když si jej najdou všude? Co zbývá? Prohledat důl? Třeba by mu šéf hasičů pomohl. Nějaké to vybavení by bodlo. Když už nic, bude mít aspoň podklady pro svou zprávu a zařídí se podle doktorovy rady. Nerad se vzdával, ale měl rodinu. Konec konců byl také jen malou rybou...

Osmnáct

„Vlá-ček, va-gon, sta-ni-ce...“

Adam seděl ve své duši, v místech, kde pobýval nejraději. Bylo mu jedno, zda si hraje v pokoji, nebo venku na dvorku. Svět kolem něj neexistoval. Vnější vzruchy k němu nedoléhaly, jeho mysl je nebrala na vědomí. Byl jen on a jeho třináctá komnata, kam si chodil hrát, aby za sebou třískl dveřmi.

Nemohl za to. Jeho mysl byla už taková od přírody. Někdo se rád toulá přírodou. Někdo rád vyhledává přátele. Jiný se raduje ze samoty. A jsou i tací, kteří takřka neví, že existují, uzavřeni do svého imaginárního světa, kde se cítí bezpečně, ať už by byli kdekoliv. Nepotřebují jíst, ani pít. Spí jen když jsou unavení. Jejich smysly ztratily význam, byly utlumeny takřka až na hranici lidskosti. Nikdo nemůže za to, jaký se narodí. Přestože se také nikdo nerodí zločincem, může se jím ten či onen člověk stát. Na čem tedy záleží? Na výchově? Na prostředí? Na charakteru? Nebo na naší mysli a způsobu uvažování? Na způsobu fungování našeho mozku? Adam byl kapitolou samou pro sebe. Byl jen on a jeho svět.

„Vlak...“ usmál se. „Kam po-je-deš? Ma-šin-ka... Ko-le-je, se-ma-for... Lo-ko-mo-ti-va...“

Usmál se. Miloval vlaky a vlastně ani nevěděl proč. Na nebi proplul jako temný stín černý mrak. V jednu chvíli tu Adam byl a ve vteřině se ztratil jako pára nad hrncem. Kam se poděl? Znal jen svět svého domova. Čtyři stěny, strop a podlahu. Obývací pokoj, dětský pokoj, kuchyni a ložnici. A také pískoviště a trávník na dvorku. I zde byly ploty, neměl kam utéci. Kam odejít a přesto byl pryč. Jeho matka vykukla ven, aby se ujistila, že je Adam v pořádku. Proč by neměl být? Pohledem pročesala dvorek, aby jí z rukou vypadl takřka umytý talíř, který pomalu dopadl na kraj dřezu a rozbil se na tisíc kousků. Čas se zpomalil, aby se takřka zastavil.

„Adame!“

Vyběhla ven zadním vchodem na dvorek. Našla jen prázdné formy na bábovičky a staré poničené vláčky, se kterými si mohl

hrát venku. Bezradně se rozhlížela kolem domu. Oběhla jej dokola, branka byla zavřená na petlici. Plot se zdál být neporušený. O díře od lesa neměla ani ponětí. Adam nebyl na zahradě. Prohledala dům. Nebyl ani v domě. Srdce jí divoce bušilo. Zdálo se, že jí vyskočí z hrudi. Její syn byl pryč. Kam se poděl a proč? Kam by šel? Chytla se za hlavu a snažila se uklidnit. Nával paniky však byl silnější.

„Adam se ztratil!“ zavolala svému muži. Nemohla uvěřit tomu, co se stalo. Nevěřila ani svému hlasu, připadala si jako ve špatném snu. „Adam je pryč, není v domě ani na zahradě...“

„Pryč?“ zeptal se jí šerif. Ani on tomu nevěřil. „Dívala ses pořádně? Třeba se ti někam schoval...“

„Adam?“

„Máš pravdu, jedu hned domů, uklidni se, najdeme ho!“
Zavěsila.

Kam se poděl? Co když ho někdo unesl? Co když je všechno pravda a městem obchází nějaký úchyl? Děsila se toho, co všechno může Adamovi provést. Byl tak bezranný. Nevěděl, co je dobro a zlo. Pohlédla k nebi a zahrozila mu. Slabost vystřídal hněv. Hněv je vždy lepší než strach. Strach svazuje, hněv nutí k činnosti. Kde však svého syna hledat? Před domem zastavilo auto jejího muže.

„Není tu!“ řekla a rozplakala se, když se objevil ve dveřích.

„Možná se někam zatoulal...“ řekl jí. „Projdu ještě jednou dům, zahradu a pak okolí! Najdeme ho...“

„Adam není domácí mazlíček!“ zamračila a začala mu bušit do prsou. „Měla jsem na něj dávat větší pozor...“

„Dělala jsi, co bylo ve tvých silách...“ usmál se na ni.

„Nepropadej panice!“

„Mám strach,“ řekla mu. „Běž, hledej ho, počkam doma, kdyby se vrátil... Kdyby jej někdo našel... On ani neví, kde bydlí!“

„Zavolám své kolegy a známé...“ řekl jí. Podvědomě tušil, že zmizení jeho syna bude mít ještě nějakou dohru. Myslel na zdejšího doktora, který mu vylil svou duši. Co když jej přeci jen unesli?

„Na co myslíš?“

„Možná... Možná nám unesli dítě, miláčku!“ řekl pomalu. „Zdá se, že jsem píchl do vosího hnízda...“

„Cože?“ nechápala.

„Čím méně toho víš, tím lépe!“ pohládl ji po vlasech.

„Zastupuji tu zákon, vyřeší se to...“

„Ale my nehrajeme ve westernu,“ ohradila se. „Tohle je život, podělaný a skutečný život. Můžeme o Adama přijít!“

„Jestli mám pravdu, tak se mu nic nestane...“ pousmál se a vydal se ke svému služebnímu vozu.

„Co budeš dělat?“ zavolala na něj.

„Zavolám ty dva potrhle bratry, aby mi nejdříve pomohli projít tuhle čtvrt, pak si promluvíme se starostou...“

„Nemůžu tu jen tak sedět, zblázním se tu!“ řekla do chodby. Na okamžik se zarazil.

„Také mám o něj strach...“ odtušil. „Zavolám Beth, aby tu s tebou počkala...“

„Ale tu zajímají jen kaktusy, je vdova a o děti nemá zájem...“

„Aspoň tu nebudeš sama,“ řekl jí, než zavřel dveře.

„Nepotřebuju, aby ses mi pletla pod nohama!“

„Já tomu nevěřím, tohle je zlý sen! Co jsme komu udělali?“ hodila utěrku do dřezu a sedla si za kuchyňský stůl. Dům byl až podivně prázdný. Chybělo zde nejen Adamovo žvatlání. Čekala, že se každou chvíli objeví s mašinkou v ruce a bude se usmívat, že si může hrát s vláčky. Ma-šin-ka, uh-lák, va-gon... Život však už dávno neběžel ve svých zažitých kolejích. Kdesi najel na výhybku a pomoci zlomyslného osudu je zavedl na špatnou kolej...

Devatenáct

Kdosi stál na břehu jezera a díval se, jak vítr rozvlnil jeho hladinu, aby jednotlivé vlnky jako příboj omývaly jeho břehy. Byl večer a slunce se chystalo každou chvíli zapadnout za obzor. Dotyčný si povzdechl a položil na velký placatý kámen repliku parní lokomotivy z dob divokého západu. Chyběl jí však tendr na uhlí a vodu, ten kdosi utrhl od zbytku vláčku. Zůstal jen parní stroj bez vody a uhlí, jako člověk bez rukou a nohou. Lokomotiva se tak stala pomyslným invalidou, který ze ztratil kdesi v rušném širém světě.

Postava odešla. Těžko říci, zda šlo o muže či ženu. Den vystřídala noc a mašinka na kameni osaměla. Neměla však strach z nebezpečí číhajících po západu slunce. Hračky emoce nemívají, také nemyslí a neplánují co udělají zítra. Večerní rosa smáčela její kovový povrch. Odněkud přihopsala malá žabka a zvědavě se vedle modelu postavila, aby si jej prohlédla. Mašinka však byla pro žabku nezajímavá. Nedala se sníst. Jaký užitek by pro ní mohla mít. Malý zelený tvor se vrátil do vodního světa u břehu jezera. Ke kakofonii rádoby zpívajících žab se přidal další falešný hlásek. Možná dnes večer zpívaly žáby jen pro ni, pro ztracenou a opuštěnou mašinku...

Dvacet

„Ztratil se mi syn,“ řekl šerif starostovi, když jej vyrušil z večerního rozjímání. Musel k němu domů, odpoledne měli na radnici zavřeno. Úřednímu šimlovi jeden neporučí.

„A co já s tím, šerife? Vy tu zastupujete zákon, dělejte co musíte...“

„Ale on nikam nešel, někdo jej odnesl ze zahrady,“ řekl mu šerif. „Můj syn neví o světě, neví nic o lidech a o nebezpečí, které na něj může číhat na každém kroku!“

„Jak vám můžu pomoci? Vemte si tolik lidí, kolik chcete... Chcete peníze? Dám vám je. Jak mám pomoci někomu, kdo má ve městě bránit spravedlnost? Kdyby nešlo o vašeho syna, připadalo by mi to vše absurdní...“

„Mí lidé našli na smetišti podezřelé papíry, na kterých figuroval nejen váš podpis. Jde o špinavé peníze? O dvojí účetnictví?“

„To mi nedokážete, šerife, proč raději nejdete hledat svého autistického syna, namísto toho tady se mnou marníte čas...“

„O co tady jde, starosto? Byl za mnou zdejší doktor a naznačil mi, co se děje v dole... Doporučil mi, abych od všeho dal ruce pryč, má zmizení syna něco společného s mým vyšetřováním?“

„Nevím, co vám doktor řekl,“ zamyslel se starosta, „ale vím jen to, že vám nic neřeknu! Padejte hledat toho svého fakana, šerife, než si to rozmyslím a dám vaši práci někomu jinému...“

„Zavolám federály, nebo státní policii...“ řekl mu šerif. „Něco tu smrdí. Někdo nehraje fér hru a já na to přijdu!“

„Dělejte jak myslíte, ale... Taky byste svého syna už nemusel najít živého...“ řekl mu starosta.

„Vyhrožujete mi?“

„Ne, jen konstatuju!“ pokrčil starosta rameny. „Tohle je taky absurdní situace, starosta usměřňuje svého podřízeného...“

„I vy jste jen volenou osobou, starosto!“ ukázal na něj šerif prstem. „Kde sakra berete peníze na provoz města?“

„Přemýšlejte, kdyby to byla pravda, jste už dávno mrtvý muž, šerife a teď padejte, než si to rozmyslím...“

„Co se v tom dole děje?“

„Je zavřený!“ řekl mu starosta a naznačil, že se odmítá o tom s ním dál bavit.

„Já se vrátím...“

„Ano a s vámi se vrátí i zákon,“ uchechtl se starosta. „Chápu, že vám zmizení syna leze na mozek, šerife, ale jak jsem už řekl! Pomůžu vám, jak jen to půjde, co se vašeho syna týče, s tím ostatním však bohužel ne... A teď už jděte, je pozdě!“

„Kurva,“ řekl si šerif, když opouštěl starostovu vilku. Kde na ni vzal peníze. Proč mu to nebylo celou dobu divné? Co když tu opravdu jde o víc než o starý a nepoužívaný důl s nerentabilní těžbou? Nevěděl, co dřív. Jít hledat svého syna, nebo dál čmuchtat a hledat stopu než vychladne? Proč je ten svět tak složitý?

Dvacet jedna

Na druhý den našli u jezera procházející lidé, kteří ani nebyli z městečka, mrtvého muže. Byl mrtvý sotva několik hodin. Bližší čas úmrtí by mohl stanovit až patolog. Ovšem byl tu malý problém, tím mrtvým byl právě zdejší doktor. Zdálo se, že se utopil, ovšem jeho tělo leželo v dostatečné vzdálenosti od břehu a jak je známo, mrtví nikam nechodí, pokud se nejedná o nějaký ten béčkový horor.

Šerif se díval, jak jeho podřízení balí doktorovo tělo do pytle a odvázejí jej do márnice. Ve tváři měl poměrně vyrovnaný výraz, nevypadal na to, že by bojoval o život. Co se tu sakra stalo? Šerif nemohl přijít na to, co doktora zabilo. Šlo o vraždu, nebo nešťastnou náhodu. Poslední dobou bylo těch náhod podezřele mnoho. Nemyslel si někdo z větších ryb, že zdejší lékař příliš žvanil?

„Tak my jedem, šéfe,“ řekl mu jeden z jeho zástupců. „Vše jsme označili, nafotili a popsali. Nemáme tu už co dělat... Předáme případ státní policii? Nějak se mi zdá, že tu přibývá mrtvol, šéfe!“

„Vidím, že tě černý humor neopouští ani v tento pohmurný čas,“ dobíral si jej šerif. „O mém synovi zatím nic?“

„Nic šéfe, ale dobrovolníci to zatím nevzdávají... Pročesávají na etapy městečko. Pokud byl vážně nemocný, tak se daleko nezatoulal!“ pokrčil jeho zástupce rameny. „Kdyby něco, jsme na přijmu, šéfe...“

„Jedte, přijedu za vámi...“ mávl rukou.

„Určitě jej najdou,“ poplácal jej podřízený po rameni. „Pardon, chtěl jsem vás utěšit. Raději půjdu...“

Šerif stál na břehu a házel do vody ploché kameny. Říkají se jim žabky. Bůh ví proč, ale když se hodí pod správným úhlem a

dostatečně silně, dokáží skákat na hladině jako opravdové žaby. Pak jej cosi ve slunečním svitu přinutilo otočit se a podívat se na jeden z větších kamenů. Přistoupil k němu blíž a čapl si na bobek. To co spatřil mu takřka vyrazilo dech. Byl to model vláčku. A nebyl obyčejný, měl v sobě zastrčenou zprávu. Byla snad tato replika poslem dobrých či špatných zpráv?

„Adam?“ zeptal se šerif polohlasně a vzal model do ruky. Byl vlhký od rosy, jejíž kapky se blížily na dopoledním slunci. Opatrně vytáhl z kabiny kus pečlivě poskladaného papíru. Rozložil jej a nevěřil svým očím...

Dvacet dva

„Ko-le-je, va-gon, tu-nel, tma... Bum!“

Dvacet tři

„Šéfe? Starosta nahlásil, že se mu ztratila sekretářka i s penězi... Našli jsme ji mrtvou nedaleko výjezdu na státní silnici u jižního konce města. Podle všeho nezvládla řízení, sjela ze silnice a narazila do stromu... Škoda, byla to docela pěkná kost. Našli jsme u ní kabelku plnou desetidolarových bankovek. Bylo toho na několik tisíc...“

„Copak se všichni zbláznili?“ zhrozil se šerif. „Co cizí zavinění, nemohl ji někdo vytlačit ze silnice?“

„Když ona jezdila v takové té staré ošoupané a odřené káře... Nedalo se zjistit, který šrám je čerstvý a který ne!“ hájil se šerifův zástupce. „Máme její auto poslat na expertízu?“

„Nejspíš ne, kdo by to zaplatil? Starosta? Nakonec nemáme žádné podezření, že šlo o úmyslné zabití... Proč ta holka utíkala s penězi?“

„Taky se nám to nezdá, šéfe. Dáme tělo k ledu, než přijede nový doktor. Pořád nechcete zavolat posily?“ ozvalo se ve vysílačce.

„Uvidíme, dávejte na sebe pozor...“ řekl jim šerif. „Jsem na příjmu...“

Zdejší doktor nebyl jedinou obětí. Zmizela také starostova sekretářka. Šerif si pomyslel, že se to začíná pěkně sypat a bylo jen otázkou času, kdy dotyčný, jež tahá za nitky, udělá nějakou chybu. Snad to neodnese někdo z obyvatel městečka. Myslel na zprávu, kterou našel v mašince. Možná měl přeci jen doktor více svědomí a

lepší charakter, než si sám myslel. Co když chtěl tímto splatit svůj dluh? Vůči komu? Třeba to nebylo důležité...

„Jedu navštívit zdejší hasiče,“ houkl šerif do vysílačky. „Možná vím, kde mám syna...“

„Kristova noho,“ houkla vysílačka. „Nechcete posily?“

„Zatím ne, kdyby něco, ozvu se...“

„Fajn, šéfe, ale neradi bychom vás také tahali v pytli do lednice, však víte...“ ve vysílačce to zachrčelo. „Máte ještě něco na srdci, šéfe?“

„Dám si pozor a...“ zarazil se. Má starostu vyslechnout sám, nebo jej nechat v parádě svým zástupců. Třeba z něj něco vydolují, když na něj budou dva. „Sepište se starostou protokol, byl to přeci on, kdo volal, že mu nepřišla sekretářka do práce!“

„Máte pocit, šéfe, že by v tom měl mít prsty a ty peníze byly nastrčené? Ona ta holka prý se starostou dost šukala, třeba jí za to platil, to by nebylo u starých a bohatých lidí nic nového...“

„Šukala? Jo, měla s ním poměr,“ souhlasil šerif. „Tak já jedu, zkuste ho lehce znervóznit, samozřejmě na něj nic nemáme, až na ty lejstra, ale ta jsou taky k hovnu. Držte se, jsem na příjmu!“

„O.K. Šéfe, základna končí a přepíná...“ zachrčela vysílačka a utichla. Peníze! Za vším je nutné hledat peníze... Zelené zlo. Mamon. Smrt starostovy sekretářky vypadala jako nahraná, číšilo to z ní na sto honů...

„Do prdele!“ bouchl šerif do volantu. „Kurva!“

Dvacet čtyři

Seděla v obýváku a kam pohlédla, viděla Adama. Její kamarádka si listovala v nějakém katalogu kaktusů a občas na ni pohlédla s povzbudivým úsměvem. Bože, jak jsou ti lidi divní. Ano, nikdy neměla děti a jedinou věcí, o kterou se zajímala, byly ony pichlavé rostliny. Kdysi v mládí se spálila a od té doby se rozhodla vést cudný život bez lásky a potěšení. Je to vůbec možné?

„Najdou ho,“ řekla povzbudivě žena zpoza katalogu kaktusů. „Uvidíš, že ano...“

„Snad to není jen naše zbožné přání,“ souhlasila. Věděla, že ji sem její muž pozval jen proto, aby ji hlídala. „Ty jsi děti nikdy neměla, nevíš o co přicházíš...“

„Když tak na tebe koukám, jak máš nervy na pochodu... Ne, díky, obejdu se i bez nich. Ale to neznamená, že nemám děti ráda,“

ohradila se. „A Adama mám ráda...“

„Však já ti taky nic nevyčítám,“ usmála se smutně. Ale v duchu si říkala, že je pichlavá jako ty kaktusy, které měla raději než lidi.

„A díky, že jsi tady!“

„Nic se neděje, občas nějaká změna nezaškodí...“ usmála se s výrazem účasti. Vlastně byla svým způsobem i ráda, že nemá děti. Život byl pro ní o to méně komplikovaný a snesitelnější...

Dvacet pět

„Je-de je-de ma-šin-ka, kou-ří se jí z ko-mín-ka... Tma... Bo-jím! Ma-šin-ka, vlá-ček, ko-le-je... Tá-ta, má-ma?“

Dvacet šest

Stačilo jen prohodit pár slov, aby se šéf záchranářů spolu se šerifem vydali do dolu. Přihlásilo se i několik hasičů, ale šerif jejich pomoc odmítl, přestože by se tak doba prohledávání razantně snížila, ale nemohl riskovat životy všech. Pokud by se něco stalo, kdo by je pak zachránil, kdyby byli všichni uvězněni ve starém dole?

„Odkud máte ten lístek, šerife, smím-li se zeptat?“ zeptal se jej velitel hasičů, když do své dodávky nakládal nějaké vybavení v podobě lan, dýchacích přístrojů, provazových žebříků, karabin, svítlén, lopat a silných vysílaček.

„Nebudeme si hrát na krtky, že ano?“ zachmuřil se starosta.

„Ne, ale někoho si vzít s sebou musíme, pro jistění, takže s námi půjdou ještě dva mí lidé, zůstanou před dolem, kdyby něco...“

„Souhlasím...“ pokrčil šerif rameny. „Půjde o držku!“

„Denní chleba,“ zakřenil se velitel hasičů. „Ale strach mám, to zase ne, nejsem superman...“

„Musíme jej najít...“ řekl mu šerif. „Máte i nějaké zbraně?“

„Tuším bychom tam střílet neměli, ať už jde o možnost nahromadění plynu, který by mohl výstřel z palné zbraně zapálit, nebo o rázovou zvukovou vlnu, ta by mohla zafungovat jako u lavin v horách a zapříčinit také možný zával důlní chodby...“

„Na to jsem nepomyslel, takže co navrhuje?“

„Tohle...“ podal mu malý hasicí přístroj.

„Je pěnový, nastříkejte to dotyčnému do obličeje a bude mít plno práce!“ usmál se. „Vzal jsem jich víc, jsou lehké a skladné...“

„Neptáte se, proč mluvím o zbraních?“ podivil se šerif, když nastupoval do hasičovy dodávky spolu s jeho kolegy.

„Byl jsem před nějakým časem v dolu a slyšel jsem své,“ pokrčil hasič rameny.

„Co jste slyšel?“

„Někdo byl v nižších patrech. Světlo jsem neviděl, ale tipoval bych to na práci více mužů. Nejspíš se tahali s něčím těžkým...“

„Takže je to pravda,“ zamyslel se.

„Ano?“ vyzvídala hasič.

„Důl má víc jak jeden vstup. Jak se dostaneme přes uzávěru, kterou tam nechal starosta udělat?“ zachmuřil se šerif. Napadlo jej to až nyní, když se vydali po cestě k dolu. Přejeli hlavní silnici, po které se občas prořítíl dlouhý návěs s kmeny stromů. I těžba dřeva byla pro zdejší firmy zlatým dolem. Kolik z utržených peněz se dostalo starostovi do rukou?

„Vezmeme to vedlejším vchodem z areálu dolů, možná má i další vstupy, jak říkáte, ale nechci riskovat průchod neprozkoumanou částí dolu...“ zachmuřil se velitel hasičů. „Jo, byl jsem v dole vícekrát, ale vždy jen na úrovni země, do nižších podlaží jsem se neodvážil. A když jsme u toho, máte plány dolu, abychom se tam neztratili?“

„Sehnal jsem si je,“ přikývl šerif. „Nebude to procházka růžovým sadem!“

„To ne,“ souhlasil velitel hasičů. „Víte... Máte představu, kde svého syna hledat? A jak víte, že nejde o žert?“

„Syna mi vážně unesli,“ zamračil se šerif. „Starosta vedl dvojsmyslné řeči, nejspíš má v tom také prsty...“

„Zkurvená politika a chamtivost,“ zavrčel velitel hasičů. Oba jeho kolegové celou cestu mlčeli. Ne, že by nebyli rádi, že se provětrají, taky už měli těch cvičení a neustálého drilu dost, nějaký čas na odpočinek jim nezaškodí. Třeba jich vůbec nebude potřeba, ale kdo ví, co všechno se může stát. Do faktoru opotřebení vybavení dolu vstoupil i faktor lidský a spolu s ním zlý úmysl. Ten příroda se svými zákony nezná. Člověk se stal zřejmě další škodnou v božské zahradě, kterou dostal k obývání. Kam se hrabal had se svou podlostí... A ďábel si mnul radostí ruce!

„Co budeme dělat, když v dole narazíme na zlé muže?“ otočil se velitel hasičů na šerifa. „I do Ramba mám daleko...“

„Nebudeme si brát žádné servítky,“ pokrčil šerif rameny. „V rámci zákona vás nyní pasuju s vámi muži na pomocníky šerifa...“

„Dočasné povýšení?“ zamyslel se hasič. „Jen aby to stálo za to.“

Život je boj...“

„To mi povídejte a to jsem si myslel, že bude služba v tomhle městě pohádkou. Lidé se mění. Peníze a moc kazí lidský charakter...“ řekl mu šerif.

„Pravda...“ souhlasil velitel hasičů. „Za chvíli tam budeme...“

Dvacet sedm

Starosta měl nepříjemný hovor. Šlo o meziměstské spojení. Připadalo mu, že je někdo poslouchá, jakoby na drátě byl ještě i někdo třetí. Co když šerif vše vyklopil federálům? Neměl chuť prožít všechen čas, který mu ještě zbýval ve vězení. Taková potupa, to by neunesl. Vždyť nedělal nic špatného, nic, co by nedělali i druzí. Korupce a úplatkářství přeci kvetla všude, ať už šlo o poslední osadu a vísku, nebo přeplněné velkoměsto. Každý se dal koupit, stačilo jen znát tu správnou cenu.

Už chtěl zavolat na svou sekretářku, když tu mu došlo, že do jeho kanceláře nikdy nevstoupí. Ne ta mladá a pohledná, která by mu udělala, co by mu na očích viděla. Pravda, užil si s ní mnoho, ale od doby, co mu v soukromí začala vyhrožovat těhotenstvím a zvýšenými výdaji, k ní začal pocítovat stále sílící odpor. Pěkná kastle, což o to, jen ten motor kdyby byl výkonnější. Ono na druhé straně si nemohl dovolit chytřejšího poskoka, než jakým byla blbá blondýna. Odrkl si. Na její smrti neměl žádný podíl. Nikdo mu nic nedokáže. Stačilo jen vytočit několik čísel...

„Chtěl jste něco?“ vešla do jeho kanceláře postarší dáma v nejlepších letech. Měla černé vlasy a hluboké černé oči. Měl tak trochu pocit, jako by mu četla myšlenka. Nedostal se z deště pod okap?

„Prosím?“ zeptal se nechápavě.

„Zdalo se mi, že slyším zvonek interkomu... Přejete si něco, pane starosto?“ zeptala se znovu a několikrát zamrkala.

„Já?“ zamyslel se. „Ne, děkuji, nejspíš se vám opravdu něco zdálo a aby řeč nestála: nedřímáte náhodou ve své kanceláři?“

„No dovolte?“ urazila se naoko. „Copak je radnice noclehárnou?“

„Taky pravda...“ souhlasil. „A když už jste taky, udělejte mi silné kafe. Bez cukru!“

„Ano, pane starosto,“ povzdechla si a odkráčela do předpokoje jeho kanceláře. Začala mu chybět jeho předchozí pracovní síla,

přestože z ní měl takový divný pocit, jakoby mu neříkala pravdu a hraje si s ním na kočku a na myš. Ona byla sice kočkou, ale v jeho hře jen pouhou myší, to on byl kocourem, který je nad věcí a vše kontroluje. Kdo ví, zda ty papíry na tu skládku sama neodnesla. Začínal být paranoidní a všude viděl své nepřátele. Každý telefon jej vyděsil. Čekal státní policii, nebo rovnou FBI. Něco bylo špatně, něco se zvrhlo a jeho plány se začaly hroutit jako domeček z karet.

Začalo to již smrtí mužů, kteří pro něj pracovali v dole. Ano, nebyl vytěžen do mrtě. Zdejší firmy se nezabývaly jen těžbou dřeva a jeho prodejem. Někdo by řekl, že ke zpracování stříbrné rudy je potřeba kdejakou technologii, ale pokud se tak děje v malém, není potřeba chemického a zpracovatelského průmyslu. Stačily jen patřičné suroviny a dostatek času a píle. Někdo mu však začal šlapat na paty. Starosta myslel i na šerifa. Mohl by jej odvolat, nebo zařídit další nešťastnou náhodu, cosi mu však říkalo, že by to bylo příliš, i když... Když se chce, všechno jde a únos šerifova fakana mohl být jen začátkem. Byl nejvyšší čas přimět zdejšího strážce zákona k poslušnosti, nakonec byl jeho podřízeným. Volilo jej přeci jen zastupitelstvo v čele se starostou. Časy divokého západu byly už dávno ty tam...

Dvacet osm

Vstoupili do dolu. Tato chodba byla o mnoho užší a nižší než hlavní vchod. Ochladilo se. Vlkost vzduchu byla také vysoká. Zdálo se, že spodní voda pomalu ale jistě zatápěla celý důl. Narušovala jeho strukturu a byla jedním z viníků mnoha závalů. Občas se i městečko otřásl jako při zemětřesení. Obyvatele byli víceméně vylekaní a nesví, ale starostu to příliš netrápilo. Že by šlo o jeden z důkazů jisté špinavé hry?

„Když jsem tu byl posledně, napadlo mě, že tenhle důl nemuseli vytěžit úplně...“ řekl velitel hasičů šerifovi. Oba si upravili postroje, hodili lana na rameno, zapli svítilny v rukou i na helmách a přes druhé rameno si přehodili batohy s dalším vybavením. Jeden nikdy neví, co budou potřebovat, včetně malých krompáčů a lopatek. Jestli se ocitnou za závalem, bude jim toto zařízení platné jako trpaslíkovi lopatka, avšak cítili se tak mnohem bezpečněji.

„Zdá se, že tu někdo dotěžuje důl načerno... Nikdy není vytěžen do mrtě, když se hlavní žíly ztratí, stává se těžba nerentabilní...“ zamyslel se šerif. „Ale nenechte se mýlit, horníkem

jsem nikdy nebyl...“

„Tenhle kopec se pořád třese,“ zamyslel se velitel hasičů.

„Cítíte to? Jednou spadne celý kopec na jednu hromadu a bude pokoj. „Zajímá vás hornický průmysl?“

„Ne, ale od té doby, co se kolem dolu začaly dít podivné věci, jsem si na tuto problematiku posvítil...“ řekl mu šerif.

„Kdo vám řekl, že je vaše dítě právě zde?“ zeptal se jej hasič.

„Zdejší doktor...“

„Ale ten byl přeci nalezen mrtev u jezera?!“

„Možná věděl víc, než měl. Možná si někdo řekl, že začal spolupracovat s policií a stal se proto nežádoucím...“ pokrčil šerif rameny.

„To je jak ve špatném filmu... Jestli tu starosta kutá stříbro, tak se buď snaží zachránit naše městečko, nebo...“ zamyslel se velitel hasičů. „Pozor, tady čouhá ze stropu nějaký balvan...“

„Nebo sám sebe...“ souhlasil šerif.

Chodba se poněkud rozšířila. Po několika krocích se ocitli na křižovatce. Jakási kruhová chodba s velkým poloměrem mizela oběma směry v temnotě. Určitě na ni navazovaly další chodby v horizontálním i vertikálním směru. Kde však byla hlavní těžební jáma. Oběma důl připadal jako opuštěné mraveniště. Ohlédli se zpět, postranní vchod se podobal malé světlé skvrně ukryté v temnotě. Světlem na konci tunelu.

„Půjdeme dál?“ zazubil se velitel hasičů na šerifa.

„A máme na výběr,“ řekl mu šerif. „Je to děs a někdo v té tmě je i můj syn...“

„Pak jej musíme najít!“

„Snad nám to zatím nepadne na hlavu...“ povzdechl si šerif.

„Máte tu mapu? Ukažte, podíváme se,“ zasvítil baterkou na kus papíru s nákresey chodbe v dole. „Jsme nejspíš tady a kde má být váš syn? O dvě patra níže? No... Aspoň že jej neodvlékli někam až dolů. Co myslíte, že tam bude?“

„Co si ukládali do svých skrýší loupežníci a piráži?“

„Poklad?“ zeptal se velitel hasičů nevěřičně. „V kterém století žijeme?“

„Lidé se přeci nemění, stejně tak jejich pohnutky,“ pokrčil šerif rameny. „Mě spíše zajímá, jak se dostaneme o dvě patra níž!“

„Někde by tu měla být servisní šachta s žebříkem...“ rozhlédl se velitel hasičů kolem sebe. Světlo svítilny mizelo po několika metrech v nenechavé temnotě. V neosvětlených chodbách opuštěného dolu vypadalo až přízračně. „Támhle to bude...“

„Vzhůru dolů,“ řekl šerif tiše. „Bojíte se taky?“

„A co váš syn, určitě se bude také třást strachy,“ zamračil se velitel hasičů. „Kolik mu je?“

„Bude mu šest a... Je autista...“

„Kurva, pardon!“ omluvil se. „Takže, nevnímá svět okolo?“

„Víceméně,“ souhlasil šerif. „Možná bude jeho nemoc pro tuto chvíli výhodou, ale bát se může také...“

„Jaké to je, žít ve světě jen pro sebe?“ otrásl se velitel hasičů.

„Nemá kamarády, nejspíš nebude chodit do školy, nikdy se neožení a bude odkázán na pomoc druhých...“ řekl šerif, když sestupovali po žebříku.

„Prý existuje několik forem autismu...“ řekl velitel hasičů tiše.

„Proč šeptáte?“

„Mohou tu být...“ rozhodil ruce. „Vy jste šerif, já jen hasím požáry, zachraňuju lidi z jezera a tak podobně...“

„Jsem to ale idiot... Mohli nás slyšet?“ zamračil se šerif.

„Jak s to říká?“ zašeptal velitel hasičů. „Stal jste se objetí osobního případu. Ztratil jste schopnost objektivního uvažování...“

„Pravda, nejsme tu na procházce, připravíme si zbraně?“ vytáhl šerif připravený hasicí přístroj. „Od této chvíle budeme jen poslouchat...“

„Souhlas!“ přikývl velitel hasičů. Důl se rázem stal ještě strašidelnějším. Příšerné místo pro život, kdo by v něm ještě pracoval?

Dvacet devět

Muž, který byl tak často vídán se starostou a kdysi v tomto dole pracoval, si otřel čelo špinavým kusem hadru a zaposlouchal se do života dolu. Ano i důl byl živou bytostí. Dýchal, hýbal se a projevoval své nálady. Pozorný pozorovatel mohl slyšet nejen kapání vody, ale také cítit a slyšet slabý vánek, který alespoň v horních patrech procházel jednotlivými chodbami. Říkalo se tomu nucená ventilace. Ovšem bez pomoci vzduchotechniky. Správně otevřené průchody mezi jednotlivými chodbami a poruby spolu s větracími šachtami vedoucími z povrchu dokázaly alespoň v horní části dolu vytvořit dostatečně dýchatelnou atmosféru.

Z temnoty se neustále ozývalo skřípaní podpěr, potrubí ve kterém již neproudila voda nebo vzduch. Kabley bez proudu visely nečinně na zdi. Koleje pomalu rezly, protože po nich nejezdily

žádné vozíky s natěženou rudou či s hlušinou, která se musela také vyvést z dolu, protože zde pro ní nebylo místo. Celý tento svět sám pro sebe zemřel jediným rozhodnutím. Ukončení těžby bez ohledu na případné osamocené nálezy drahého kovu. Pokud těžba poklesne pod stanovený limit, stává se nerentabilní a společnosti nezbude nic jiného, než důl prodat, nebo uzavřít.

A tak přišel o práci. Ale nevzdával se. Dal dohromady několik lidí, kteří zde kdysi pracovali a spolu s nájemnou pracovní silou v podobě tuláků a bezdomovců se dali do těžby zbývající rudy. Ovšem nešlo o procházku růžovým sadem. Práce bez vybavení a podpory zvenčí byla nebezpečnou. Neustále hrozilo buďto zatopení, nebo zavalení dolů. Kdo celou operaci řídil? Starosta? Jakmile se dozvěděl, že se v dole načerno těží, nezavolal policii a nehnal viníky k odpovědnosti. Spatřil v tom možnost snadného výdělků a uvalil na těžbu svou osobní daň. Na oplátku dělal, že o ničem neví a nikdy o tom neslyšel, ba přímo nemá ani potuchy, že se v dole děje cokoliv nekalého.

Byla tu však jedna věc, se kterou je nutno počítat a tou je nedokonalost člověka. Chamtivost a lakota, tyto dvě vlastnosti dovedou proměnit i rozumně smýšlejícího člověka v bestii bez citu. Stejně jako má každý ráj svého hada, provází i každou člověčí činnost u které jde o peníze malý rarášek, jako posel ze samotného pekla, aby bylo zaručeno, že dotyční nezapomenou, čemu upsali svou duši. Muž se otočil k malé místnůstce ukryté za ohybem chodby. Kdo se v dole nevyzná, najde ji jen stěží. Kdysi sloužila jako sklad, nyní však bylo všechno nepotřebné harampádí vyházeno a prázdný prostor pomalu plnily vaky s natěženou stříbrou rudou. Vybážívala se pravidelně. Pak už jen stačilo oddělit hlušinu od drahého kovu a slít stříbro do ingotů.

Důl se náhle otrásl. Odněkud ze spodních pater se ozval hluk valící se vody. Muž si odfrkl. Na chvíli jej přepadla panika, ale brzy v něm zvítězil bývalý hornický duch. Tady byl takřka u povrchu, tady se přeci nemohlo nic stát. Spodní patra ať si zatopí voda, nebo zavalí zem. Týdenní kvóta byla splněna a on měl za úkol jediné, hlídat to potrhlé šerifovo dítě. Nikdo jiný v dole nebyl. Rozmazlený fracek, řekl si. Namyšlený a rozmazlený šerifův spratek, zasloužil by hodit do jámy.

„Drž už konečně hubu!“ zakřičel na chlapce, který se celý chvěl a neustále s sebou pošukával. Otáčel hlavu střídavě na obě strany a cosi si brumlal pod nosem. „Přisahám bohu, že ti něco udělám! Slyšíš? Spratku...“

Kolik pokojů má lidská duše? Kolik protivenství musí snášet?

Třicet

Před radnicí zastavil černý automobil s docela banální poznávací značkou. Dokonce ani nebylo poznat, ze kterého státu pochází. Vystoupili z něj dva muži v černém a zamířili do budovy. Starosta se zamračil. Co tu chtějí? Jsou to federálové, nebo... Co když ten felčar něco šerifovi přeci jen vykecal. Prozradil mu více, než měl? Nejdřív jeho sekretářka, teď doktor, kdo další bude na řadě? Nedalo se věřit už nikomu.

Sedl si za svůj stůl, zapálil si cigáro a čekal. Co jiného mohl dělat? Byl chycen ve své zlaté kleci. Neměl dostatek informací k tomu, aby cokoliv podnikl. A měl se příliš rád na to, aby spáchal sebevraždu jen proto, že před jeho radnicí zastavilo podezřelé auto s ještě podezřelejšími cestujícími. Kdosi vstoupil do kanceláře sekretářky a bez vyzvání otevřel dveře starostovy pracovny. Byli to právě oni muži v černém. Černé brýle, černé vlasy, černé obleky. Musel se uchechtnout, vypadali jako havrani.

„Přejete si?“ zeptal se.

„Potřebujeme s vámi probrat pár věcí,“ řekl jeden, zatímco ten druhý zavřel dveře a zavrtěl na sekretářku hlavou. „O samotě, jen vy a my dva!“

Třicet jedna

„Jsme o dvě patra níže, kam teď?“ houkl potichu velitel hasičů na šerifa. „Je to tu ještě stísněnější!“

„Slyšíte to?“ zeptal se jej šerif.

„Ten hluk?“ zamyslel se šerifův protějšek. „Nejspíš spodní voda...“

„Měli bychom s sebou hodit, než to tu celé zatopí...“

„Souhlasím, kudy?“

Opatrně se vydali chodbou k místu, které bylo zaškrtnuté červeným křížkem. Když tu náhle oba zůstali stát jako přikovaní. Někdo byl před nimi. Netušili, zda jde jen o jednoho muže, nebo o skupinu rádooby horníků.

„Někdo je před námi!“ zašeptal šerif hasičovi do ucha.

„Nemůžeme otálet, necítím se tu dobře...“ pousmál se velitel hasičů. „Já vím, asi jsem sralbotka!“

„Připravíme si zbraně?“ pousmál se šerif. I on měl nervy na pochodu. Vzali si do rukou hasičáky a odtrhly pojistky na ventilech.

„Kristova noho, takhle jsem si použití hasičáku nepředstavoval!“

„Já také ne,“ zašeptal šerif.

Vykročili.

Muž, který hlídal Adama nejdříve nevěřil svým uším a očím. Pravidelné a neutuchající zvuky v dole vystřídaly tiché kroky několika lidí. Copak se děje? Že by se vracel někdo z party? Vzal do ruky lopatu a s napřáhnutým kusem nářadí čekal, kdo se objeví za ohybem chodby.

„Stůjte, ani hnout!“ namířili na něj oba muži své hasičské přístroje. Vypadaly tak titěrně. Horník se musel rozesmát.

„Tímhle mě chcete zastavit?“

„Odstupte od toho chlapce a položte tu lopatu!“ řekl mu šerif.

„Já vás znám...“ řekl velitel hasičů. „Taháte partu se starostou. Opravdu tu těžíte stříbro?“

„Zlatý důl to není,“ zazubil se horník. „Tak co šerife, zdá se, že zejší klíma vašemu fakanovi nesvědčí, pořád s sebou mele...“

„Adame?“ zavolal na něj šerif.

„Ani s váma nemluví?“ odfrkl si horník. „Co je to za fakana?“

„Je nemocný,“ řekl mu šerif. „Položte tu lopatu, nebo...“

„Nebo co?“ zeptal se jej ušpiněný muž. „Slyšíte to? Voda zaplavuje důl. Jsme na jedné lodi, která se pomalu, ale jistě potápí!“

„Můžete odejít s námi...“ navrhl mu šerif. „Nechám vás jít!“

„Tomu nevěříte ani vy!“ pousmál se muž a udělal krok k oběma mužům. „Mám to skoncovat nejdřív s vámi, nebo s tím parchantem?“

„Jsme dva!“ řekl mu velitel hasičů.

„A to mě má jako zastavit?“

„Máte poslední možnost!“ řekl mu šerif.

„Jinak ze mě uděláte sněhuláka?“ rozesmál se. „Kde máte pistolku, šerife?“

„Nemůžeme tady střílet,“ řekl mu šerif, „ale to neznamená, že vás nemůžeme spacifikovat!“

„Už se bojím...“ zachrochtal a provedl výpad lopatou.

„Ted!“ zakřičel šerif a oba mu zalili obličej studenou pěnou.

Od hlavy až do pasu byl hned na to bílý jako sněhová koule.

Nemohl dýchat, proto pustil lopatu a snažil se očistit si obličej.

Vystříkali na něj obsah obou přístrojů a pak je použili jako obušky.

„Hajzlové!“ křičel horník. „Zabiju vás...“

Náhly otřes je všechny srazil k zemi. Hluk vody, praskání vzpěr a padání zeminy se pomalu blížil. Oba muži na nic nečekali, šerif vzal do náruče svého syna a spolu s velitelem hasičů se vydal k východu z dolu.

„Být vámi, nezůstával bych tu příliš dlouho!“ zakřičel šerif na horníka. Nečekal na odpověď. Šplhat s dítětem po žebříku bylo těžší, než původně myslel. Kdesi dole pod nimi spadl kus stropu. Voda stále syčela ve spodních patrech. Důl se zmítal v pomyslných křečích. Příroda si brala zpět to, co jí lidé vzali.

„Už jsme skoro nahoře!“ sípal velitel hasičů. „Nespěchejte, hlavně abyste neuklouzl, nebo dolů spadneme všichni!“

„Snažím se...“ odfrkl si šerif.

Po nekonečných deseti minutách vystoupali o dvě patra výš na úroveň hlavní chodby. Vydali se spojovací hodbou k východu z dolu. Za nimi se stále ozýval hluk naprosté zkázy. Nepochybovali o tom, že tam onen nebohý muž zůstal i se svým stříbrem.

„Sakra...“ šerif se bouchl o kus skály vyčnívající ze stropu. Kdyby neměl helmu, určitě by ztratil vědomí, tak to odneslo jen čelní světlo.

„To byl ten šutr, na který jsem vás před časem upozorňoval!“ zahulákal na něj velitel hasičů a pomohl mu srovnat rovnováhu. Vyběhli ven. Z chodby se začal valit prach. Otřesy pomalu ustupovaly. Několik kamenů se uvolnilo i z chodby, ze které vyběhli na denní světlo.

„Tak, tenhle důl už nikdo nezachrání...“ řekl kašlající šerif. Pohlédl na svého syna, který byl viditelně klidnější, jakoby se jej nic z toho, co prožil netýkalo.

„Ko-le-je, tu-nel, tma...“ řekl otci.

„Já vím, pohládl jej otec po špinavých vlasech. „Už bude dobře!“

„Jste celí?“ přiběhli k nim hasiči, kteří čekali před dolem. Dali si dvě a dvě dohromady a vydali se i s vybavením do dolu. Naštěstí nemuseli riskovat své životy, protože se šerif i s velitelem dostali v bezpečí ven.

„Zůstal tam někdo?“ zeptal se jeden z hasičů.

„Jeden muž,“ řekl mu šerif. „Nešlo jej zachránit... Prostě tam zůstal o své svobodné vůli!“

„Rozumím...“ pokrčil rameny tentýž hasič a pohlédl na svého šéfa. „Co bude dál?“

„Co by?“ řekl mu jeho nadřízený. „Tenhle důl se nadobro

zavře, co jiného?“

„Jedeme k nám? Potřebujete se dát dohromady! Máme teplou vodu, jídlo a nějaké léky...“ řekl druhý hasič.

„Jo, jedeme!“ souhlasil šerif. „Tady už nic nenaděláme!“

Třicet dva

„Základna volá šerifa, slyšíte?“ ozvalo se ve vysílačce. Hasiči, šerifovi lidé i další kompetentní osoby používali stejnou frekvenci pro případ nenadálé události.

„Tady šerif, co se děje?“

„Volala ta nová sekretářka starosty...“ ozvalo se nejistě v přístroji.

„No a?“

„Prý jej našla mrtvého ve svém pracovně. Seděl v křesle s prostřelenou hlavou... Říkala něco o sebevraždě. Našla také otevřený sejf s dvojitým účetnictvím...“

„Takže je to pravda, starosta to hrál na obě strany!“ zamyslel se šerif. „Měl nějakou návštěvu?“

„Prý tam byli těsně před tím dva muži v černém... Netušila, zda jde o FBI, státní policii, nebo... Říkala něco o mafii!“ zachrčela vysílačka. „Rozumíte tomu?“

„Nejspíš starosta zašel na to, s čím zacházel...“ řekl šerif do vysílačky. „Sepsali jste s ní protokol a všechno jste zdokumentovali?“

„Jasná páka, šéfe, co uděláme s... Tohle městečko potřebuje nejen nového starostu, ale i doktora, prostě novou krev. Takhle je prohnílé skrz na skrz. Podle těch lejster je v tom namočených polovina lidí, kteří tu žijí...“

„A vy se díváte?“ uchechl se šerif. „Předáme věc státní policii... A ti muži, odjeli hned po návštěvě radnice?“

„Slehla se po nich zem, šéfe!“

„Jestli je tohle film, ať někdo zastaví promítačku!“ zabručel velitel hasičů. „Takže už bude všemu konec?“

„A také nejspíš nový začátek...“ souhlasil šerif.

„Au-to, ha-sič,“ řekl Adam. „Vo-da, o-heň...“

„Přesně tak,“ řekl šerif svému synovi. „Tohle je hasičská základna...“

„Kde je má-ma?“ otočil se k němu Adam.

„Dáme jí vědět, neboj,“ zamračil se šerif. Vlastně se nic

nezměnilo a život jde dál svým obvyklým tempem.

„Ná-klad,“ řekl Adam a vytáhl ze svého batůžku stříbrný ingot. Všichni muži na něj zůstali civět s otevřenými ústy. Tak proto byl tak těžký, pohlédli na sebe šerif s velitelem hasičů.

„Kolik tam toho má?“ zeptal se šerif a nahlédl do batůžku.

„No, budto jsme boháči, nebo...“ řekl jeden z hasičů.

„Plný batůžek stříbrných cihliček...“ zamyslel se šerif. „Něco dáme městu, něco si necháme a uvidí se!“

„Ježíši, už žádnou další zpronevěru!“ chytil se velitel hasičů za hlavu. „Nesnáším dobré konce...“

„Pořád lepší, než zemřít v dole...“ řekl mu šerif. „Něčeho bych se napil!“

„Tady, je to jen voda,“ řekl mu jeden z hasičů.

„Tak na nás,“ pousmál se šerif. „Na městečko a ten zatracený důl...“

Třicet tři

Po starostově smrti a prohlášení všech zúčastněných, že již nebudou konat nekalou činnost se život ve městě vrátil do starých kolejí. Ti, jejichž činy přesáhly hranici trestného činu, si šli odpočinout do chládku. Ostatní si oddechli, že se nestalo i něco horšího. Důl byl uzavřen. Nyní však do slova a do písmene. Do prostoru jeho areálu byl zakázán vstup, ploty byly opraveny, všechny nalezené vstupy zalaty betonem. Nezbyvalo než čekat, zda-li nedojde k propadu země v důsledku poklesu zeminy díky závalům v dole. Po několik týdnů se však nic nedělo.

Nový doktor i starosta sekali latinu. Utržené peníze posloužily k rozvoji města. Kdyby si někdo myslel, že všechny zachránily jen zlaté cihly, které si přivlastnil Adamův syn, mýlil by se. V areálech okolních firem byly nalezeny další zlaté ingoty. Firma, které důl patřil, si odmítla stříbro ponechat a věnovala jej městečku. Nakonec právě jeho obyvatelé zažili nejvíce útrap. Šerif se přestěhoval z centra na okraj města k jezeru, kde vyrostla nová restaurace s vyhlídkou. Jen již napůl časem ohlodaná mrtvola neznámého muže v rákosí stále dlila na břehu jezera nikým nepovšimnuta.

Byl krásný večer. Slunce zapadalo za obzor a vítr jemně rozvlnil hladinu jezera. Voda šplouchala o kameny na jeho břehu a vytvářela tak atmosféru klidu a míru. Na nebi vyrašily první hvězdy.

Měsíc byl v novu. Nebe se muselo obejít bez něj. Adam si hrál na terase domku s vláčky a neustále si cosi brumlal pod nosem.

„Ma-šin-ka, va-gón, ko-le-je, tu-nel, tma, bum!“

Zdalo se, že i jej jeho malé dobrodružství svým způsobem poznamenalo. Nějaké peníze byly věnovány i výzkumu nemoci, kterou Adam trpěl, ale kdo ví. Všechny čekala ještě dlouhá cesta životem. Kolik pokojů má lidská duše? Jsou temné a neutěšené, nebo plné krásy a světla? Kdo ví...

Konec

Část třetí: „Teorie vs. Praxe“

„Každý příběh má svou duši, kterou do něj autor vložil, ať už vědomě či nevědomě...“

autor

Rozbor příběhu

Byla dopsána poslední věta. Poslední tečka zakončila celé vyprávění. Nastal malý okamžik triumfu. Každý autor jej zná. Hurá, napsal jsem svůj první, druhý, třetí, čtvrtý ... sto dvacátý pátý příběh. Chvíli tedy počkejme, dokud ona euforie nevymizí, naše vyprávění je sice dopsáno, ale nastává mnohem těžší práce.

Co zbývá. Nekonečné pročítání, hledání chyb, nedostatků v ději (logických lapsů) a dalších věcí, které by mohly narušit kvalitu textu. Jak už bylo řečeno, napsat příběh dokáže snad každý jen trochu sečtělý autor, ale napsat příběh, který své čtenáře osloví, to je trochu těžší oříšek.

Zkusme se podívat na naše povídání, jak se nám povedlo dodržet jednotlivé body, ať už půjde o *námět*, **rozsah**, **žánr**, **postavy a jejich svět**, **zápletku s jejím rozuzlením**, **či gramatiku a vlastní zpracování textu** – co se typografické stránky týče. O **stylistice** nemluvě.

1. Rozsah

Text je svým rozsahem spíše na hranici delší povídky než novely. Pokud vše textový editor spočítal správně, máme zde zhruba *46 stran textu, 684 odstavců, 17447 slov a 104086 znaků* (včetně mezer). Přepočítáno na **normostrany**, je jich okolo **57 NS** (plus nějaké drobné). Příběh by se dal určitě rozepsat, ovšem pro ukázkou vytvoření textu podle určitého zadání to bude nejspíše stačit.

2. Žánr

Žánrově jsme se zcela vyhnuli **sci-fi** (se vším, co k tomu náleží), dodrželi jsme **krimi** žánr, ovšem *horor* viděl tento příběh snad jen z rychlíku. Přestože určité momenty se k tomuto žánru nejspíš blížit budou. Tu a tam jsou vidět i prvky **psychologické prózy** (kupříkladu ve vztahu rodičů k nemocnému synovi, stejně tak nazírání na svět jejich syna Adama, který žil spíše sám pro sebe a o své okolí se nezajímal). Obecně bych se spíše přikláněl k **thrilleru**, čili k próze, která je směsicí více žánrů a má za úkol u čtenáře vyvolat určité napětí a silné emoce. Co se týče žánru, také

se nám nepovedlo dodržet plně naše předsevzetí, ovšem i toto patří ke psaní, ne všechny naše autorské plány se nám vydaří...

3. Postavy a jejich svět

Každého nejspíš napadne, za mohly být postavy lépe vykresleny, ať už jde o popisy, jejich charaktery, nebo jejich úmysly (ve smyslu samotného děje). Ani chování literárních postav není samoučelné a mělo by napomáhat k vedení dějové linky. Jsou všechny postavy natolik uvěřitelné, aby se s nimi mohl čtenář ztotožnit? Koho tu máme? **Starosta, velitel hasičů, šerif a jeho zástupci, šerifova rodina, místní lékař, starostova sekretářka, bývalý horník** a další. Výraznou postavou (ačkoliv to nejspíš autor sám nezamýšlel) se stal **šerifův syn Adam**. Zkusme si je rozebrat.

Starosta – původně mělo jít o zcela bezvýznamnou vedlejší postavu, stal se z něj však hlavní záporný hrdina, který měl všechno nekalé dění v městečku na svědomí. Jak se na správného záporáka patří (byť to může vyznívat jako klišátko), umírá starosta na konci příběhu, zda svou či cizí rukou, to je již vedlejší...

Velitel hasičů – této postavě se příliš světla ramp nedostalo. Tu a tam si sice zahrál, ale velký prostor mu dán nebyl. Ovšem i tak se jeho povaha zapřít nedala, když už jako postava v té či oné kapitole nevystupoval, alespoň o něm byla zmínka prostřednictvím dialogu ostatních hrdinů.

Šerif – tato postava prochází celým příběhem, ať už chce, či nechce, setkáváme se s ní takřka na každém kroku, ať už v podobě strážce pořádku (a zákona) či jako milujícího otce, který se stará o svého autistického syna.

Zástupci šerifa – jedná se o klasické vedlejší postavy, také mají v povídání svou roli. Pomáhají šerifovi v jeho boji proti bezpráví a korupci. Sice nejsou jejich popisy příliš důležité, ale čtenáři se i tak dozvědí, že jde o jednovaječná dvojčata a že jsou to vlastně pěkná kvítka.

Šerifova rodina – ať už jde o šerifovu ženu, nebo jeho syna, tyto

postavy se také prolínají celým příběhem. I zde je vidět určité charaktery. Autistický syn Adam je nechtěnou hvězdou příběhu, přestože není jeho plnou součástí. Stal se nedobrovolným vězněm nejen ve svém těle a mysli, ale také zajatcem záporných hrdinů, kteří tak chtěli vydírat šerifa, aby si hleděl svého. Nakonec bylo celkové vyznění příběhu (viz „Pokoj v duši“) naplněno právě osudy tohoto dítěte, který nejenže nedokázal rozlišit dobro od zla, ale také neuměl žít jako běžné dítě jeho věku. Pro něj existoval jen svět tam venku a svět uvnitř (v jeho mysli samotné).

Místní lékař – i doktor si zde zahrál jen epizodní roli. Sice pomáhal šerifovi jako patolog, aby ke konci příběhu zpytoval své svědomí a prozradil mu nejen svou pravou identitu, ale také místo, kde se Adam nacházel. Po lékaři zůstalo více otázek než odpovědí.

Starostova sekretářka – ať už šlo o onu mladou dívku, nebo postarší ženu, vždy se jednalo o vedlejší roli, která ovšem dokázala pěkně podkreslit nejen starostův charakter, ale také jeho smýšlení a jednání. Mlsný starý kocour točící se za mladými kočkami, který toužil po bohatství a moci, takový popis nejspíš postačí. Ony ženy byly jen pracovní silou, které se dobrovolně, či nedobrovolně dostaly do víru událostí točících se okolo starosty.

Bývalý horník – muž, který páchal v dole nekalou činnost a doloval stříbrnou rudu bez povolení, ačkoliv byl důl oficiálně zavřený. Stal se předákem mužů, kteří dřeli na úkor starostova blahobytu. I on měl spíše podřadnou roli v celé události, byť byl starostovou pravou rukou. Také on umírá na závěr příběhu, aby naplnil nejen svůj osud, ale i osud starého dolu, se kterým byl jeho život úzce spjat.

Na mnohé postavy se vůbec nedostalo. Kupříkladu na **reverenda**, o kterém je v příběhu jen zmínka. Ani další hrdinové se v ději neobjevili. Stačí jen nalistovat poznámky v teoretické části a porovnat výčet plánovaných postav se skutečnými použitými postavami. I zde platí, že se naše představy nemusí shodovat s realitou naší tvorby.

Pokud se zamyslíme nad **popisy samotného prostředí děje**, i zde se **šetřilo na detailech**, jak se jen dalo. Autor sice tu a tam docela povedeně popsal to či ono místo, či situaci, ale i tak se může

zdát, že v celkovém vyznění i popisy plavou po povrchu a nejdou více do hloubky. *Jak to vypadalo kupříkladu v kanceláři starosty? Jak na základně hasičů či v práci šerifa? Co čtvrt (nebo ulice) kde žil šerif se svou rodinou? Popisy jsou zde zcela účelové, podrobné jen natolik, aby se čtenář neztratil a vše ostatní je (více méně) ponecháno na představivosti čtenáře. Ano, za ručičku své čtenáře vodit nemusíme, ale je vhodné mu pomoci. Ono i přemíra popisů může začít nudit, ale to je zase jiný případ...*

4. Zápletka a rozuzlení

Základní myšlenka samotného děje byla dodržena. Stejně tak takřka všechny události z plánovaných bodů v naší časové ose. Některé byly však přeskočeny, či byly použity dříve než ostatní. I toto se může při psaní stát. Autor při sepisování svého příběhu zjistí, že mu ta či ona událost „nepasuje do krámu“ a tak ji buďto vypustí, nebo použije dříve, či později, jak původně zamýšlel.

Náš příběh se točí okolo nekalých praktik vedení města. Za vším hledejme starostu a muže v pozadí. Byl starosta opravdu velkým šéfem, nebo jen další figurkou v nezákonné těžbě stříbra? O kolik přišel stát na daních? O kolik se obohatily jednotlivé postavy, které byly v tomto podniku zainteresovány? Udělal šerif vše, co mohl? Nebo nevyužil plně svých pravomocí? Jak se zahovaly jednotlivé postavy vzhledem k samotnému ději? Co by udělali skutečně žijící lidé? Blíží se psychologie postav skutečně žijícím osobám, nebo jde jen o prachspoustou pohádku?

Zápletkou tohot příběhu je bohatnutí prominentů města na úkor ostatních. Mnozí z těchto lidí však zůstávají ve stínu a čtenář se o nich nedozvídá. Netuší, že vůbec existují. Záporné postavy jsou jen špičkou v onom pomyslném ledovci. Byl jejich potenciál plně využit ve vztahu k dějovým linkám, které celý příběh protínají? Nejspíše se shodneme na tom, že text mohl být více rozepsán.

Některé pasáže vyznívají poměrně úsporně, ať už se v nich šetří na popisech, či rozhovorech jednotlivých postav (včetně jejich myšlení). Lidé občas jinak mluví, jinak myslí a zcela jinak konají, než by se mohlo zdát. Proč si protiřečí a jejich mluva neodpovídá jejich činům? Nejspíš se snaží lhát a zakrýt pravý důvod té či oné činnosti. Nemají čisté svědomí? Zcela určitě. Ovšem stejně tak jako nikdo z nás není svatouškem, tak nemohou být záporní hrdinové jen záporáky, ona dobrá složka se v nich (a jejich jednání)

vyskytovat musí.

Zatímco je starosta s bývalým horníkem ukázkou přímo nefalšovaných záporných postav, můžeme o lékaři říci, že právě on patří mezi postavy s rozdvojenou osobností (jakoby netušil, na kterou stranu oné pomyslné barikády patří). Postavy v příběhu se po celý čas vyprávění drží svých profesí (i charakterů). Výraznější změny v jejich chování (až na malé výjimky) vidět nelze. Celý příběh končí happyendem, zlo je potrestáno a dobro zvítězilo. Ovšem, realita bývá mnohdy právě opačná.

Ano, je to pravda, k mnohým událostem nedošlo, byť byly plánovány, kupříkladu požár kostela, nebo ohrožení života šerifa po vyřešení incidentu s těžbou stříbra. Také náš pedofil se v textu víceméně neobjevil a o učiteli, který neměl až tak čistý štít, je jen zmínka. Kdyby byl příběh rozsáhlejší, určitě by každá postava i událost dostala svou šanci. Takto v rámci určitého zkrácení textu (co do rozsahu) jeho kvalita mírně utrpěla, protože ne vše dopadlo k autorově spokojenosti.

5. Gramatika

Samotný text nebyl příliš opravován a vesměs má takovou podobu, jakou získal při svém dopsání. Byl jen zkontrolován automatickou kontrolou pravopisu a ještě jednou pročten. Schválně jsem jej nechal tak, aby bylo vidět, jaké chyby a nedostatky se v takovém „delším“ textu mohou vyskytnout a jak budou působit na celkové vyznění (a kvalitu) příběhu.

Nenechte se však mýlit, zvládnutí gramatiky je důležité. Texty plné chyb budou jen špatnou vizitkou autora a také nepříliš povedenou reklamou. Každý další potenciální čtenář, třeba i autorovy další práce, se bude dvakrát rozmýšlet, zda se pustit do čtení, nebo text raději odložit (viz ztráta času).

Náš příběh bude určitě obsahovat (i přes všechnu snahu) nějaký ten překlep, chybějící, nebo nadbytečné čárky v souvětích. Opravdu by to chtělo další pár očí, ale alespoň sami uvidíte, jakých chyb se autoři nejčastěji dopouštějí.

6. Zpracování textu

Samotný text se zdá být členěn nejen do odstavců a kapitol, také dialogy jsou patřičně odsazeny, aby se čtenář při čtení

neztrácel. Po této stránce není snad co vytknout, snad jen k názvu samotných kapitol, ovšem i toto použité číslování je možné vidět u jiných autorů a nejde o nic nového. Co se týče případných myšlenkových pochodů postav, mohly být dány do kurzívy, aby byly takto odděleny od zbytku textu (jako nepřímá řeč).

7. Stylistika

Se stylistikou toho mnoho nenaděláme. Buďto je autor sečtělý a vypsáný a umí pracovat s textem (a zaujmout své čtenáře), nebo to neumí. V případě, že se ještě ve psaní nenašel, neměl by usnout na vavřínech, jinak to ve psaní daleko nedotáhne.

I tento ukázkový text mohl být více (a lépe) dopilován, aby plastičtěji a mnohem konkrétněji ukazoval jednotlivé situace, které se v příběhu vyskytují. Díky rozsahu utrpěl i vlastní děj, který mohl být více rozepsán, mohl být více košatější a napínavější. Takto působí poměrně zkratkovitě. Popisuje jednotlivé události jen natolik, aby byly pro čtenáře srozumitelné. Určitá hutnost by atmosféře jen prospěla. Je to jako s nedochuceným pokrmem, vypadá hezky, nechutná špatně, ale mohlo to být lepší.

Dodatky k rozboru

Kdo dočetl až sem, mohl by si říci, že i v rozboru mohlo být více načrtnuto, ve kterých pasážích to autorovi nejvíce skřípe a kde se mu to naopak povedlo. Ano mohlo, ale to by pak i rozbor vydal svým rozsahem na kratší povídku. K čemu rozbor, který šetří na úhozech? Alespoň v kostce vám ukazuje, co autor udělal dobře a co mohlo dopadnout lépe.

Nakonec, není autora, který by se zavděčil všem. Vždy tu bude nějaký nespokojený čtenář. Nikdo se netrefí do chutě toho či onoho čtenáře. Jeden má rád holky, druhý vdolky, stejně tak má rád každý čtenář jiný žánr. Někdo preferuje romány, další povídky. Co víc k tomu říci?

Pamatujte si, ať už píšete jakkoliv dlouhý (rozsáhlý) příběh s určitým počtem postav, událostí a dějových linek, vždy byste se měli držet toho, co umíte nejlépe, ať už jde použitý styl, nebo žánr. Ano, i experimenty nás mohou popostrčit v naší tvorbě, ale důležité je to, aby se naše texty líbily nejen nám, ale i těm, kteří je budou číst. Jak moc se povedl tento text, bez ohledu na to, co o něm už bylo napsáno? Nemohu říci (s nejlepším svědomím a vědomím), že se povedl k naprosté spokojenosti.

Že to vyznívá jako prachobyčejná výmluva? Vždy se dá vymluvit na to, že jeden neměl patřičnou formu, čas a bůh ví co ještě. Pamatuje ještě na to, co bylo napsáno v teoretické části? Psaní není otázkou dnů, či měsíců. Psaní je tvůrčí proces, který se může táhnout celé roky. Kdo si myslí, že se naučí psát během chvilky a bude z něj dobrý autor po první povídce (či románu), ten se šeredně mýlí.

I ten nejtalentovanější autor musel napsat stohy textů, než se dostal tam, kde nyní je. Kolik času musel obětovat? Co všechno musel dát na oltář svého psaní? Je nadání dar, nebo prokletí? Co ona touha něčím být a něco znamenat? Ať už píšeme knihy, malujeme obrazy, nebo komponujeme hudu, vždy je nutné do této činnosti vložit kus sebe sama. Obětovat se nejen svému přesvědčení, protože cíl cesty nemusí být našim skutečným cílem, tím může být i samotná cesta, po které se ubíráme.

Proč to píšu? Abychom se s uplynulým životem neohlédli zpět a nezeptali se sami sebe, zdali nebylo celé naše snažení jen obyčejnou ztrátou času a my nemohli žít svůj život jinak a více smysluplněji. **Stojí nám to psaní opravdu za to?** S touto otázkou

bych se mohl s vámi rozloučit (jako autor tohoto textu).

Ať už to myslíte se psáním jakkoliv vážně. Je to na vás. Stejně tak, jako za vás nikdo nic nenapíše, tak i vy poneseáte ovoce vyplývající z vaší práce. Jak už je psáno: *„Každý strom se pozná podle svého ovoce...“* I produkty naší činnosti se dají přirovnat k tomuto ovoci. Jaké bude? Pěkné na pohled, nebo bude skutečně chutné? Je to na vás...

Mohu vám popřát jen hodně zdaru! Ať se tedy daří...

Obsah

Poznámka	4
Část první: „Trocha teorie“	5
Část druhá: „Teorie v praxi“	36
Část třetí: „Teorie vs. Praxe“	91
Obsah	100